การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

DEVELOPMENT OF RECREATIONAL PROGRAM TO PROMOTE EXECUTIVE FUNCTIONS AMONG KINDERGARTEN STUDENTS

อารี ตีรณปัญญา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

อารี ตีรณปัญญา

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF RECREATIONAL PROGRAM TO PROMOTE EXECUTIVE FUNCTIONS AMONG KINDERGARTEN STUDENTS

AREE TEERANAPANYA

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY

(Sport and Leisure Management)

Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ของ

อารี ตีรณปัญญา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลพฤกษ์ พลศร)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.สราวุธ ชัยวิชิต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนรตรี นิ่มเนติพันธ์)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
ผู้วิจัย	อารี ตีรณปัญญา
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. สราวุธ ชัยวิชิต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยและพัฒนานี้เพื่อพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยและศึกษาผลการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 51 คน ที่ได้มาจากการคัดกรองด้วยแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและสุ่มโดยการแบ่งจับคู่ (Match-Paired sampling) กลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 26 คน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขั้นขยายผลของโปรแกรมฯ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 2) แบบสอบถามความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 3) คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 4) แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สถิติความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC) และค่าความเชื่อมั่นCronbach วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ ทักษะการยืดหยุ่นความคิดประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ และทักษะการยับยั้งชั่งใจ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 10 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง 4) ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) ความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมนันทนาการ ทักษะการคิดเชิงบริหาร เด็กปฐมวัย

Title	DEVELOPMENT OF RECREATIONAL PROGRAM TO PROMOTE EXECUTIVE FUNCTIONS AMONG KINDERGARTEN STUDENTS
Author	AREE TEERANAPANYA
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Wipongchai Rongkhankaew
Co Advisor	Dr. Saravudh Chaivichit

The purposes of this research and development study are to develop a recreation program to promote executive functions in early childhood and to study the results of participating in a recreational program to enhance executive functions in early childhood. The sample consisted of 51 subjects in early childhood, who were obtained by screening with the Early Childhood Executive Functions Assessment Form, which was created by the researcher and randomly divided by pairs (Match-Paired sampling) into 25 experimental groups and 26 control groups. The sample group participated in the expansion of the program. It was obtained from a simple random sampling of one classroom, consisting of 21 students, in Laor Uthit Demonstration School, Nakhon Nayok Province. The research instruments consisted of the following: (1) an assessment of the components of executive functions in early childhood; (2) a questionnaire on the need for recreational activities to promote executive functions in early childhood; (3) a recreation program to promote executive functions in early childhood; (4) a behavior assessment form on executive functions; and (5) a satisfaction questionnaire on recreation programs to promote executive functions in early childhood by allowing experts to verify the accuracy and the validity of the content. The index of item-objective congruence (IOC) and Cronbach confidence were used. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The findings were as follows: (1) The results of the study of executive functions consisted of three components and working memory skills; consisting of five indicator behaviors and mental flexible skills, consisting of five indicator behaviors and self-control skills, consisting of 10 indicator behaviors; (2) the results of the study on the need for recreational activities to promote executive functions in early childhood and at a high level overall; (3) the development of a recreation program to promote executive functions in early childhood was appropriate and applied in practice; (4) executive functions in early childhood in the experimental group after joining the program were higher than before joining and higher than the control group at a statistical significance level of .05; and (5) satisfaction with recreational programs that promote executive functions was at the highest level.

Keyword : Recreational Program Executive Functions Kindergarten

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี จากความกรุณาจากคณาจารย์ในการให้คำแนะนำและอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สราวุธ ชัยวิชิต กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง และเติมเต็มให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลพฤกษ์ พลศร ประธานกรรมการการสอบปากเปล่า และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนรตรี นิ่มเนติพันธ์ กรรมการการสอบปากเปล่า และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ อาจารย์ ดร.รังรอง สมมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลพฤกษ์ พลศร อาจารย์ ดร.วิมลมาลย์ สมคะเน และอาจารย์ ดร. วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแม่ดาหวัน เริ่มสุข พระผู้ให้พลังทั้งกายและใจ อีกทั้งสมาชิกในครอบครัวที่ให้กำลังใจตลอดมา รวมถึงคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และเพื่อนนิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการที่เป็นส่วนหนึ่งของกำลังใจ ให้คำแนะนำและสนับสนุนตลอดการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณอาจารย์ปัญญา ประดิษฐธรรม ผู้เป็นแรงผลักดันให้รู้จักและสัมผัสคำว่า "ปริญญาเอก" และสุดท้ายนี้ขอกราบระลึกในคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พ่อแม่ครูอาจารย์ ที่ส่องแสงนำทางสว่างให้เดินบนทางเดินที่ถูกที่ควรและยึดมั่นในความดี

อารี ตีรณปัญญา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฎ

สารบัญรูปภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

ภูมิหลัง 1

ความมุ่งหมายของการวิจัย 7

ความสำคัญของการวิจัย 7

ขอบเขตของการวิจัย 7

นิยามศัพท์เฉพาะ 10

กรอบแนวคิดในการวิจัย 14

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15

1. ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการ 16

1.1 ความหมายของนันทนาการ 16

1.2 คุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ 17

1.3 ประเภทกิจกรรมนันทนาการ 19

1.4 การจัดโปรแกรมนันทนาการ 24

1.5 ความมุ่งหมายการจัดโปรแกรมนันทนาการ 25

1.6 หลักการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ 27

2. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร 35
2.1 ความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหาร 35
2.2 ความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหาร 36
2.3 สมองกับทักษะการคิดเชิงบริหาร 38
2.4 องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร 41
2.5 การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร 44
3. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย 46
3.1 ความหมายและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 46
3.2 หลักการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย 47
3.3 แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย 49
3.4 การประเมินผล 52
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 53
4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ 53
4.2 งานวิจัยในประเทศ 55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 61
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 64
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 67
การเก็บรวบรวมข้อมูล 75
การวิเคราะห์ข้อมูล 78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 79
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 79

ตอนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 80
ตอนที่ 2 ผลการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 84
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 108
สังเขปการวิจัย 108
สรุปผลการวิจัย 111
อภิปรายผล 116
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย 128
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป 129
บรรณานุกรม 130
ภาคผนวก 137
ภาคผนวก ก 138
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย 138
ภาคผนวก ข 140
แบบประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 140
ภาคผนวก ค 146
แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 146
ภาคผนวก ง 158
คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 158
ภาคผนวก จ 202
การหาคุณภาพคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 202
ภาคผนวก ฉ 204

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์(Face Validity) โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย..... 204
ภาคผนวก ช 206
แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 206
ภาคผนวก ซ 213
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย..... 213
ภาคผนวก ฌ 223
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย 223
ภาคผนวก ญ 225
เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย..... 225
ประวัติผู้เขียน..... 233

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประเภทกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย..... 51

ตาราง 2 สรุปทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 58

ตาราง 3 แผนการทดลอง The randomized control group pretest-posttest design 65

ตาราง 4 การคัดเลือกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 66

ตาราง 5 แผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design..... 67

ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สถานะ และระดับการศึกษา..... 81

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ 82

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย..... 85

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย..... 87

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม..... 88

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมและรายด้าน 90

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 91

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน 93

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 94

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน 96

ตาราง 16 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 97

ตาราง 17 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย) 98

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 101

ตาราง 19 การเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน 103

ตาราง 20 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 104

ตาราง 21 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา) 105

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 14

ภาพประกอบ 2 คุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ 19

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการทำงานของสมอง..... 39

ภาพประกอบ 4 หน้าต่าง 5 บาน “window-time period”..... 40

ภาพประกอบ 5 แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย 50

ภาพประกอบ 6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 61

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันเป็นผลจากความเจริญของเทคโนโลยี (Technology) และนวัตกรรม (Innovation) ที่ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างเป็นระบบ และมีบทบาทในวิถีชีวิตของชนทุกเพศทุกวัย กอปรกับการเป็นโลกไร้พรมแดนที่มีการเชื่อมโยงในเรื่องการสื่อสารข้อมูลและความรู้ ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจและการเมืองการปกครอง จนกลายเป็นองค์ความรู้ที่สามารถเข้าใจและนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติเพื่อร่วมสร้างความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกันด้วยวิธีที่การต่างๆ โดยอาศัยประสิทธิภาพของเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้เหล่านั้น ส่งผลให้รูปแบบของบริบทสังคมไทยมีความสลับซับซ้อนและมีการพลิกผันอย่างรวดเร็วในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสูงที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ 2) ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมและวัฒนธรรม ที่ตระหนักถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ให้ความสำคัญกับบริบทแห่งชุมชนและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 3) การเปลี่ยนแปลงของภาวะโลกร้อนและฤดูกาล ดังนั้นบุคคลที่เกิดขึ้นมาในพ.ศ.2553 - 2568 ซึ่งเรียกว่า บุคคลเจเนอเรชันแอลฟา เป็นบุคคลแห่งโลกศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถดำเนินชีวิตให้ได้อย่างอยู่ดีมีสุขบนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีในสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยโดยอาศัยปัจจัย 3 ประการ คือ ทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (พัชราภา ตันติชูเวช, 2560) การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมโลกศตวรรษที่ 21 ที่มีลักษณะเป็นสังคมที่มีรูปแบบการแข่งขันสูง มีการชิงไหวชิงพริบเพื่อความได้เปรียบในทุกๆ ด้านเปลี่ยนจากสังคมที่อาศัยธรรมชาติเป็นฐานการผลิตมาเป็นมนุษย์แทนซึ่งมนุษย์เป็นฐานการผลิตที่สามารถต่อยอดได้ซึ่งนวัตกรรม เทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าอย่างสูงสุด บนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตมีการปรับเปลี่ยนโดยต้องมีพื้นฐานทางความคิดที่แข็งแรง สามารถคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อการก้าวตามการพัฒนาของสังคมได้อย่างเท่าทันสามารถรู้จักปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับการเป็นคนเก่ง ดีและสามารถครองตนได้อย่างมีความสุข (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ & พเยาว์ ยินดีสุข, 2558) โดยคุณลักษณะของเด็กยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพคือ 1) มีลักษณะเฉพาะสร้างอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน คิดแสดงความเห็นมีอิสระในการคิดเลือกตัดสินใจในสิ่งที่ตนพอใจ2) สามารถสร้างสรรค์ดัดแปลงสิ่งต่างๆ ได้ตรงตามความสนใจ (customization&personalization) 3) ค้นหาความจริงและสิ่งที่ต้องการรู้ให้ได้ซึ่งคำตอบ

(scrutiny) 4) มีความมั่นใจและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล กลุ่มคณะ 5) มีมุมมอง ทัศนคติในเชิงบวก 6) งานทุกงานและกิจกรรมทุกกิจกรรมต้องมีความร่วมมือและความสัมพันธ์ 7) มีความต้องการสื่อสาร การหาข้อมูลและตอบคำถามอย่างรวดเร็ว และ 8) สร้างนวัตกรรม(วิจารณ์ พานิช, 2555) จากประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาและส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญของชาติอย่างมีคุณภาพโดยสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 ว่าด้วยการพัฒนาศักยภาพแห่งบุคคล “คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตรวรรษที่ 21” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562) โดยมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกรอบแนวทางนำไปสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ในประเด็นที่ว่าด้วย “การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย”ที่ต้องการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต โดยคำนึงถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้เหมาะสมตามช่วงวัย ให้มีทัศนคติเจตคติ ตามบรรทัดฐานทางสังคมที่ดี เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรรมประเพณี มีคุณธรรมและจิตสำนึกที่ดี คิดทำสิ่งใดย่อมคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนส่วนตนพัฒนาและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อวิถีชีวิตและความสามารถทางด้านฝีมือเพื่อประกอบสัมมาชีพการสร้างความสมดุลที่ดีให้จิตใจและกายภายใต้สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ ตลอดจนการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตด้วยการเตรียมพร้อมกำลังพล ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) และการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศนำไปสู่บทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มีเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมกับช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกาย ใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งมีทักษะแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ที่สามารถปรับสภาพการใช้ชีวิตและพฤติกรรมได้ทันกับการผันผวนของสังคมโลก มีความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกและความรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่ส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม ซึ่งคือคุณสมบัติยิ่งของเด็กและเยาวชนที่จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติ(คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2560) และการที่เด็กและเยาวชนจะสามารถเติบโตขึ้นมาท่ามกลางสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและซับซ้อน โดยมีรูปแบบการใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อมอยู่บนพื้นฐานแห่งความสุขและเอื้อต่อการ

เจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ด้วยความเสมอภาคภายใต้ครอบครัว ชุมชน สังคมที่เข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ สงบ สะดวกสะอาดและปลอดภัย นันทนาการจึงเป็นปัจจัยสำคัญให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตและเติบโตขึ้นมาได้บนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแรงทั้งทางกายและใจที่สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2560 - 2564) ที่มีนโยบายชัดเจน คือนันทนาการเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีแบบองค์รวม ทำให้เป็นคนที่สมบูรณ์รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างชุมชน สังคม นำไปสู่ความสามัคคีในชาติเป็นสังคมแห่งคุณธรรมจริยธรรม(กรมพลศึกษา, 2560)

การดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันให้สามารถอยู่รอดปลอดภัย ประสบความสำเร็จพร้อมกับมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ โดยบุคคลนั้นต้องมีคุณลักษณะแห่งยุคศตวรรษที่21 โดยการที่จะพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวเด็กจะต้องมีทักษะการคิดเชิงบริหาร Executvie Functions ที่แข็งแรงเป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นพฤติกรรมคงทนตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ด้วยกระบวนวิธีพัฒนาที่ดีและเหมาะสม เพราะทักษะ Executive Functions เป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่เด็กต้องได้รับการส่งเสริมเพราะส่งผลให้เด็กสามารถ 1) ดูแลตัวเองได้ โดยเริ่มที่ความสามารถในการดูแลตนเองจากนั้นขยับไปอีกขั้นในการดูแลสิ่งต่างๆ รอบกายด้วยความสามารถที่ไม่เกินกำลังความสามารถภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เคารพในข้อตกลงกติกาที่พึงปฏิบัติในพื้นที่สาธารณะ 2) เอาตัวรอดได้จากสิ่งยั่วยุที่ทำให้หลงผิด ความสุขความสบายที่กลายเป็นความเคยตัวซึ่งส่งผลเสียต่ออนาคต การที่เด็กเอาตัวรอดได้ต้องรู้จักอดทนต่อความยากลำบาก ความท้าทายและการรอคอย ที่ส่งผลต่อความสุขและความสำเร็จตามที่ประสงค์ และ 3) มีอนาคตดีที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพของสมองและจิตใจ เข้าใจและรู้ความต้องการตนเองโดยมีแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่นและทำด้วยความรัก ผ่านการกำหนดเป้าหมายวางแผน ลงมือปฏิบัติและพร้อมที่จะยอมรับในผลที่เกิดด้วยความเต็มใจ(ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561b)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019b)ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้าที่เรียกว่า prefrontal cortex ทำให้มนุษย์มีทักษะและมีความสามารถในการวางแผน กระทำกิจการงานต่างๆ ด้วยความใส่ใจจดจ่อมีความมุ่งมั่น จัดลำดับความสำคัญและจัดการสิ่งต่าง ๆ สำเร็จบรรลุเป้าหมาย เปรียบเสมือนการจัดระบบการขนส่งทางอากาศยาน ที่ต้องมีการจัดกระบวนการเข้าและออกของอากาศยานอย่างมีเป็นระบบและปลอดภัยเช่นเดียวกับการทำงาน

ของสมองที่ต้องใช้ทักษะในการกรองสิ่งรบกวน คือ การจดจ่อสนใจในสิ่งที่ทำ จัดความสำคัญของงาน การกำหนดเป้าหมาย การควบคุมสภาวะจิตใจและอารมณ์ของตนเอง โดยบุคคลที่มีทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions ที่ดีย่อมมีความสามารถในการกำกับควบคุมอารมณ์ ยับยั้งพฤติกรรม ปรับแต่งอารมณ์ให้สามารถแสดงออกได้สมเหตุสมผลกับสถานการณ์ รู้จักการรอด้วยความอดทน ไม่หุนหันพลันแล่น มุ่งมั่นและจดจ่อในสิ่งที่ทำ นำประสบการณ์ความรู้เดิมบูรณาการความรู้ใหม่ไปประยุกต์และปรับใช้ ยั้งคิด ไตร่ตรองและยืดหยุ่นความคิด สามารถดำรงชีวิตและมีสัมพันธภาพกับบุคคลอย่างเห็นอกเห็นใจ รู้จักให้การช่วยเหลือด้วยมิตรไมตรีและความเอื้ออาทรต่อกัน รวมถึงการดำรงชีวิตให้ก้าวผ่านอุปสรรคได้โดยไม่ย่อท้อด้วยความมุ่งมั่นและฝ่าฟันให้ประสบความสำเร็จ โดยคุณลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้นถือเป็นสิ่งที่สามารถสร้างและพัฒนาได้ (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2559) ดังนั้นทักษะการเอาตัวรอดที่สำคัญ และควรเป็นพฤติกรรมที่ควบคู่ไปกับความฉลาดทางสมอง โดยทักษะการคิดเชิงบริหารตนเอง Executive Functions เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ โดยปัจจัยความสำเร็จในการฝึกคือช่วงอายุ 3 - 7 ปี หรืออย่างช้าสุดก่อนอายุ 9 ปี ที่กระบวนการตัดแต่งวงจรประสาทในสมองจะเริ่มขึ้น เพราะจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมองสมัยใหม่ทำให้ทราบถึงกระบวนการทำงานของสมองที่เอื้อประโยชน์ในการเรียนรู้ เข้าใจ และนำไปสู่กระบวนการพัฒนาและส่งเสริมให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม โดยกระบวนการตัดแต่งหรือที่เรียกว่า synaptic pruning เป็นกระบวนการสลายจุดเชื่อมต่อเซลล์ประสาทที่ไม่ค่อยใช้ทิ้งไปซึ่งจะเกิดขึ้นระหว่างอายุ 9 - 12 ปี ทำให้สมองเหลือเพียงวงจรประสาทที่จะใช้งาน และเมื่อวงจรประสาทที่จะใช้งานเหลือไว้คือ วงจรประสาทที่รองรับ EF แล้วนั้น สมองจะมีกระบวนการในการเพิ่มปลอกมัยอิลิน myelination บนเส้นประสาทซึ่งจะช่วยทำให้สื่อนำสัญญาณประสาทได้เร็วขึ้น 3,000 เท่า ซึ่งส่งผลต่อการคิด ตัดสินใจ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ โดยการใช้ข้อมูลที่ได้จากประสาทสัมผัสทุกส่วน คือ ตา หู จมูก ลิ้น สัมผัสและใจได้อย่างรวดเร็ว โดยทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions พัฒนาอย่างรวดเร็วในอายุ 3 - 5 ปี เป็นวัยที่ต้องมีการพัฒนาในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองจนสามารถปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมจนกลายเป็น common sense ที่แปลว่า“สามัญสำนึก” ได้ด้วยตนเองโดยผู้ใหญ่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งประเด็นสำคัญในการกระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions ต้องปรับและจัดกิจกรรมโดยยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง ตระหนักถึงวัย ศักยภาพความสามารถ โดยหลักในการสร้างทักษะดังกล่าวสามารถสร้างได้ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กอยู่ในสถานการณ์ท้าทาย (challenge situation) ได้ใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (cognitive challenge) โดยลักษณะของความท้าทายต้องมี

ความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยเด็ก เพื่อให้ได้ตระหนักและเข้าใจในศักยภาพของตน มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเองนอกจากสถานการณ์ที่ท้าทายแล้วนั้นอีกปัจจัยหนึ่ง คือ สถานการณ์ที่ต้องการวางแผนซับซ้อน (complex planning) มีเวลา เงื่อนไขตลอดจนข้อตกลงเข้ามาเพื่อเป็นส่วนในการกระตุ้นความสามารถในการจดจ่อใส่ใจ มุ่งมั่นและไม่วอกแวกทำให้สมองมีการประมวลความจำขณะใช้งานได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น(ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561a) และการสำรวจทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน จำนวนสองพันเก้าร้อยหกสิบห้าคนทั่วทุกภาคของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2559 พบว่าเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งมีความบกพร่องและมีพัฒนาการที่ล่าช้า โดยทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระดับพื้นฐาน คือ การควบคุมอารมณ์ การยับยั้งชั่งใจและการการจดจำ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในเด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนา (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, ปนัดดา ธนเศรษฐกร, & เลิศอาวัสดาตระกูล, 2560)

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions สามารถส่งเสริมได้ด้วยรูปแบบที่เรียกว่า Active Learning เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่ได้ฝึกคิด การเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา การทำกิจกรรมแบบเดี่ยวกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เป็นการทำกิจกรรมภายใต้เงื่อนไข ข้อตกลง (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561b) โดยผ่านรูปแบบการจัดโปรแกรม ซึ่งเป็นการจัดโดยมีขั้นตอนที่เป็นระบบแบบแผน มีการกำหนดวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จ(Farrell, 1983) อีกทั้งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เลือกกิจกรรมหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และบริหารจัดการในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ เวลา สถานที่ที่อำนวยต่อผู้เข้าร่วม (อารมณ์ นาวากาญจน์, 2541a) โดยการจัดโปรแกรมเป็นรูปแบบที่ให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ที่ดีในการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของตน(สุวิมล ตั้งสัจจพจน์, 2553) ด้วยการออกแบบ วางแผนโปรแกรมบนพื้นฐานความต้องการ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย, 2556) โดยมีความมุ่งหมายหลัก คือ กระบวนการหรือประสบการณ์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านกิจกรรมที่หลากหลายอยู่บนพื้นฐานที่สังคมยอมรับ เพื่อทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุข ความเบิกบานตลอดจนการผ่อนคลายและเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการเจริญงอกงามของผู้เข้าร่วม (สมบัติ กาญจนกิจ, 2542) การจัดโปรแกรมที่ส่งเสริมทักษะให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องมีรูปแบบและกระบวนการที่ชัดเจนตอบสนองและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เข้าร่วมด้วยหลักการ “APIE” เริ่มต้นด้วยการประเมิน (Assessment) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสนใจ ความต้องการและความสามารถของผู้เข้าร่วมเพื่อนำข้อมูลมาออกแบบวางแผน (Planning) โดยเป็นการออกแบบและวางแผนโปรแกรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ความต้องการและบริบทของผู้เข้าร่วม จากนั้นนำโปรแกรมที่ไปปฏิบัติจริง(Implementation) และประเมินผล (Evaluation) เพื่อนำผลที่ได้มาสรุปผลของโปรแกรมเพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป (Austin, 1996) โดยการจัดโปรแกรมเพื่อความสำเร็จต้องทำความเข้าใจถึงปัญหา สภาพของปัญหาและผลกระทบที่มีต่อผู้เข้าร่วม โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนำไปสู่การวางแผนที่ครอบคลุมชัดเจน จากนั้นดำเนินการตามแผนและประเมินผล(อารมณ์ นาวากาญจน์, 2541b) และลักษณะของโปรแกรมที่ดีต้องให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมโปรแกรมตามสภาพแวดล้อมและบริบทที่เหมาะสมด้วยแนวคิด Six Key Elements for a Situated Activity System) โดยโปรแกรมต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของบุคคล การสร้างสัมพันธภาพอันดีในการเข้าร่วมระหว่างผู้เข้าร่วมด้วยกัน (Interacting People) โดยจัดโปรแกรมในสถานที่และเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียน (The Physical Setting) เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ปลอดภัยและเหมาะสมกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมได้อย่างสอดคล้อง(Leisure Objects)โดยมีกติกาข้อตกลงและเงื่อนไขที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้บทบาทและปฏิบัติตนได้(Structure) การเลือกกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าร่วมได้สร้างสัมพันธภาพกับผู้เข้าร่วมคนอื่นที่นอกเหนือจากบุคคลที่รู้จัก (Relationships) และจัดลำดับการดำเนินกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องชัดเจน การแนะนำอธิบายการใช้สื่อและสภาพที่แวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบท(Rossman & Schlatter, 2008) การจัดโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จสิ่งที่ต้องคำนึง คือ การเลือกใช้กิจกรรมที่หลากหลายที่ตอบสนองความต้องการความสนใจของผู้เข้าร่วมที่มีความแตกต่างกัน การบริหารเวลา จำนวนผู้เข้าร่วม การเลือกใช้สื่อที่ดีมีคุณภาพ ตลอดจนการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม (เพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร, 2547) จึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยด้วยโปรแกรมนับว่าเป็นการเรียนรู้ที่เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเหมาะสมโดยมีสื่อ อุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดความบันเทิงใจ สัมพันธ์กับธรรมชาติของเด็กทั้งสภาวะทางกายและจิตใจ ลักษณะกิจกรรมมีกระบวนการเริ่มจากง่ายไปยากเพิ่มความซับซ้อนทีละนิด เพื่อให้เกิดการท้าทายและทุกลำดับของการสร้างประสบการณ์ สามารถส่งเสริมทักษะที่จำเป็นให้เด็กรับรู้ เรียนรู้อย่างเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัย (กิติยวดี บุญซื่อ & คณะ, 2541)

จากประเด็นความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กไทยได้รับการพัฒนามีการฝึกฝนอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง ให้เด็กรู้จักการเชื่อมโยงความรู้เดิมเพิ่มเติมความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการงานต่างๆ ผ่านกระบวนการวางแผนและลงมือปฏิบัติจนกิจการงานนั้นๆ จนบรรลุ

เป้าหมาย รู้จักรักษาหรือเปลี่ยนความสนใจในการตอบสนองต่อความต้องการในสถานการณ์ที่ต่างกัน การดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ให้ได้ทางออกหลายทางที่นำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา รู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนที่มีความตั้งใจตั้งมั่นและไม่วอกแวกจากสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัวในการกระทำสิ่งใดก็ตามในระยะเวลาที่นานพอโดยไม่ย่อท้อหรือเบื่อหน่ายเพื่อเป้าหมายให้งานสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นบุคคลที่สามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ มีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะเรียนรู้ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย โดยนักนันทนาการ ครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ไปเป็นแนวทางในการบูรณาการนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตและเติบโตบนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีมีภูมิคุ้มกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มุ่งศึกษาและพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ครูฝ่ายวิชาการ ครูประจำชั้นและผู้ปกครองระดับปฐมวัย

โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร, จังหวัดนครนายก, จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดลำปาง จำนวน 292 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน

3. ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ครูประจำชั้นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 12 คน

4. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 134 คน, จังหวัดนครนายก จำนวน 43 คน, จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คนและจังหวัดลำปาง จำนวน 61 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 278 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้ ทางด้านนันทนาการ จำนวน 3 ท่าน ด้านทักษะการคิดเชิงบริหารExecutive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการที่มีประสบการณ์ทางด้านนันทนาการไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือกรณีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิตจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีผลงานในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (ขั้นวิจัย) ครูประจำชั้นของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา

2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยลัยสวนดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน และ (ขั้นพัฒนา) จังหวัดนครนายก จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือก คือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

3. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 ขั้นวิจัย

3.1.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้งกรุงเทพมหานคร โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

3.1.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้องเรียน 134 คน ได้มา 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการสังเกตและประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนของแบบประเมินของเด็กแต่ละคนมาเรียงคะแนนจากต่ำสุดไปสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ถึง 51 จากนั้นจัดกลุ่มด้วยวิธีการแบ่งกลุ่มแบบจับคู่ (Match-Paired sampling) ได้กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน และทำการทดสอบเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่ม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับน้อย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.1.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี

3.1.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.1.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.1.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

3.2 ขั้นพัฒนา(ขยายผล)

3.2.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 3 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนครนายก, จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดลำปาง ได้มา 1 แห่ง คือ จังหวัดนครนายก ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง จังหวัดนครนายก จากจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 43 คน ได้มา 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.2.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี

3.2.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.2.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.2.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงบริหาร ประกอบด้วย

2.1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)

2.2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)

2.3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง โปรแกรมที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนตามหลักการดังนี้

1.1 APIE ของออสติน(Austin, 1996) ประกอบด้วย

1.1.1 Assessment(A) คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ เป็นการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของผู้เข้าร่วม รวมถึงการศึกษาถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เพื่อเป็นข้อมูลในออกแบบและวางแผนโปรแกรม

1.1.2 Planning(P) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาออกแบบ วางแผนและสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ พัฒนาการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและบริบทของผู้เข้าร่วม

1.1.3 Implementation(I) คือ การนำโปรแกรมไปใช้ปฏิบัติจริง โดยมีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ตลอดจนการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ การใช้สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

1.1.4 Evaluation(E) คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรมด้วยการนำผลที่ได้จากการจัดโปรแกรมมาสรุปและประเมินผล แล้วนำผลที่ได้ในประเด็นปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนในแต่ละด้านของโปรแกรมไปปรับปรุง รักษาไว้ และพัฒนา

1.2 การออกแบบการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ของรอสแมนและซาแลตเดอร์(Rossman & Schlatter, 2008)

1.2.1. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม (Interacting People) องค์ประกอบที่หนึ่ง การจัดโปรแกรมที่ตอบสนองต่อความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของผู้เข้าร่วม ให้ได้รับความพึงพอใจ สุขและสนุกสนาน โดยคำนึงถึงความต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านเพศ อายุและความสามารถในการเรียนรู้

1.2.2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (The Physical Setting) องค์ประกอบที่สอง การจัดโปรแกรมสิ่งสำคัญผู้จัดต้องเข้าใจถึงบริบทสภาพแวดล้อมทางกาย ผู้จัดต้องสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่าง รู้จุดเด่น ข้อจำกัด ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม

1.2.3. สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ (Leisure Objects) องค์ประกอบที่สาม การจัดโปรแกรมที่ดีการเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมจะสามารถสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมได้มีปฏิสัมพันธ์ มีการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกิจกรรม ได้อย่างเข้าใจ

1.2.4. โครงสร้าง (Structure) องค์ประกอบที่สี่ การจัดโปรแกรมต้องมีความชัดเจนในเรื่องของกฎ กติกา ข้อตกลงและเงื่อนไข โดยรวมถึงกฎหมายแพ่ง พิธีการ มารยาท ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ต่างกันในแต่ละสังคม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและไม่กระทบต่ออิสระและเสรีภาพในการเข้าร่วม

1.2.5. สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม (Relationships) องค์ประกอบที่ห้า การจัดโปรแกรม ผู้จัดต้องมีการสำรวจและตรวจสอบสัมพันธภาพของผู้เข้าร่วมในแต่ละกลุ่มนั้นมีลักษณะเป็นเช่นไร มีผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ และถ้าไม่มีผลมีความจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มเวลาและให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อโปรแกรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย

1.2.6. ความต่อเนื่องของกิจกรรม(Animation) องค์ประกอบที่หก การจัดโปรแกรม ผู้จัดต้องหาวิธีการ กระบวนการ ตลอดจนแนวทางที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างความต่อเนื่องทั้งด้านลักษณะของกิจกรรมและดึงความสนใจของผู้เข้าร่วมได้จนจบโปรแกรม โดยมีการจัดลำดับและระบุขั้นตอนที่ชัดเจน การเลือกสื่อวัสดุและอุปกรณ์ตลอดจนสร้างบรรยากาศที่แวดล้อมเพื่ออำนวยความคล่องตัวต่อการดำเนินกิจกรรม

2. โปรแกรมนันทนาการ หมายถึง โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้าง จำนวน 16 กิจกรรม โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที ประกอบด้วยนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกมกีฬาและการละเล่น การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร

3. ทักษะการคิดเชิงบริหาร หมายถึง ทักษะที่เกิดจากการทำงานระดับสูงของสมองที่เกี่ยวกับการคิด อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรม ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การแสดงออกทางอารมณ์ วิธีการคิดที่หลากหลาย รู้จักวางแผน มีความพยายามตั้งใจ การให้ความสำคัญและจัดลำดับของเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ และทำทีละระดับอย่างต่อเนื่องจนลุล่วง สำหรับความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหารโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019a) ได้กล่าวไว้ดังนี้

3.1 ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) หมายถึง ความจำที่นำมาใช้งานที่เกิดจากความสามารถในการเก็บข้อมูล ประมวลและดึงข้อมูล ที่เก็บในคลังสมองออกมาใช้ได้ตามที่ต้องการและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยมีคุณลักษณะดังนี้ เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัยเด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน สามารถทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ อีกทั้ง จดจำกติกาหรือข้อตกลง ตลอดจนสามารถสนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบและมีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย

3.2 การยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนวิธีคิด พลิกแพลงวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เห็นทางออกใหม่ๆ มีมุมมองและคิดนอกกรอบ โดยมีคุณลักษณะดังนี้ เด็กปรับตัวเข้ากับกติกาและข้อตกลงใหม่ๆ โดยไม่รู้สึกหงุดหงิด สามารถเผชิญปัญหาและคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย ทำกิจกรรมต่อไปได้แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่ อีกทั้งยังสามารถร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อให้กิจกรรมสำเร็จตามเป้าหมายและคิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์

3.3 การยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) หมายถึง การยั้งคิดและควบคุมแรงปรารถนาแห่งตนให้อยู่ในระดับที่จะสามารถหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยมีคุณลักษณะดังนี้ ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม ทำกิจกรรมที่ได้รับสำเร็จภายในกำหนด เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้และรอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน อีกทั้งสามารถหยุดเล่นเสียงดังเมื่อได้รับการเตือน มีความมุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำไม่วอกแวกง่าย ตลอดจนเล่น/เคลื่อนไหว อย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตรายและรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ตามหลักการ APIE ของออสติน(Austin, 1996) ในการออกแบบและสร้างเครื่องมือในกระบวนการวิจัย และการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ของรอสแมนและชแลตเตอร์(Rossman & Schlatter, 2008)

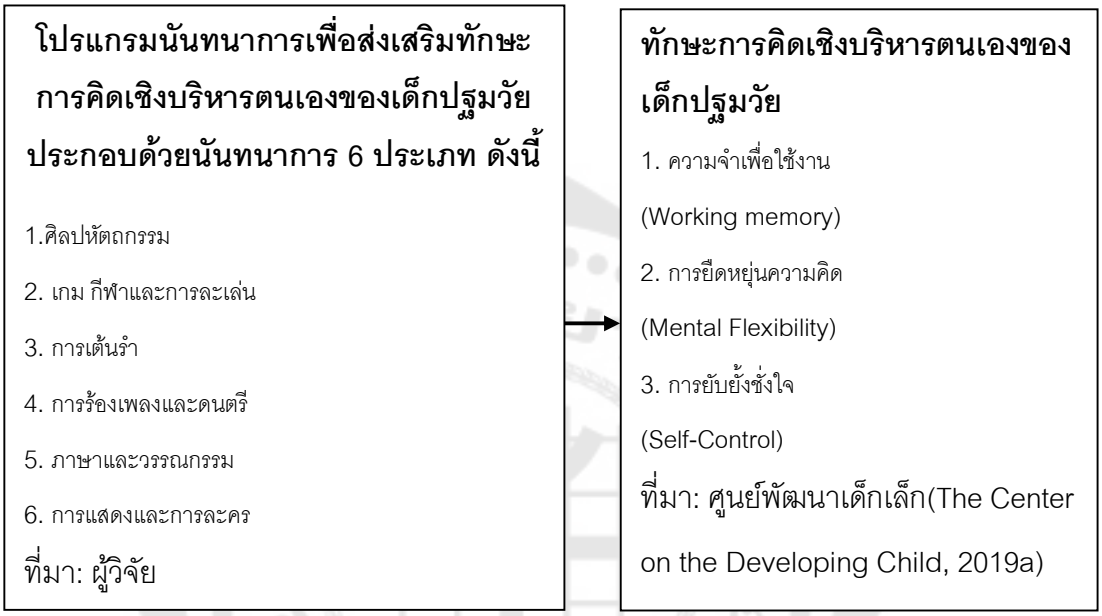

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อน-หลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

2. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อน-หลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

3. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

4. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการ
    1.1 ความหมายของนันทนาการ
    1.2 คุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ
    1.3 ประเภทกิจกรรมนันทนาการ
    1.4 การจัดโปรแกรมนันทนาการ
    1.5 ความมุ่งหมายการจัดโปรแกรมนันทนาการ
    1.6 หลักการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร
    2.1 ความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหาร
    2.2 ความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหาร
    2.3 สมองกับทักษะการคิดเชิงบริหาร
    2.4 องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร
    2.5 การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย
    3.1 ความหมายและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
    3.2 หลักการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย
    3.3 แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
    3.4 การประเมินผล
4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
    3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมนันทนาการ

1.1 ความหมายของนันทนาการ

นันทนาการเป็นศาสตร์และศิลป์ที่นักวิชาการทางนันทนาการได้ให้ความหมายไว้ว่า

รอสแมน Rossman (2008) ได้กล่าวไว้ว่านันทนาการ หมายถึง รูปแบบเฉพาะที่เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง ที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางสังคม โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กรที่ให้การสนับสนุน ซึ่งผู้จัดต้องพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการที่นอกจากจะอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้กับผู้เข้าร่วมได้รับความพึงพอใจแล้วนั้น สิ่งสำคัญคือการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับผู้เข้าร่วม

สมบัติ กาญจนกิจ (2542) ได้กล่าวไว้ว่านันทนาการ หมายถึง กระบวนการหรือประสบการณ์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านกิจกรรมที่หลากหลายที่อยู่บนพื้นฐานที่สังคมยอมรับ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุข ความเบิกบานตลอดจนการผ่อนคลายและเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นและสำคัญต่อการเจริญงอกงามของผู้เข้าร่วม อันได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจ และสติปัญญา

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่านันทนาการ หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมที่เป็นกระบวนการที่บุคคลเข้าร่วมอย่างอิสระในเวลาว่าง โดยเป็นกิจกรรมที่เลือกเข้าร่วมด้วยความสมัครใจมีเป้าหมายที่เข้าร่วมเพื่อการพัก ผ่อนคลายจากการทำงานหรือภารกิจประจำวันให้กลับมามีความสุข สดชื่น และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถเข้าใจตนเอง ค้นพบตนเองและสร้างสรรค์วิถีในการดำเนินชีวิตให้เป็นดีมีคุณภาพ

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว (2557) ได้กล่าวไว้ว่านันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีอิสระในการเลือกเข้าร่วมหรือปฏิบัติด้วยความสมัครใจในช่วงเวลาอิสระปราศจากภารกิจหลักในชีวิตประจำวัน ซึ่งนันทนาการเป็นกิจกรรมที่บุคคลแต่ละบุคคลใช้เป็นแนวทางในการฟื้นฟูสร้างพลังขึ้นมาใหม่หรือทำให้ชีวิตเกิดความสดชื่นขึ้นมาใหม่ โดยเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์สุข เพลิดเพลิน สนุกสนาน เสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะ

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า นันทนาการ คือ กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาที่ว่าง อิสระ ปราศจากงาน ภารกิจหลัก หรือกิจวัตรต่างๆ ที่เกิดจากการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยเข้าร่วมตามความสนใจและพึงพอใจ เพื่อสร้างความสุข ความสดชื่น และการผ่อนคลาย นอกจากนี้เป็นกิจกรรมที่ก่อประโยชน์และคุณค่าในการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ทักษะ

ที่สำคัญในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานครรลองแห่งความถูกต้องของขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อันดีงามของชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1.2 คุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ

นันทนาการเกิดมาพร้อมกับมนุษย์และพัฒนาจนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน ได้เข้าได้กิจกรรมนันทนาการในช่วงเวลาว่างด้วยความสมัครใจ ที่ส่งผลให้ได้รับความสุข ความสดชื่น ตลอดจนได้รับคุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ โดย(กำโชค เผือกสุวรรณ, 2559; เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย, 2556) ได้สรุปไว้ดังนี้

1.2.1 บุคคล

1.2.1.1 สุขกาย สบายใจ

บุคคลใดก็ตามที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วยความเต็มใจและสมัครใจย่อมทำให้บุคคลผู้นั้นมีความสุข สดชื่น เกิดความสมดุลแห่งชีวิต

1.2.1.2 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ทำให้บุคคลแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกลง มีคุณธรรมจริยธรรมนำไปสู่พลเมืองที่ดี

1.2.1.3 ตระหนักรู้คุณค่าของเวลา

สามารถจัดสรรเวลาให้ตนเองได้รับประโยชน์ ทั้งในการประกอบกิจวัตรประจำวันและการพักผ่อน

1.2.1.4 ตระหนักรู้คุณค่าแห่งตน

เข้าใจความรู้สึกนึกคิด มีความมั่นใจ ความเข้าใจ และการควบคุมตนเองและรู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมให้แก่ตนเอง

1.2.1.5 เพิ่มพูน/สร้างเสริมประสบการณ์

เกิดทักษะแห่งการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ท้าทาย ประทับใจและสร้างความทรงจำที่ดีที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมนันทนาการจนเป็นวิถีชีวิต

1.2.2 สังคม

1.2.2.1 เสริมสร้างความสามัคคี

เป็นเครื่องมือที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคคลไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจภายใต้สังคมแห่งความสุข

1.2.2.2 **เสริมสร้างประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม**

เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจอันดีงาม เข้าใจสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ย่อมที่จะร่วมมือกันในการช่วยสืบทอดศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรมของชนชาติให้คงอยู่จนชั่วลูกชั่วหลาน

1.2.2.3 **เสริมสร้างการตระหนักรู้และอนุรักษ์ซึ่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**

เมื่อบุคคลเข้าใจ ซาบซึ้ง ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้วนั้น การตระหนักรู้ที่จะดูแลรักษา อนุรักษ์ย่อมเป็นผลดีต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1.2.2.4 **เสริมสร้างสังคมแห่งสุข**

เมื่อบุคคลที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแล้วก่อให้เกิดความสุขกายสบายใจ นำไปสู่การปรับสมดุลการใช้ชีวิตให้กลายเป็นคุณภาพชีวิตที่ดีผ่านการใช้เวลาอย่างรู้คุณค่า ตลอดจนเข้าใจในประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ย่อมส่งให้บุคคลผู้นั้นเป็นผู้รู้จักหน้าที่มีความรับผิดชอบ ดำรงชีวิตร่วมกับบุคคล สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างเกื้อกูลและเข้าใจ

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการย่อมได้รับทั้งคุณค่าและประโยชน์ทั้งในด้านส่วนบุคคลที่ทำให้มีความสุขกายสบายใจ สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ สถานการณ์ มีความเข้าใจ รู้สึกนึกคิด สามารถเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนแอง จัดสรรเวลาในการสร้างประสบการณ์และทักษะชีวิตที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนคุณค่าและประโยชน์ที่ส่งผลต่อสังคมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ความสามัคคีในหมู่ชน การเสริมสร้างวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามนำไปสู่การตระหนักรู้รักษ์ในธรรมชาติทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นำพาไปสู่สังคมแห่งความสุข

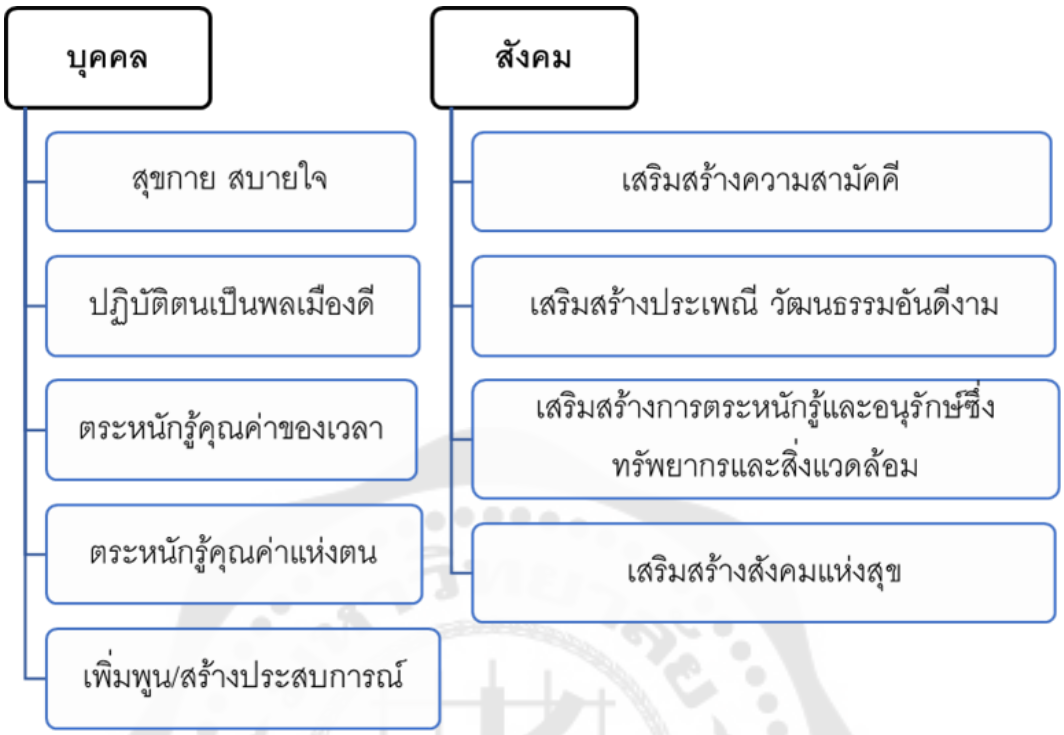

ภาพประกอบ 2 คุณค่าและประโยชน์ของนันทนาการ

ที่มา: เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2556); กำโชค เผือกสุวรรณ (2559)

1.3 ประเภทกิจกรรมนันทนาการ

นันทนาการเป็นกิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมในเวลาว่าง อิสระจากงานหรือภารกิจหลัก โดยเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เพื่อสร้างความสุขสดชื่น โดยประเภทกิจกรรมนันทนาการมีดังนี้

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ได้กล่าวไว้ว่าสามารถจัดแบ่งประเภทกิจกรรมนันทนาการไว้ 15 ประเภท ดังนี้

1.ศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทที่ส่งเสริมความละเอียดอ่อน ความประณีต การจดจ่อมุ่งมั่น ต้องใช้ความสามารถทางด้านฝีมือ ที่ในการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น งานปั้น งานแกะสลัก งานวาดภาพระบายสี การเย็บปักถักร้อย งานประดิษฐ์ งานประกอบอาหาร เป็นต้น

2. เกม กีฬา เป็นกิจกรรมนันนาการประเภทที่ส่งเสริมความมุ่งมั่น ความอดทน และการปฏิบัติตามกติกา โดยใช้ความสามารถทางกาย การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง มือ-ตา แขน-ขา โดยใช้พลังของร่างกาย เช่น เกมสร้างสรรค์ เกมเบ็ดเตล็ด การละเล่นพื้นเมือง และกีฬาประเภทต่างๆ

3. งานอดิเรก เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสุข เพิ่มพูนความรู้ในเชิงศึกษาค้นคว้า เช่น การสะสมแสตมป์ การสะสมเหรียญที่ระลึก การถ่ายภาพ การปลูกต้นไม้ การจัดสวน การทำอาหาร เป็นต้น

4. การร้องเพลงและดนตรี เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการแสดงออกแห่งตนและชื่นชมความสามารถของผู้อื่น เช่น การร้องเพลง การฟังเพลง การแต่งเพลง การเล่นดนตรี เป็นต้น

5. การเต้นรำ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว เสริมสร้างสุขภาพทางกายและใจ ด้วยกิจกรรมการเต้นรำ เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ การเต้นรำพื้นเมือง การเต้นรำงานสังคม เป็นต้น

6. การแสดงละครและภาพยนตร์ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว การพูด โดยแสดงไปตามบท/เนื้อเรื่อง เป็นการเข้ารวมแบบทางตรงและทางอ้อม เช่น การแสดงลิเก การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

7. นันทนการกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพักผ่อน สร้างความเพลิดเพลินเสริมสร้างไปกับการเรียนรู้ เช่น การทัศนศึกษา การเข้าค่ายพักแรม การท่องเที่ยว เป็นต้น

8. การอ่าน การเขียน การพูด เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสามารถด้านสติปัญญา อารมณ์ความรู้สึกนำไปสู่ความซาบซึ้งในภาษา เช่น การอ่านนิทาน การอ่านนิยาย การอ่านหนังสือประวัติศาสตร์ การอ่านบทกลอน การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น

9. นันทนาการทางสังคม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะที่คุ้นเคย และกลุ่มที่ยังไม่รู้จัก เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ งานวันเกิด งานจัดเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น

10. กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะ เป็นรูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นในวาระพิเศษ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

11. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมและพัฒนาทางด้านจิตใจ ปลูกฝังให้เป็นผู้มีจิตเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ เช่น กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมชมรม เป็นต้น

12. นันทนาการการท่องเที่ยวและทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต พัฒนาอารมณ์สุขและเสริมสร้างความรู้ในรูปแบบการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การท่องเที่ยวชมประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น

13. นันทนการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมอารมณ์สุข สร้างความผ่อนคลายทั้งทางกายและจิตใจ เช่น การนั่งสมาธิ การเล่นโยคะ เป็นต้น

14. นันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เป็นรูปแบบการบูรณาการผสมผสานระหว่างการจัดการและลีลาชีวิต เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นต้น

15. กลุ่มสัมพันธ์/มนุษยสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะ สร้างความตระหนักรู้คุณค่าแห่งตนนำไปสู่การแสดงออกอย่างเหมาะสมตลอดจนรับรู้และเข้าใจในผู้อื่น เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การอภิปราย เป็นต้น

คณิต เขียววิชัย (2557)ได้กล่าวไว้ว่าสามารถจัดแบ่งประเภทกิจกรรมนันทนาการไว้ 12 ประเภท ดังนี้

1.ศิลปหัตถกรรม (Arts and Craft) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ด้วยกิจกรรมประเภทการประดิษฐ์ การเย็บปักถักร้อย การทำขนม การทำอาหาร

2. เกม (Gmaes) เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม เกมเบ็ดเตล็ดซึ่งมีกฎกติกา ข้อตกลงที่ไม่มาก รวมถึงเกมที่นำไปสู่การเล่นกีฬา เช่น แชร์บอล เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เข้าร่วมได้เคลื่อนไหว โดยเฉพาะกล้ามเนื้อใหญ่

3. เต้นรำ ฟ้อนรำพื้นเมือง(Dance) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่มีการใช้จังหวะและดนตรีประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการใช้ประสาทสัมผัสและร่างกายให้สัมพันธ์กัน โดยลักษณะการของการเต้นรำ ฟ้อนรำพื้นเมืองล้วนมีเอกลักษณ์ แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและวัฒนธรรม

4.ดนตรีและการร้องเพลง (Singing) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ใช้เสียงดนตรีเสียงเพลงเป็นสื่อในการให้ผู้เข้าได้รับ ช่วยสร้างความครื้นเครงและความเพลิดเพลิน

5. กิจกรรมประเภทการอ่าน เขียน พูด เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ให้ผู้เข้าร่วมได้ถ่ายทอด สื่อสาร อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดผ่านการอ่าน การเขียนและการพูด

6.ละครและการละเล่นพื้นเมือง เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าร่วมได้ในฐานะผู้แสดงที่ถ่ายทอดสื่อสารผ่านการแสดงตามบทบาท เนื้อเรื่อง ที่สร้างความภูมิใจ

ให้กับผู้เข้าร่วมและการเข้าร่วมในฐานะผู้ชมได้รับรู้และซาบซึ้งไปกับเรื่องราวและได้รับแง่คิดนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิต

7. กิจกรรมทางสังคม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะทางด้านสังคมให้กับผู้เข้าร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ได้สื่อสารและสร้างความสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกันระหว่างบุคคลทั้งที่คุ้นเคย และไม่คุ้นเคยผ่านบรรยากาศที่เป็นกันเอง

8. กิจกรรมนอกเมือง เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้สัมผัสกับความสวยงามทางธรรมชาติ ได้เพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้ และตระหนักรักษ์ไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดีผ่านการท่องเที่ยว การเข้าค่ายพักแรม เป็นต้น

9. งานอดิเรก เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการสะสมธนบัตร สะสมเหรียญ การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ การถ่ายรูป เป็นต้น

10. อาสาสมัครช่วยเหลือบริการชุมชน เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ให้ผู้เข้าร่วมได้สร้างความสุขผ่านการให้ การช่วยเหลือชุมชน สังคม โดยกระทำด้วยความสมัครใจไม่หวังผลตอบแทน

11. กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมทั้งคนในท้องถิ่นหรืออยู่บริเวณใกล้เคียงได้มีโอกาสมร่วมกิจกรรม ได้พบปะพูดคยตามฤดูกาลที่สมควร

12. กิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมและจูงใจให้ผู้เข้าร่วมได้ตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพทั้งกายและใจ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2562) ได้กล่าวไว้ว่าสามารถจัดแบ่งประเภทกิจกรรมนันทนาการไว้ 11 ประเภท ดังนี้

1. เกม กีฬา เป็นกิจกรรมนันทนาการที่พัฒนาทางด้านสมรรถภาพทางกาย เป็นการใช้ทักษะทางกาย ใช้พละกำลังและไหวพริบในการประกอบกิจกรรม โดยเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ที่เรียกว่า “การเล่น” พัฒนาไปสู่การแข่งขันที่เรียกว่า “เกม” และเมื่อต้องใช้ทักษะทางกายมากขึ้นซับซ้อนขึ้น มีกฎกติกาที่ชัดเจนขึ้น เรียกว่า “กีฬา” ซึ่งนอกจากได้พัฒนาสมรรถภาพทางกายแล้วนั้น ผู้เข้าร่วมยังได้รับความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะควบคู่ด้วย ตัวอย่างกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านไทย เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร หมากเก็บ เป็นต้น

2. การเต้นรำ เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมได้แสดงลีลา ท่าทางการเคลื่อนไหวทางร่างกายโดยใช้เสียงเพลงหรือการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเป็นองค์ประกอบ ซึ่งการ

เต้นรำเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นชนชาติต่างๆ รวมถึงการพัฒนาจังหวะการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ ไปพร้อมกับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าสังคมให้แก่ผู้เข้าร่วมอีกด้วย ตัวอย่างกิจกรรม การรำไทย การเต้นรำพื้นเมือง รำวงพื้นบ้าน การเต้นลีลาส การเต้นบาสโลป กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นต้น

3.ศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความสามารถด้านงานฝีมือ ความงาม ความซาบซึ้งในผลงาน สร้างความสุขและความเพลิดเพลินให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกิจกรรมงานประดิษฐ์ และงานศิลปะต่างๆ เช่น การวาด การพิมพ์ การปั้น งานฝีมือ งานประดิษฐ์ งานปั้น การจักสาน เป็นต้น

4. การร้องเพลงและดนตรี เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้สื่อสารและถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ผ่านการใช้เสียงที่เกิดจากการร้องเพลงหรือการเล่นดนตรีที่มีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย

5. ภาษาและวรรรณกรรม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้เข้าร่วมได้พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถทางการคิด จินตนาการและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยเกิดจากการคิดและจินตนาการ แล้วเรียบเรียงนำเสนอออกมาให้สามารถอ่าน เขียนหรือพูดได้อย่างมีสาระและน่าสนใจ เช่น การอ่านการ์ตูน นิทาน การเขียนบันทึก การเล่านิทาน เป็นต้น

6. การแสดงและการละคร เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้สื่อสารออกมาด้วยการแสดงในรูปแบบต่างๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก สร้างความรู้สึกและอารมณ์ร่วมผ่านรูปแบบกิจกรรมที่มีการผูกเรื่องราว โดยอาจสร้างจากจินตนาการเรื่องราวการเล่าขานหรือแต่งเติมจากเค้าโครงเรื่องจริงๆ เช่น ละครเวที ละครพื้นบ้าน เป็นต้น

7. งานอดิเรก เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้รับสุนทรียภาพหรือทักษะความชำนาญพิเศษบางอย่างแก่ตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาคุณค่าในชีวิต พัฒนาทักษะความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ด้วยกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นพิเศษและทำเป็นประจำในยามว่าง เช่น การประดิษฐ์ งานฝีมือ การทำอาหาร การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ การถ่ายรูป เป็นต้น

8. กิจกรรมกลางแจ้ง/นอกเมือง เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เกิดการเรียนรู้และมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ สร้างสีสัน ความสดชื่นและประสบการณ์ใหม่ๆ ในชีวิต และเป็นการเปิดโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสื่อสารทางความคิดเห็น ด้วยกิจกรรมนันทนาการที่ทำกลางแจ้ง นอกสถานที่หรือนอกเมืองเช่น การท่องเที่ยว การทัศนศึกษา การอยู่ค่ายพักแรม การขี่จักรยานชมเมือง เป็นต้น

9. กิจกรรมทางสังคม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ให้ผู้เข้าร่วมได้พบปะพูดคุย ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพใหม่ๆ เสริมสร้างความเข้าใจ ความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีในสังคม เช่น งานวันปีใหม่ งานวันเกิด งานเลี้ยงสังสรรค์ งานสำคัญต่างๆ ตามของชุมชน

10. กิจกรรมพิเศษตามเทศกาลต่างๆ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้เข้าร่วมได้รับรู้ เรียนรู้ ตระหนักและพึงระลึกถึงความสำคัญ คุณค่า และความดีงามของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ประเพณี วัฒนธรรมและตัวบุคคล โดยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสพิเศษ เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา งานเทศกาล งานตามขนบธรรมเนียมประเพณีเพื่อยกย่องบุคคลสำคัญเป็นเกียติแก่บุคคลหรือหน่วยงาน

11. การบริการอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้เข้าร่วมได้รับรู้ เรียนรู้ ตระหนักและพึงระลึกถึงความเสียสละ การช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความร่วมมือร่วมใจโดยเริ่มตั้งแต่ภายในชุมชน สู่สังคมและประเทศชาติ

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า ประเภทกิจกรรมนันทนาการมีหลากหลายประเภท โดยแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งลักษณะการจัด และกลุ่มประชากรกลุ่มเป้าหมาย แต่โดยภาพรวมกิจกรรมนันทนาการทุกประเภทมุ่งส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้รับการพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพแห่งบุคคล

1.4 การจัดโปรแกรมนันทนาการ

แฟรเรล Farrell (1983) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึงกระบวนการที่มีการวางแผนเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยกำหนดวิธีการและเป้าหมายเพื่อให้ได้ถึงความสำเร็จของผู้นำนันทนาการ

รอสแมน Rossman (2008) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึงการออกแบบ การจัดเตรียมและการนำเสนอโอกาสในการใช้เวลาว่างในด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้ผู้เข้าร่วมได้รับความพอใจและประสบการณ์ที่ดี ตระหนักถึงคุณค่าในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งการจัดโปรแกมนันทนาการเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน องค์กรและสถาบันที่ให้บริการด้านสันทนาการ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าถึงนันทนาการ โดยคำนึงถึงว่าผู้เข้าร่วมต้องมีอิสระในการเลือกและเข้าร่วมด้วยตนเอง เกิดความพึงพอใจและยังเป็นการพัฒนาตนเองได้อีกด้วย โดยกิจกรรมนันทนาการ เกม การละเล่น กีฬาและการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบเฉพาะของการใช้เวลา

อารมณ์ นาวากาญจน์ (2541a) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึง รูปแบบกระบวนการจัดกิจกรรมทางนันทนาการอย่างมีระบบแบบแผน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ถึงปัญหา อุปสรรค เพื่อหาวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์อย่างรอบด้าน โดยมีการจัดสรรทรัพยากรทางนันทนาการได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านของการเลือกใช้กิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้นำกิจกรรมและบุคลากรในการสนับสนุนที่ตรงตามความสามารถ การเลือกใช้เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศและระบบเทคโนโลยีต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรม รวมถึงการบริหารจัดการเรื่องของกำหนดการเวลา สถานที่ ได้เต็มศักยภาพนำไปสู่โปรแกรมนันทนาการที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้าร่วมนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ทางนันทนาการที่ให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าร่วมได้ตรงตามความต้องการ ความสนใจเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ที่ดีที่พัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพแห่งตน สร้างสรรค์วิถีการดำรงชีวิต สร้างประโยชน์และคุณค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2556) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการที่มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความสนใจและความต้องการงผู้เข้าร่วม โดยคำนึงถึงความต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการ หมายถึง แบบแผน กระบวนการ รูปแบบในการจัดกิจกรรมนันทนาการที่สร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เข้าร่วมให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักคุณค่าแห่งตนและผู้อื่น ผ่านกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ตอบสนองความสนใจ ความต้องการ ได้อย่างเหมาะสม

1.5 ความมุ่งหมายการจัดโปรแกรมนันทนาการ

อารมณ์ นาวากาญจน์ (2541a) ได้ให้ความมุ่งหมายไว้ว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่เมื่อที่เมื่อใดก็ตามผู้เข้าร่วมยินดีเข้าร่วมด้วยสมัครใจ ความสนใจ และได้ผลลัพธ์ คือ ความสุข ความพึงพอใจ และประสบการณ์ที่ดีน่าประทับใจ ถือเป็นมิติแห่งการเรียนรู้ที่ดีใน

เบื้องต้นและยิ่งถ้าหากผู้เข้าร่วมได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่มีการจัดระบบแบบแผนที่ชัดเจนในรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งแสดงถึงการที่ผู้เข้าร่วมจะได้รับการส่งเสริม เพิ่มพูนและเติมเต็มความสมบูรณ์พร้อม อันได้แก่

1. ความสมบูรณ์พร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ โปรแกรมนันทนาการสามารถส่งเสริมการเคลื่อนไหวร่างกายได้ทุกส่วนส่งผลให้ร่างกายมีความแข็งแรงเกิดสมรรถภาพในการเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการผ่อนคลายและฟื้นฟูความอ่อนล้าทางกายและจิตใจได้ที่เกิดจากภารกิจประจำวันหรือการเจ็บป่วย อีกทั้งเป็นสร้างสุขนิสัยและวิถีปฏิบัติในการใช้ในว่างให้เป็นประโยชน์ และยังได้ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการเล่น (Play) มากกว่าการทำงาน (Work)

2. ความสมบูรณ์พร้อมทางด้านอารมณ์และสติปัญญา โปรแกรมนันทนาการช่วยคลายความเครียด ความวิตกกังวล ตลอดจนความรู้สึกที่บั่นทอนทางอารมณ์และส่งผลถึงความรู้สึกนึกคิดและสติปัญญา ที่มีผลจากสังคมที่มีการแข่งขันไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน รวมถึงการรับมือกับระบบอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและเครื่องมือเครื่องจักรอันทันสมัย ทำให้ต้องมีการศึกษาอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการจราจรที่หนาแน่น (ในชุมชนเมือง) ซึ่งกิจกรรมนันทนาการสามารถเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเพลิดเพลิน สุขสนุกสนาน ทำให้ร่างกายหลั่งสารสุขที่ส่งผลให้ผ่อนคลาย มีอารมณ์เบิกบาน ส่งผลให้เกิดพลังงานทั้งกายและจิตใจ และนำไปสู่ความสุขสดชื่นของสมองก่อให้เกิดสติปัญญาที่พร้อมจะสร้างสรรค์

3. ความสมบูรณ์พร้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โปรแกรมนันทนาการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เปิดโอกาสให้สมาชิกในแต่บริบทได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วยกัน สร้างความเข้าใจ ความใกล้ชิด ก่อให้เกิดมิตรภาพอันดี ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการอยู่ร่วมกันทั้งในเชิงครอบครัวและหมู่คณะ ซึ่งเป็นทางแห่งการพัฒนาความเป็นผู้นำอย่างมีศักยภาพ และเป็นผู้ตามอย่างมีวินัย มีวิธีคิดที่ถูกต้องตามระบอบของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม และการใช้ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้อยู่รอด อยู่ดี อยู่สุข ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

4. ความสมบูรณ์พร้อมทางด้านจริยธรรมและคุณธรรม กิจกรรมนันทนาการที่ถูกจัดให้อยู่ในโปรแกรมนันทนาการไม่ว่าจะกับกลุ่มผู้เข้าร่วมใดก็ตาม หัวใจสำคัญคือ การส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมเป็นผู้มีลักษณะประพฤติดี ประพฤติชอบ เป็นสมาชิกและรู้หน้าที่ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตามครรลองแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2553) ได้ให้ความมุ่งหมายไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการเป็นการจัดให้บุคคลในแต่ละช่วงวัย ตั้งแต่เด็กเล็ก วัยเรียน วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และผู้สูงวัย ตลอดจนผู้มีความต้องการพิเศษ ต่างล้วนมีธรรมชาติแห่งการแสวงหาซึ่งความสมบูรณ์พร้อมทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของศักยภาพและสมรรถภาพความพร้อมที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล ได้แก่ เพศ วัย ความสนใจ ความต้องการ ตามบริบทนั้นๆ และการที่จะให้บุคคลได้รับการตอบสนองได้ตามความพร้อมที่แตกต่างกันได้อย่างสมบูรณ์ จนเกิดความพึงพอใจส่งต่อภาพเป็นความทรงจำอันดีที่หวนระลึกถึงเมื่อใดย่อมทำให้จิตใจเบิกบาน มีความสุข และพร้อมที่จะเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ จึงเป็นแนวคิดมุ่งหมายของโปรแกรมนันทนาการที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รับสิ่งอันพึงประสงค์ด้วยกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมนันทนาการต้องมีการตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน จัดขึ้นให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจ อีกทั้งยังได้พัฒนาศักยภาพและสมรรถนะตามความเหมาะสม ที่จะให้ผู้เข้าร่วมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เบิกบาน ใช้เวลาอย่างมีคุณค่า และเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจนเป็นวิถีหนึ่งของการใช้ชีวิต

1.6 **หลักการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ**

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการให้ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์สร้างความพึงพอใจและสนองตอบต่อความต้องการความสนใจของผู้เข้าร่วมได้ดี โดยเป็นการนำวิธีการและรูปแบบในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการด้วยหลักการ “APIE” ของ Austin (1996) ซึ่งเป็นรูปแบบที่นักนันทนาการสามารถนำมาใช้ในการสร้างโปรแกรม โดยมีกระบวนการดังนี้

1. การประเมิน (Assessment) เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับผู้เข้าร่วม โดยการสำรวจข้อมูลด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามบริบทในเรื่องของความสนใจ ความต้องการและความสามารถของผู้เข้าร่วม ตลอดจนสถานที่ สภาพแวดล้อมต่างๆ ในการนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนโปรแกรมนันทนาการ

2. การวางแผน (Planning) เป็นนำและประมวลจากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เข้าร่วม รวมถึงสถานที่และสภาพแวดล้อมต่างๆ จากขั้นตอนของการประเมินแล้วนั้น มาดำเนินการวางแผนและออกแบบโปรแกรมนันทนาการให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของผู้เข้าร่วม อีกทั้งมีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

3. การนำไปใช้ (Implementation) เป็นการนำโปรแกรมนันทนาการที่ได้มีการวางแผนและออกแบบโปรแกรมนันทนาการไปใช้ปฏิบัติจริง โดยมีการบันทึกข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต และอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือต่างๆ ตลอดการจัดโปรแกรมนันทนาการ

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการสรุปและประเมินผลจากการบันทึกข้อมูลระหว่างการดำเนินโปรแกรมนันทนาการตั้งแต่เริ่มจนถึงเสร็จสิ้นของโปรแกรมนันทนาการแล้วนำผลที่ได้ทั้งประเด็นในเรื่องของอุปสรรค ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน ในแต่ละด้านของโปรแกรมนันทนาการไปปรับปรุง รักษาไว้ และพัฒนาในการจัดโปรแกรมนันทนาการครั้งถัดไป ซึ่ง APIE เป็นรูปแบบในการสร้างโปรแกรมนันทนาการที่สอดคล้องกับแนวคิดของอารมณ์ นาวากาญจน์ (2541b) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างโปรแกรมนันทนาการต้องมีกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติที่เป็นระบบเพื่อค้นหาโอกาส พิจารณาปัญหาอุปสรรค และความเสี่ยงรวมถึงการระบุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากกระบวนการศึกษาหาข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลายดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดโปรแกรมนันทนาการที่สามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นวิถีทางปฏิบัติที่ดีที่สุด อีกทั้งสามารถตรวจสอบและประเมินผลโปรแกรมนันทนาการได้ ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญมีดังนี้

1. กำหนดปัญหา สภาพปัญหาทั่วไปที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์

2. สภาพปัญหาเฉพาะด้านของกิจกรรมนันทนาการ จากการที่ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาทั่วไป รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของวิถีแห่งสังคมที่มีผลต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมมนุษย์ตลอดจนความต้องการ และความสนใจที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการเลือกกิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสม สร้างความน่าสนใจ และสามารถพัฒนา ส่งเสริมและตอบสนองผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี

3. สภาพปัญหาของการบริหารการจัดการ ธรรมชาติของการจัดการโปรแกรมนันทนาการ สิ่งสำคัญคือ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาในแต่ละขั้นตอนของการบริหารจัดการได้อย่างลึกซึ้ง สามารถวิเคราะห์ได้ถึงปัญหา ความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้าน การวางแผนดำเนินงานกิจกรรม หลักการจัดและบริหารผู้นำนันทนาการ สถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ผู้เข้าร่วมงบประมาณ และการประเมินผล

4. เป้าหมาย การกำหนดว่าโปรแกรมนันทนาการจะดำเนินการอย่างไร ในระยะเวลาเท่าไหร่ที่เหมาะสม และดำเนินการในรูปแบบอย่างโดยสามารถกำหนดจุดเริ่มต้นและ

สิ้นสุดได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการได้ โดยวิสัยทัศน์หลักเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย คือนันทนาการเพื่อสุขภาพ และนันทนาการเพื่อชีวิต(คุณภาพชีวิต)

5. ศึกษาหาข้อเท็จจริง นักนันทนาการต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ที่ผู้เข้าร่วมมีความสนใจ ความต้องการ ในการได้รับประโยชน์และคุณค่าจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในยามว่างด้วยความสมัครใจที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

6. การวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการวางแผนโปรแกรมนันทนาการ สิ่งที่ต้องพิจารณาในการกำหนดวัตถุประสงค์ คือ ผู้เข้าร่วมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในด้านของ 1) โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ 2) ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3) ได้รับประโยชน์และคุณค่าทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา 4) กิจกรรมนันทนาการที่สามารถตอบสนองความต้องการ ความสนใจได้อย่างเต็มที่และ 5) สิทธิและเสรีภาพในการใช้เวลาว่างในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป้าหมายแห่งความสุขและคุณภาพชีวิตโดยลักษณะการจัดการวางแผนที่ดีควร

6.1 ทำแผนงานหรือกิจกรรมในลักษณะง่าย ๆ โดยศึกษาแนวคิดของกิจกรรมนันทนาการประเภทต่างๆ ที่มีเป้าหมายเฉพาะในการตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เข้าร่วมได้อย่างตรงประเด็น

6.2 กำหนดแนวทางและมาตรฐานของกิจกรรม คือ การกำหนดรูปแบบแนวคิด และคุณลักษณะของกิจกรรมนันทนาการในแต่ละประเภทไปในทิศทางที่ชัดเจน ผู้เข้าร่วมเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถรับรู้ได้ถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ เช่น นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม(1) สติปัญญาในเชิงการสร้างสรรค์ (2) อารมณ์จิตใจที่ต้องมีความสุขุม เยือกเย็น และอดทน (3) การประสานสัมพันธ์การทำงานระหว่างมือ ตา เป็นต้น

6.3 แผนงานหรือกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ โดยพิจารณาจากจำนวนของผู้เข้าร่วม สถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนสภาพแวดล้อม ที่สามารถปรับได้ตามสถานการณ์นั้นๆ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรม ยังคงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.4 การจัดสมดุลของแผนงานหรือกิจกรรม ต้องพิจารณาถึง (1) ความสามารถของกิจกรรมในการตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เข้าร่วม บน

พื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ความสามารถของกิจกรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วม(3)ความสามารถของกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา (4) ความสามารถของกิจกรรมในการส่งเสริมและสนับสนุนขนบธรรม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีของบริบทนั้นๆ (5) ความสามารถของกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจ ความสุข ผ่านประสบการณ์ทางนันทนาการใหม่ๆ ที่และเป็นความประทับใจ (6) ความสามารถของกิจกรรมที่สามารถจัดได้เหมาะสมกับบริบท เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเข้าร่วมได้มากที่สุด และสามารถเข้าร่วมในเวลาว่างที่เหมาะสม (7) ความสามารถของกิจกรรมที่ยืดหยุ่นได้หรือปรับรูปแบบกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม (8) ความสามารถของกิจกรรมที่สร้างความสุข ความเบิกบาน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ นำไปสู่พฤติกรรมเชิงบวก (9) ความสามารถของกิจกรรมที่ส่งผลต่อการประเมินผลโปรแกรมได้อย่างเป็นรูปธรรม

6.5 แผนงานหรือกิจกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างมีรูปแบบ กระบวนการและขั้นตอนอย่างชัดเจน ทราบถึงจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกิจกรรม เป็นแผนงานที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติไม่เกินขีดความสามารถ

7. ปฏิบัติตามแผน เมื่อนักนันทนาการได้ดำเนินการกำหนดปัญหา ระบุเป้าหมายที่ต้องการ โดยการศึกษาข้อเท็จจริง ตลอดจนการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมแล้วนั้น ในขั้นตอนต่อไปคือ การลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยต้องพิจาณาในประเด็น คือ ปรัชญานันทนาการ ความต้องการของผู้เข้าร่วมโดยการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายและเหมาะสม หน่วยงานที่รับผิดชอบ งบประมาณและแหล่งทุน บุคลากร สถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ และสิ่งสำคัญโปรแกรมนันทนาการที่ออกแบบขึ้นตามความเหมาะสม

8. การประเมินผล การจัดโปรแกรมนันทนาการขั้นตอนที่สำคัญที่ต้องมีการจัดทำทุกครั้งเพื่อให้ได้ทราบว่าโปรแกรมนั้น

8.1 สามารถตอบสนองความต้องการ ความสนใจและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมในระดับใด

8.2 สามารถดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

8.3 มีจุดเด่นใดที่ควรคงไว้และมีข้อบกพร่องใดที่ต้องควรปรับปรุง

จากการศึกษาหลักการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเบื้องต้น สิ่งที่ต้องศึกษาและพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้จัดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการและพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ เพื่อให้สามารถตอบสนองผู้เข้าร่วมให้มากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ของรอสแมนและซาแลตเดอร์ (Rossman & Schlatter, 2008) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริการและส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้กับผู้เข้าร่วมได้เข้าถึงกิจกรรมตามบริบทและสภาพแวดล้อม โดยได้มีการปรับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการออกแบบโปรแกรมการใช้เวลาว่าง ดังนี้

1.การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม (Interacting People)

การออกแบบและจัดโปรแกรม สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอันดับแรกคือ บุคคลผู้ที่ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมในโปรแกรมที่มีความต่างทั้งด้านเพศ อายุ ระดับความสามารถในการเรียนรู้ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การที่จะออกแบบและจัดโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่คาดหวัง ผู้จัดต้องให้ความสำคัญด้วยการค้นคว้า ศึกษา และหาความคาดหวังของผู้เข้าร่วม โดยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการในด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของแต่ละช่วงอายุ เพื่อให้ผู้จัดสร้างสรรค์กิจกรรมได้ตรงเป้าหมาย โดยในแต่ละช่วงวัยมีลักษณะบุคลิกที่มีความแตกต่างกันซึ่งสามารถอธิบายพอสังเขปดังนี้

1.1 วัยแรกเกิดถึงวัยก่อนวัยเรียน(ปฐมวัย) มีความสามารถในการเรียนรู้ที่ดีผ่านการเล่นโดยยึดรูปแบบในการจัดกิจกรรม Child-centered (เด็กเป็นศูนย์กลาง) ที่ต้องดูแลเอาใจใส่ในทุกด้าน ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย มีช่วงความสนใจในระยะสั้น และต้องตอบสนองให้เกิดความพอใจในทันที โดยในวัยนี้เป็นช่วงวัยที่ต้องพัฒนาทั้งทักษะทางด้านสังคม การรับรู้ในด้านอื่นๆ ตลอดจนการพัฒนาทักษะทางร่างกายความคิดสร้างสรรค์และความสามารถ

1.2 วัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน มีลักษณะที่ต้องมีการปรับตัวและเรียนรู้พื้นฐานวิธีการใช้ชีวิตที่มีความแตกต่างจากวัยเด็ก เป็นวัยที่ชอบทดลอง มีความคิดอิสระชอบทำอะไรด้วยตนเองและต้องการการยอมรับจากเพื่อนและสังคม ไม่ชอบทำตามคำสั่งเป็นผลทำให้มีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่หรือกระทั่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และยังเป็นช่วงวัยที่มีความวิตกกังวลในการค้นหารูปแบบการใช้ชีวิตด้วยตนเอง

1.3 วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีความสามารถในการเรียนรู้และมีความรู้เป็นผู้ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความคิด มีปัญญาและความเชี่ยวชาญ มีวัยที่เริ่มสร้างความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ หน้าที่การงาน ตลอดจนชีวิตการเป็นคู่สมรสและการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม มีลักษณะทางกายภาพ คือร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอายุที่เพิ่มขึ้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

ในทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลูก หน้าที่การงาน ตลอดจนการรับผิดชอบทางสังคมในฐานะพลเมือง

1.4 วัยผู้สูงอายุ เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและชีวภาพ การได้รับประสบการณ์หลังเกษียณขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นความพึงพอใจในการใช้ชีวิตของช่วงวัยนี้ขึ้นอยู่กับการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับครอบครัวและเพื่อน ซึ่งการจัดโปรแกรมนันทนาการจะเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและสร้างบันดาลใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในช่วงวัยนี้

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงกล่าวได้ว่า ลักษณะทางกายภาพและชีวภาพของบุคคลในแต่ละช่วงวัยมีลักษณะเฉพาะของแต่ละวัย ย่อมเป็นปัจจัยส่งผลถึงความต้องการ ความสนใจตลอดจนความรู้ความสามารถที่ต่างกันไป ผู้จัดโปรแกรมนันทนาการต้องศึกษา ค้นคว้าเพื่อให้เกิดเป็นเข้าใจในความต่างระหว่างบุคคลเพื่อออกแบบและจัดโปรแกรมนันทนาการให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้รับความพึงพอใจ ได้รับประโยชน์ในทุกๆ ด้านและเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. **สภาพแวดล้อมทางกายภาพ** (The Physical Setting)

การออกแบบและจัดโปรแกรม องค์ประกอบที่สอง คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยในที่นี้รวมถึงการรับรู้ผ่านการมอง(ตา) การพูด(ปาก) การดมกลิ่น(จมูก) การสัมผัส(ผิว) และการรับรส(ลิ้น) ซึ่งแต่ละส่วนประกอบมีผลต่อการจัดโปรแกรมโดยหากมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งสิ่งหนึ่งสิ่งใดทางกายภาพย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ โดยสภาพแวดล้อมทางกายมีประเด็นให้พิจารณา 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผู้จัดโปรแกรมต้องมีความเข้าใจลักษณะอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดโปรแกรม โดยหากนำโปรแกรมที่เคยทำแล้วประสบผลสำเร็จมาใช้ซ้ำโดยไม่มีการปรับเปลี่ยนกับอีกสภาพแวดล้อมหนึ่งอาจไม่ประสบผลสำเร็จดังที่เคยเป็น เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในแต่ละที่ย่อมมีความแตกต่างกัน ผู้จัดต้องศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อที่จะได้ออกแบบและจัดโปรแกรมได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบท

2.2 ผู้จัดโปรแกรมต้องมีความเข้าใจในขอบเขต ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บ่อยครั้งที่มีการจัดโปรแกรมโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ย่อมส่งผลให้ล้มเหลวไม่ประสบผลสำเร็จ

2.3 การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเป็นส่วนเสริมให้การจัดโปรแกรมประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตกแต่ง การใช้แสงสว่างและดัดแปลงสภาพแวดล้อมส่วนอื่นๆ ให้เหมาะสม จึงเป็นประเด็นที่ผู้จัดโปรแกรมนันทนาการต้องตระหนักและให้ความสำคัญ

3. **สื่อ วัสดุและอุปกรณ์** (Leisure Objects)

ในการออกแบบและจัดโปรแกรมองค์ประกอบที่สาม คือ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ซึ่งมีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ ทางกายภาพ ทางสังคม และทางสัญลักษณ์ ผู้จัดโปรแกรมต้องให้ความสำคัญและเลือกสื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม เพราะวัตถุเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้การจัดโปรแกรมประสบความสำเร็จ ซึ่งถ้าหากเลือกสื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่ดีมีความเหมาะสมย่อมทำให้ได้รับความสำเร็จ และในทางตรงกันข้ามหากเลือกสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ได้ไม่ดีไม่เหมาะสมก็ย่อมส่งผลให้ได้รับความล้มเหลวเช่นเดียวกัน

4. **โครงสร้าง** (Structure)

การออกแบบและจัดโปรแกรมองค์ประกอบที่สี่ คือ โครงสร้าง ทุกโปรแกรมล้วนถูกจัดให้มีโครงสร้างในการจัดการด้วยรูปแบบของโปรแกรมโดยมีกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อตกลง ที่ซึ่งเป็นแนวทางให้การมีปฏิสัมพันธ์ในโปรแกรมมีความชัดเจน โดยรวมถึงกฎหมายแพ่ง พิธีการมารยาท ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ที่แตกต่างกันในแต่ละสังคม มีการกำหนดที่ชัดเจนทำให้ผู้จัดเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง และนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบและจัดโปรแกรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการเข้าใจในขั้นตอนการเข้าร่วมอย่างเป็นระบบ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระและเสรีภาพของผู้เข้าร่วมและก่อให้เกิดประสบการณ์ทางนันทนาการอย่างแท้จริง ตามเป้าหมายของการจัดโปรแกรม

5. **สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม** (Relationships)

ในการออกแบบและจัดโปรแกรมองค์ประกอบที่ห้า คือ สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่มาเข้าร่วมโปรแกรมล้วนมีสัมพันธภาพมาก่อน โดยส่วนมากการเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมมักเป็นบุคคลที่มาจากครอบครัวเดียวกันและเพื่อนที่รู้จัก ผู้จัดจึงต้องมีการสำรวจและตรวจสอบเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและจัดโปรแกรม โดยสัมพันธภาพของผู้เข้าร่วมในแต่ละกลุ่มนั้นมีลักษณะเป็นเช่นไร มีผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ และถ้าไม่มีผลจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในช่วงของการดำเนินกิจกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มเวลาและให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อโปรแกรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย

6. ความต่อเนื่องของกิจกรรม(Animation)

ในการออกแบบและจัดโปรแกรมองค์ประกอบที่หก คือ ความต่อเนื่องของกิจกรรม ที่ผู้จัดต้องคำนึงถึงว่าจะมีวิธีการอย่างไรที่สามารถทำให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้ตลอดโปรแกรมและสำเร็จได้ตามความคาดหวัง โดยมีการลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน โดยการดำเนินกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องนี้สามารถดำเนินการได้ทั้งตัวบุคคล(ผู้นำกิจกรรม) ตลอดจนอุปกรณ์กลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ ที่สนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของFarrell (1983);จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528) ได้สรุปไว้ว่า

1. การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องมีกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เข้าร่วม โดยอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านจากองค์กรทางภาครัฐและเอกชน

4 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์เข้าประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากร ทั้งด้านบุคคล สื่อ สิ่งของ วัสดุและอุปกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์ในการดำเนินงานมากที่สุด

5. การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องตระหนักถึงความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าร่วมเป็นหลัก ทั้งด้านอาคารและสถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็น

6. การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องมีการประเมินผลทุกครั้ง เพื่อนำผลมาสรุปเป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมนันทนาการในครั้งถัดไปและสอดคล้องกับแนวความคิดของเพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร (2547) ได้สรุปไว้ว่าการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการให้บรรลุตามเป้าหมายหลักสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ

6.1 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องคำนึงถึงวัย พัฒนาการและความชื่นชอบของผู้เข้าร่วม ตลอดจนสภาพแวดล้อมหรือบริบทของผู้เข้าร่วม เพื่อที่สามารถจัดกิจกรรมนันทนาการได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความสนใจของผู้เข้าร่วม

6.2 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องคำนึงถึงศักยภาพ สมรรถนะของผู้เข้าร่วม เพื่อที่สามารถจัดกิจกรรมนันทนาการที่นอกจากการสร้างความสุข ความเบิกบานแล้วนั้น สิ่งสำคัญต้องเสริมสร้างและพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้อย่างอยู่ดีมีสุข

6.3 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องคำนึงถึงจำนวนผู้เข้าร่วมระยะเวลาและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อที่สามารถจัดกิจกรรมนันทนาการให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องและเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศได้อย่างเหมาะสม

6.4 การจัดโปรแกรมนันทนาการ ต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อที่สามารถจัดกิจกรรมนันทนาการที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เข้าร่วมที่อาจทำให้ไม่สบายกายและใจ ซึ่งอาจส่งผลให้การจัดโปรแกรมไม่ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการให้ได้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์โดยปัจจัยสำคัญ คือ ความแตกต่างของบุคคล ความพร้อมทางศักยภาพ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จำนวนผู้เข้าร่วม ระยะเวลา สื่อวัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของบริบทนั้นๆ โดยมีการพิจารณาขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องที่นำไปสู่การสร้างประสบการณ์ที่สร้างคุณค่าแก่ผู้เข้าร่วม

2. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร

2.1 ความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหาร

ทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นกระบวนการทำงานของสมองส่วนคิดที่ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019a) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions คือ ชุดความคิดในการวางแผน มีความมุ่งมั่นตั้งใจ จดจำคำสั่งและจัดการกับงานที่หลากหลายซับซ้อนได้ จัดความสำคัญของงานและดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งกำกับความต้องการภายในที่เกิดจากแรงกระตุ้นทั้งหลายเหมือนกับการควบคุมระบบการบินทางอากาศ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อสมองในการกรองสิ่งรบกวน ควบคุมอารมณ์ ความคิดและการกระทำ โดยมีความมุ่งมั่นในเป้าหมายเพื่อความสำเร็จ

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560)ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions คือ การทำงานของสมองในระดับสูงที่ก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมในการกำกับตนเองทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำ โดยมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในสิ่งที่กระทำเพื่อความสำเร็จอย่างมุ่งเป้า

ปนัดดา ธนเศรษฐกร (2561) ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions คือ การทำงานของสมองส่วนเหตุผลที่ทำให้บุคคลแสดงซึ่งพฤติกรรมในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด การตัดสินใจ คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการทำงานของสมองระดับสูง

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561a) ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นการทำงานของสมองส่วนหน้า ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงและประสานการทำงานกับสมองส่วนอื่นๆ เพื่อให้มนุษย์สามารถบริหารจัดการความคิด รวมถึงการกำกับความคิดและพฤติกรรมของตนเองเพื่อถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นทักษะการทำงานของสมองระดับสูง

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions คือ ทักษะการคิดเชิงบริหารที่ให้มนุษย์แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งทางด้านความคิดความความรู้สึก โดยผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีสามารถส่งผลให้ประสบความสำเร็จทั้งในการดำเนินชีวิต รู้จักการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นตลอดจนสามารถปรับและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

2.2 ความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหาร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (The Center on the Developing Child, 2019b) ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารและทักษะการกำกับตนเองย่อมส่งผลให้เด็กได้รับประโยชน์ทั้งในส่วนของตัวเด็กเองและประสบการณ์ทางสังคม คือ

1. ความสำเร็จในการเรียน เพราะทักษะการคิดเชิงบริหารช่วยให้เด็กสามารถจดจำและปฏิบัติกิจกรรมที่มีขั้นตอนได้อย่างต่อเนื่อง มีสมาธิจดจ่อและหลีกเลี่ยงออกจากสิ่งเร้าหรือสิ่งรบกวน ควบคุมอารมณ์หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ คิดแก้ปัญหาและปฏิบัติสิ่งที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ

2. พฤติกรรมเชิงบวก เพราะทักษะการคิดเชิงบริหารช่วยพัฒนาให้เด็กมีทักษะในการเป็นผู้นำ-ผู้ตาม การทำงานเป็นทีม กล้าคิดกล้าตัดสินใจ สามารถคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นเพื่อมุ่งเป้าความสำเร็จ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ย่อมส่งผลให้สังคมมีเสถียรภาพที่มั่นคง มีความร่มเย็นเป็นสุข ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยเอื้อเฟื้อแบ่งปันกันและกัน

3. สุขภาพที่ดี เพราะทักษะนี้จะช่วยให้รู้จักเลือกสิ่งดีและมีประโยชน์ต่อร่างกาย ทั้งด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย

4. ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เนื่องด้วยบุคคลที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารจะเป็นผู้รู้จักการคิดแก้ปัญหา การวางแผนการทำงานพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละสถานการณ์ สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความปกติสุข

สุภาวดี หาญเมธี (2559) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อเด็กได้รับโอกาสพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร จะมีบุคลิก ดังนี้

- รู้คิด รู้จำ มีความมุ่งมั่นตั้งใจนำไปสู่การลงมือทำอย่างต่อเนื่องได้จนเสร็จ
- รู้คิดวิเคราะห์ วางแผนงานและปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด
- นำสิ่งที่เคยเรียนรู้ประสบการณ์เดิมมาบูรณาการใช้ในการทำงานหรือกิจกรรมใหม่ได้
- สามารถปรับและริเริ่มความคิดได้ เมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป ไม่ยึดติดรู้คิดอย่างสร้างสรรค์และมีมุมในการมองแบบนอกกรอบ
- รู้ประเมินตน นำจุดแข็งมาแสดงและพัฒนาตนในจุดอ่อน
- รู้จักตน กำกับ ยับยั้งควบคุมให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์
- รู้จักแสดงตนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และบุคคลในสังคมอย่างเหมาะสม

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561b) ได้กล่าวไว้ว่า การมีทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions ที่ดีส่งผลให้เด็กสามารถ 1)ดูแลตัวเองได้ โดยเริ่มที่ความสามารถในการดูแลตนเองได้ จากนั้นขยับไปอีกขั้นในการดูแลสิ่งต่างๆ รอบกาย ได้แก่ การรู้จักเก็บ รักษา ตลอดจนการทำความสะอาดข้าวของเครื่องใช้ ของเล่น ที่นอน ของใช้ส่วนตัว ตามมาด้วยความสามารถในการดูแลบ้านด้วยการทำงานบ้านที่ไม่เกินกำลังความสามารถภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่และสามารถในการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เคารพในข้อตกลง กติกาที่พึงปฏิบัติในพื้นที่สาธารณะ 2)เอาตัวรอดได้จากสิ่งยั่วยุที่ทำให้หลงผิด ความสุขความสบายที่กลายเป็นความเคยตัว ซึ่งส่งผลเสียต่ออนาคต การที่เด็กเอาตัวรอดได้ต้องอดทนต่อความยากลำบาก ความท้าทายและซับซ้อน รู้จักการรอที่ส่งผลต่อความสุขและความสำเร็จ และ3) มีอนาคตดีที่เกิดจากการพัฒนาระดับขีดความสามารถของสมองและจิตใจ รู้และเข้าใจความต้องการของตนเองโดยมีแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น และทำด้วยความรัก ผ่านการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ลงมือปฏิบัติและพร้อมที่จะยอมรับในผลที่เกิดขึ้น สามารถที่จะตั้งรับกับผลที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะปรับปรุงโดยไม่ย่อท้อ

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่าเด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดี ที่มีความสามารถในการคิด ความจำที่นำไปสู่การเชื่อมโยงและบูรณาการในการนำไปปรับใช้ในการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบแบบแผน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบท ภายใต้การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ประสานสัมพันธ์กัน มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นเพื่อนำพาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างประสบความสำเร็จ

2.3 **สมองกับทักษะการคิดเชิงบริหาร**

สมอง : วิธีการเรียนรู้

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า สมองเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและของจริง โดยผ่านระบบประสาทสัมผัสที่มีอยู่ได้หลากหลายช่องทาง เช่น ตา-ดู หู-ฟัง จมูก-ดมกลิ่น ลิ้น-รับรส ผิวกาย-สัมผัส และใจ โดยนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย มีที่มาที่ไป มีลำดับขั้นตอน มีการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการประสบการณ์เดิม และเปิดโอกาสให้เด็กได้อิสระในการเข้าร่วมด้วยความรู้สึกมีความอยากรู้ อยากสำรวจ อยากทดสอบ ลองผิดลองถูก ซึ่งส่งผลทำให้ค้นพบสิ่งที่ตนเองสนใจ ชอบและมีความถนัด ยิ่งเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้และบุคลิกภาพ

สมอง : โครงสร้างและการทำงาน

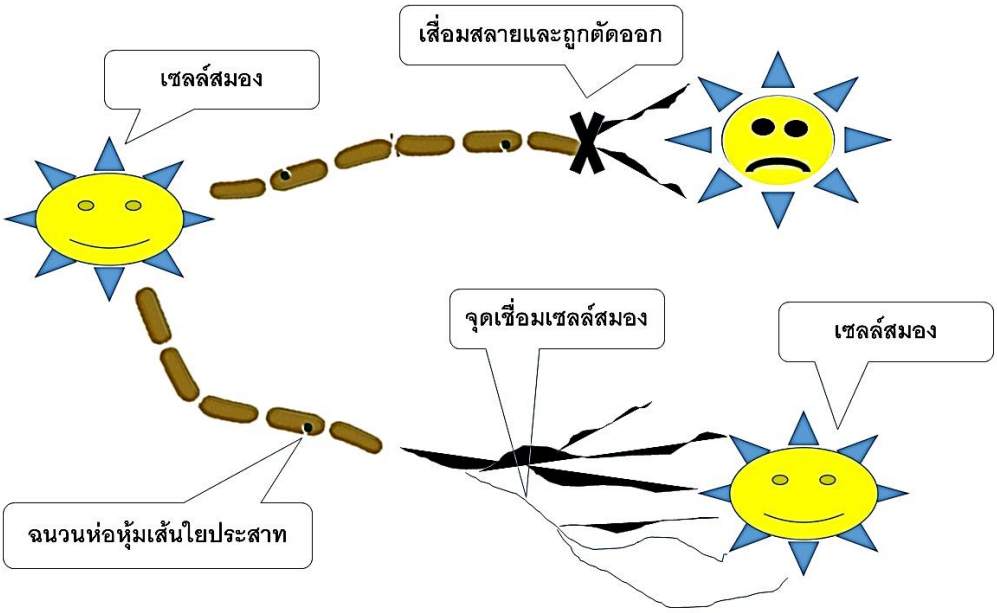

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการทำงานของสมอง

ที่มา: สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556)

จากภาพสรุปได้ดังนี้

- สมองเรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

- การสร้าง “วงจรความจำ” คือ การให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในขณะที่สมองสร้างวงจร

- ความจำ เซลล์สมองจะดำเนินการสร้างฉนวนห่อหุ้มเส้นใยประสาทและสารเชื่อมโยงการทำงาน ณ จุดต่อระหว่างเซลล์สมอง

- “ธนาคารความจำ” เกิดจากการสะสม “วงจรความจำ” เกิดขึ้นได้ด้วยการรับรู้และเรียนรู้ของสมองในทุกช่องทาง แล้วสามารถนำออกมาใช้ในการแก้ปัญหาเมื่อสมองต้องการ ป้องกันไม่ให้เซลล์และวงจรประสาทที่มีอยู่แล้วตายและถูกกำจัดไปด้วยกลไกธรรมชาติของสมอง ที่เรียกว่า “apoptosis” เป็นการตายของเซลล์สมองและเส้นใยประสาทที่เชื่อมโยงแบบไม่มีซากเหลืออยู่ และกฎการทำงานและเสื่อมสลายของสมองและระบบประสาท “use-it or lose-

it” คือ การเสื่อมสลายและตัดทอนเซลล์และวงจรความจำที่ไม่ถูกใช้งาน จึงจำเป็นที่ต้องสร้าง “วงจรความจำสะสม”

การพัฒนาสมองกับโอกาสทอง

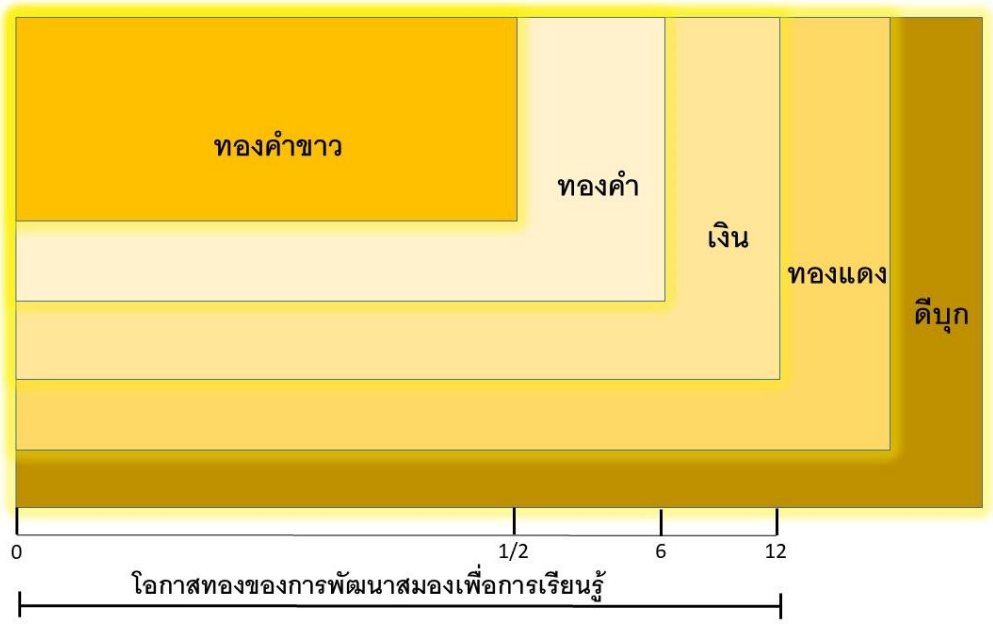

ภาพประกอบ 4 หน้าต่าง 5 บาน “window-time period”

ที่มา: สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556)

จากภาพสรุปโอกาสทองของการพัฒนาสมอง ดังนี้

- สมองสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

- สมองของเด็กตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต มีพัฒนาการและเปลี่ยนแปลงในทุกระยะและรวมเร็ว

- ในช่วงอายุ 6 เดือนแรกถึง 12 ปี เป็นฐานรากของการพัฒนาสมองเพื่อการเรียนรู้ (critical period for brain and life foundation ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า 6 เดือนแรก รวมทั้งช่วงที่อยู่ในครรภ์มารดา คือ หน้าต่างทองคำขาว (platinum) 6 ปีแรก คือ หน้าต่างทองคำ (gold) และ12 ปีแรก คือ หน้าต่างเงิน(silver)

- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ที่สามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางสมองได้

- เวลาและสายน้ำไม่เคยไหลกลับ เปรียบกับโอกาสในการพัฒนาสมองเด็กแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านไปแล้วก็ผ่านไปเลย ไม่สามารถย้อนกลับคืนได้

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเสริมสร้างประสบการณ์ที่สำคัญให้กับเด็กอยู่ในช่วงหกเดือนแรกถึงสิบสองปี เป็นช่วงเวลาที่สมองของเด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้ โดยผู้ใหญ่และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมให้กับเด็กด้วยการจัดประสบการณ์ด้วยวิธีการเหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวย เพื่อให้เด็กได้เพิ่มพูนประสบการณ์ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

2.4 องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่าองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารส่วนใหญ่มีแนวคิดที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019a) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารมี 3 องค์ประกอบหลัก 1) การนำความทรงจำมาใช้งาน 2)การยืดหยุ่นทางความคิด และ3) การยับยั้งชั่งใจ คิดไตร่ตรอง ควบคุมตนเอง โดยจัดอยู่ในกลุ่มทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในการดำเนินชีวิต การเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการมีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้างอย่างมีวิจารณญาณ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความจำเพื่อใช้งาน(Working memory) หมายถึง ความสามารถของสมองในการเก็บ รักษาและจัดการข้อมูลที่แตกต่างกันในช่วงเวลาสั้น ๆ และนำกลับมาใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งอีกนัยหนึ่งเรียกว่า ประสบการณ์เดิม โดยการที่เด็กใช้การรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่สำคัญ ได้แก่ ตาดู หูฟัง จมูกดมกลิ่น กายสัมผัส ลิ้นรับรส แล้วสามารถบอกที่มาของข้อมูลนั้น ๆได้อย่างถูกต้อง รวมถึงสามารถเปรียบเทียบ จำแนก แยกประเภทได้ เช่น เด็กได้ยินเสียงสัตว์ (ช้าง) แล้วสามารถบอกได้ว่าเป็นเสียงของช้าง ที่มีขนาดใหญ่ เหมือนกับภูเขา หรือ เด็กเคยสัมผัสกับผ้าที่นุ่ม แล้วเปรียบเทียบได้ว่าผ้านุ่มเหมือนสำลี จับแล้วรู้สึกเบา สบาย เป็นต้น

2. การยืดหยุ่นความคิด(Mental flexibility) หมายถึง ความสามารถรักษาหรือเปลี่ยนความสนใจในการตอบสนองต่อความต้องการในสถานการณ์ที่ต่างกัน การปรับตัวเข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เช่น เด็กต้องการตีกลองแต่ไม่มีไม้กลอง เด็กสามารถจัดหาอุปกรณ์อื่นๆ มาแทนได้ ด้วยการใช้มือตี ใช้ดินสอตี เป็นต้น

3. การยับยั้งชั่งใจ(Self-control) หมายถึง ความสามารถในการกำกับตนเอง รู้จักควบคุมความรู้สึก ความต้องการทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้และเข้าใจในสิ่งที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เช่น เด็กอยากเล่นโล้ชิงช้าในขณะที่เพื่อนเล่นอยู่ เด็กต้องรู้จักรอคอยไม่หุนหันพลันแล่นแย่งเพื่อนเล่น หรือขณะทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันมีการระดมความคิดเห็น เด็กสามารถที่จะแสดงออกทางความคิดและยินดีรับฟังแนวคิดของเพื่อนอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย โดยอยู่บนพื้นฐานเหตุและผล

ไดมอนด์, และคณะ (Diamond, Barnett, Thomas, & Munro, 2007) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการคิดเชิงบริหาร กลุ่มตัวอย่างเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 147คน ที่มีอายุเฉลี่ย 5.1 ปี พบว่าการคิดเชิงบริหารมีองค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 3 องค์ประกอบ

1. การยับยั้งชั่งใจ (Inhibitory Control) คือ การที่เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำงานได้อย่างอดทน มีเป้าหมาย สามารถทำงานได้อย่างมุ่งมั่น ใส่ใจและจดจ่อ ตลอดจนการควบคุมอารมณ์จากสิ่งเร้าที่แวดล้อมเพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) คือ ความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งข้อมูลชุดความรู้เดิมที่เกิดจากการสั่งสมผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บไว้มาประมวลเพื่อนำไปใช้ส่งผลให้เด็กสามารถจดจำแผนการของตนเอง จดจำคำสั่งและรายละเอียดจากผู้อื่น นำไปสู่การหาแนวทางและวิธีการที่สามารถทำงานที่มีหลายขั้นตอน อีกทั้งนำความรู้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ชุดใหม่เพื่อสร้างองค์ความรู้

3. ความยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) คือ ความสามารถในการปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีการและกระทำได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็วและเหมาะสม อีกทั้งลำดับความสำคัญของงานหรือเหตุการณ์และมีมุมมองคิดพิจารณาแบบนอกกรอบได้

พัชรา กระแจะเจิม and วรรณี แกมเกต (2558) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดการควบคุมความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการคิดเชิงบริหารมีดังนี้

1. การหักห้ามใจต่อสิ่งยั่วยุ (Inhibition) เป็นพฤติกรรมในการควบคุมและกำกับตนเอง ขณะลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่ตนชื่นชอบ

2. ความจำขณะทำงาน (Updating) เป็นพฤติกรรมในการจดจำ เก็บและรักษาข้อมูลในสมอง เพื่อนำมาใช้ในการเชื่อมโยงกับข้อมูลใหม่แล้วประมวลผลข้อมูลเพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

3. การยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) เป็นพฤติกรรมในการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ สถานการณ์และกลุ่มคน ความสามารถในการลำดับความสำคัญและจัดการ

การทำงานที่ชัดเจนเป็นระบบ หรือหากสถานการณ์แวดล้อมผันผวนไปก็พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน แต่ยังคงแนวทางแห่งความสำเร็จไว้

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้กับเด็กได้ตั้งแต่อายุ 3-6 ปี โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ทักษะระดับพื้นฐานกับระดับยาก

1. ทักษะระดับพื้นฐาน

1.1 ความจำขณะทำงาน (Working Memory) เป็นการจำที่เรียกว่า “วงจรการจำ” ที่สามารถนำข้อมูลในการจำมาทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ และเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถพัฒนาได้ในช่วงปลายขวบปีแรก ที่ต้องอาศัย ความมุ่งมั่นและใส่ใจ (attention)

1.2 การหยุดคิดก่อนทำ (Inhibit)เป็นความสามารถในการยั้งอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายใน และสิ่งล่อใจจากภายนอก เพื่อให้สามารถจดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่กำลังปฏิบัติ ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ช่วงอายุ 3 - 3.5 ปี

1.3 การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive flexibility) เป็นความสามารถที่พลิกแพลงเปลี่ยนมุมมองในการคิด สามารถคิดนอกกรอบโดยไม่ยึดติดกับแนวคิดเดิม มีความสามารถคิดหาวิธีการที่สอดคล้องต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ต่างกัน เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ช่วงอายุ 4-4.5 ปี แต่จะพัฒนาได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับทักษะความจำขณะใช้งานและทักษะการหยุดคิดก่อนทำควบคู่ไปด้วย

2. ทักษะระดับยาก

2.1 การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) เป็นทักษะที่เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ รู้จักดีใจเป็น เศร้าเป็น โกรธเป็น และสามารถกลับมาสู่อารมณ์ปกติได้ในเวลาเพียงไม่นาน อีกทั้งไม่หุนหันพลันเล่น คิดไตร่ตรองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ช่วงอายุ 4.5 - 6 ปี

2.2 การวางแผนจัดการ (Plan/organize) เป็นความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญงาน ลงมือปฏิบัติโดยไม่ต้องมีใครคอยบอกหรือบังคับ สามารถมองภาพรวมของงานหรือปัญหา โดยไม่ยึดติดกับเงื่อนไขและรายละเอียดปลีกย่อยของปัญหา ที่ส่งผลให้งานสำเร็จลุล่วงได้ล่าช้า ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ช่วงอายุ 4.5 - 6 ปี

จากการศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมข้อมูล สรุปได้ว่าองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย จัดเป็นทักษะระดับพื้นฐาน ได้แก่ ความจำขณะใช้งาน การคิดยืดหยุ่น และยับยั้งชั่งใจ

2.5 การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

สุภาวดี หาญเมธี (2560) ได้กล่าวไว้ว่าแนวทางการส่งเสริม มีดังนี้

1. สำรวจ ทดลอง เล่นอิสระ วิธีการค้นพบตัวตนของเด็กที่ดี คือ การได้สังเกต สำรวจ ทดลอง ได้ลองผิดลองถูกจากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าผ่านสิ่งแวดล้อมรอบตัว สื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลาย เหมาะสม และปลอดภัย

2. คิด และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสเด็กในการคิด และแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อนที่จะให้การช่วยเหลือในสถานการณ์ที่จำเป็น ผู้ใหญ่คอยให้กำลังใจขณะที่เด็กพยายามและจดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ และชื่นชมเมื่อเด็กคิดและแก้ปัญหาได้สำเร็จ

3. ใช้คำถามกระตุ้นความคิด เด็กสามารถมีพลังในการเรียนรู้ การสังเกต การคิด และไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบด้วยการใช้คำถามกระตุ้น และการให้เด็กคิดตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การคิด และพยายามหาคำตอบจากสิ่งที่ตนสงสัยหรือสนใจ ซึ่งเป็นการต่อยอดความรู้ด้วยการค้นคว้า ทดลองทำ หรือการพูดคุยซักถามจากผู้รู้

4. พูดคุย อธิบายด้วยเหตุผล การให้เด็กได้พูดคุย อธิบายและแสดงข้อคิดเห็นของตน และการคาดเดาความคิดของผู้อื่น เป็นการฝึกให้เด็กคิดทบทวน ประเมินตนเองหรือผลงานของตน ตลอดจนการชวนคิดเมื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆ

5. ให้คิดและตัดสินใจเลือก การที่เด็กได้ไตร่ตรองพิจารณาอย่างอิสระ หรือการให้เลือกจากตัวเลือกที่หลากหลาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของเหตุและผล ตลอดจนพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียในการตัดสินใจเลือกนั้นๆ

6. เล่นเกมถาม-ตอบ เป็นเกมการเล่นที่กระตุ้นให้เด็กคิดและตอบอย่างฉับพลัน แสดงถึงไหวพริบและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าภายใต้สถานการณ์ที่ให้คิดอย่างท้าทาย สนุกสนาน และเปิดโอกาสให้เด็กฝึกเป็นผู้ตั้งคำถาม

7. ทำกิจกรรมที่แปลกใหม่ การเก็บสะสมประสบการณ์เพื่อการสร้างความทรงจำในคลังสมองที่สามารถนำกลับมาใช้เมื่อต้องคิดหรือนำมาสู่การแก้ปัญหา คือ การจัดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานการณ์หรือสถานที่ที่ต่างไปจากทุกวัน ตลอดจนกิจกรรม เช่น งานประดิษฐ์ ศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว ที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง

8. จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้คิด การจัดหาอุปกรณ์ สื่อสำเร็จรูป สื่อทางธรรมชาติ ตลอดจนแหล่งการเรียนรู้ที่สามารถสนองความต้องการ ความสนใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความใฝ่รู้ ใฝ่คิดและลงมือกระทำ

9. การเล่นเป็นกลุ่ม วิธีที่เด็กสามารถรับรู้ และเรียนรู้ที่จะเข้าใจความคิด ความต้องการและเหตุผลของผู้อื่น คือ การได้มีโอกาสในการเล่น พูดคุย สื่อสารและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ผู้ใหญ่ และบุคคลรอบข้าง

ซึ่งนอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมที่เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions ที่สำคัญ ได้แก่

1. การดูแลเรื่องอาหารการกินที่มีประโยชน์

2. การให้เด็กได้พักผ่อนนอนหลับเพียงพอ

3. การสร้างบรรยากาศและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ มีพื้นที่ในการทำกิจกรรม

4. อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความสะอาด ปลอดภัยพร้อมใช้งาน

5. การพูดคุย การให้คำปรึกษา กล่าวคำชมเชย

6. การเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเล่นและสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว

7. การให้เด็กได้ส่งเสียง และเลอะเทอะบ้างตามโอกาส

8. ให้เวลาและความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับเด็ก อย่างสม่ำเสมอ

9. การจัดกิจกรรมการเล่นที่ฝึกความจำและสมาธิ เช่น การเล่นดนตรี การเล่านิทาน การวาดรูป การร้องเพลง เป็นต้น

10. การจัดกิจกรรมการเล่นที่สร้างเสริมจินตนาการ เช่น การเล่นบทบาทสมมุติ

11. การแสดงให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง จากนั้นให้เด็กลองทำเอง

12. การสอดแทรกคำสอนค่านิยมที่ดี ในขณะที่เล่น เช่น การมีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเล่นตามกฎ กติกาและข้อตกลง การอยู่ร่วมอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย เป็นต้น(ดวงตา เจริญทรัพย์, 2553; บันลือ พฤกษะวัน, 2551; ปรีดา ปัญญาจันทร์ & คณะ, 2553; วนิษา เรซ, 2553)

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า บทบาทของผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง ควรรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าแห่งการเล่นที่เป็นฐานแห่งการเรียนรู้ของเด็กที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการจัดสภาพแวดล้อม ปรับกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสม จัดสรรเวลาว่าง และการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสม

3. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงหกปีบริบูรณ์ต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะและศักยภาพอย่างเป็นองค์รวม ผ่านการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมและหลากหลาย โดยสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัย อีกทั้งปลูกฝังความเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในคุณงามความดี ปฏิบัติตนบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีความสุข โดยเด็กในแต่ละช่วงวัยจะมีพัฒนาการที่ต่างกันในที่นี้ขอนำเสนอพัฒนาการของเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 5 - 6 ปี โดยหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เชื่อว่าการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายและบูรณาการอย่างมีความสัมพันธ์ย่อมกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดสภาพอันพึงประสงค์ที่สามารถแสดงออกและถ่ายทอดผ่านกระบวนการได้อย่างประจักษ์ โดยในเด็กปฐมวัยสามารถที่รู้และเข้าใจในเรื่องของ 1) ด้านร่างกายและสุขภาพอนามัย รู้จักเลือกรับประทานอาหารดีมีประโยชน์ รักการออกกำลังกาย และดูแลความสะอาดของร่างกายและสิ่งต่างๆ รอบตัวตลอดจนสามารถปฏิบัติกิจกรรมในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวได้ประสานสัมพันธ์ และทำให้ตนเองและผู้อื่นปลอดภัย 2) ด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นช่วงวัยที่สามารถสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกของตน กล้าคิดกล้าทำ รู้จักชื่นชมผลงานของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีส่วนร่วมและซาบซึ้งในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหวบนพื้นฐานแห่งความสุข อีกทั้งยังสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในสถานการณ์ที่ต่างๆ กัน รู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปัน การรอคอย ความรับผิดชอบความมีน้ำใจต่อเพื่อน บุคคลรอบข้าง และสัตว์เลี้ยง การปฏิบัติตนตามข้อตกลง การรับรู้ถึงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม รวมถึงการดูแลตนเองในภาระกิจประจำวัน เป็นคนมีวินัย รู้จักประหยัดใช้สิ่งของเครื่องใช้ได้รู้คุณค่า 3) ด้านสังคม รู้จักการยอมรับในความต่างระหว่างบุคคล เอาใจเขามาใส่ใจเรา ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี รู้จักหน้าที่ของตนเอง รู้จักการดูแลและรักษาธรรมชาติและสภาพแวดล้อม 4) ด้านสติปัญญา เป็นช่วงวัยที่ช่างคิดช่างถามอย่างมีเหตุผล มีความสนใจใคร่รู้และค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ถ่ายทอดผ่านการสื่อสารทั้งรูปแบบอวัจนภาษาและวัจนภาษา เริ่มมีความคิดต่างอย่างสร้างสรรค์ ปรับความคิดเปลี่ยนวิธีการ ตลอดจนสามารถจัดการปัญหาได้อย่างมีเหตุและผล

จากการศึกษาและเข้าใจในพัฒนาการของเด็กปฐมวัยย่อมทำให้เข้าใจได้ว่าการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่ดีต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ และต้องจัดให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กที่ต่างจากผู้ใหญ่ โดยการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรโดยผ่านสิ่งเร้าและแรงเสริมที่เกิดจากการได้รับประสบการณ์หรือการฝึกปฏิบัติ(ณรุทธ์ สุทธจิตต์,

2541) โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย คือ การเล่นผ่านกิจกรรมนันทนาการที่เป็นการหาประสบการณ์ขั้นต้นของเด็ก(วรดนู จีระเดชากุล, 2551) ซึ่งเป็นการแสวงความรู้ของเด็กที่เกิดจากความกระหายของสมองและความต้องการ(วนิษา เรซ, 2553) และการเรียนรู้ที่นำด้วยการเล่นซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของเด็กปฐมวัย(สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้, 2556)

ดังนั้นการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางกายภาพและชีวภาพที่ส่งผลต่อพัฒนาการ สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิตด้วยการจัดประสบการณ์กิจกรรมนันทนาการ

3.2 **หลักการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย**

การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยไม่ว่าจะด้วยกิจกรรมในรูปแบบหรือลักษณะใดก็ตาม ย่อมมีหลักที่เป็นแนวปฏิบัติให้ได้ทราบถึงขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ เพราะการออกแบบและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมย่อมช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นภเนตร ธรรมบวร (2549) ได้กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยต้องเน้นบทบาทให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยการสัมผัส การเคลื่อนไหวและการใช้ร่างกายในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด โดยใช้สื่อ อุปกรณ์ แม่แบบและบรรยากาศที่กระตุ้นจินตนาการผ่านการใช้ทั้งสายตาและมิติสัมพันธ์

วรดนู จีระเดชากุล (2551) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยการใช้สิ่งเร้าสิ่งจูงใจ แรงกระตุ้น ที่มีลักษณะของการวางเงื่อนไข โดยเป็นไปในเชิงบวกซึ่งเป็นการเร้าให้เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการออกมา โดยนักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มพฤติกรรมนิยมได้แก่ พาฟลอฟ (Ivan P.Pavlov) วัตสัน (John B. Watson) ผู้ได้รับการเชิดชูเป็นนักจิตวิทยาที่ได้รับการยอมรับและถูกกล่าวอ้างอย่างกว้างขวาง และสกินเนอร์ (Burrhus F. Skinner) โดยหลักในการส่งเสริมและพัฒนาประสบการณ์ความรู้ในเด็กปฐมวัย ควรใช้การเสริมแรงในเชิงบวกซึ่งอาจเป็นรางวัลในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวคำชมเชย การโอบกอด การปรบมือ เป็นต้น โดยลักษณะของการดำเนินควรเริ่มจากปฏิบัติในสิ่งที่ง่ายก่อน มีการเรียงลำดับกิจกรรมให้สามารถเชื่อมโยงความรู้และความสามารถได้ ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากการเชื่อมโยงจากประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้านของเด็ก ที่ถ่ายทอดมาจากพันธุกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่มี

มาก่อน โดยการเรียนรู้นั้น อาจเกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันที ซึ่งเรียกว่าการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (insight learning) ที่มีผลมาจากประสบการณ์เดิมและความสามารถในการคิดหาเหตุผลของบุคคลนั้น ซึ่งเห็นได้ชัดว่าประสบการณ์เดิมของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เปรียบเหมือนดังว่าประสบการณ์เดิมเป็นลักษณะส่วนรวมและประสบการณ์ใหม่เป็นลักษณะส่วนย่อยที่จะเพิ่มเข้าไปในส่วนรวม ดังนั้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆจึงต้องเชื่อมโยงมาถึงประสบการณ์เดิมเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของ ปีอาเจ,1896-1982, อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553)เชื่อว่าความสามารถในการสร้างความรู้ของมนุษย์คือ การเรียนรู้ด้วยวิธีการปรับตัว(Adaptation)ซึ่งเป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด(Scheme)โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสองลักษณะ คือ การซึมซาบประสบการณ์(Assimilation) เป็นการนำประสบการณ์ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่โดยยังยึดโยงข้อมูลความรู้จากประสบการณ์เดิมเป็นหลัก และเมื่อต้องการให้เด็กมีการปรับโครงสร้างสติปัญญา(Acoomodation) เพื่อสร้างความรู้ใหม่ จึงต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นตัวเสริมในการกระตุ้นให้สติปัญญามีการปรับความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม

บูรชัย ศิริมหาสาคร (2555) ได้กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยควรให้เด็กรู้วิธีการแสวงหาข้อมูลด้วยตนเองโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้การสนับสนุน ด้วยการส่งเสริมในรูปแบบที่เรียกว่า Child Centered โดยเริ่มจากให้เด็กลองผิดลองถูกผ่านการลงมือทำเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นๆ จากนั้นให้เด็กได้สร้างความรู้สะท้อนคิดนำความรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับมาทบทวนว่าได้เรียนรู้ เข้าใจอะไรบ้าง นำไปสู่การสร้างความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำความรู้และประสบการณ์นั้นๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยการใช้ประสาทสัมผัสในการได้สำรวจ ทดลอง มีโอกาสคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสามารถทางสติปัญญา โดยมีการเสริมแรง เร้า จูงใจด้วยการใช้สื่อและกิจกรรม

3.3 แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

วรดนู จีระเดชากุล (2551) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและดำรงชีวิตของเด็ก เด็กได้แสดงออกในทุกๆ ด้านที่เป็นไปตามวัย และมีลักษณะนิสัยแห่งความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถประพฤติปฏิบัติตนและดำรงตนได้อย่างถูกต้องตามประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายแห่งสังคมตามระบอบประชาธิปไตย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม โดยต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง(Childe-center) และลักษณะเฉพาะรายบุคคล ด้วยการบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสม โดยมีแนวทางในการจัดดังนี้

1. ลักษณะกิจกรรมต้องสอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะ จิตวิทยาและระดับพัฒนาการของเด็ก

2. ระยะเวลาในการจัดต้องยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ

3. ลักษณะการจัดกิจกรรมต้องมีรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นวิถีแห่งเด็ก

4. ลักษณะการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ใช้ความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้ใหญ่ และบุคคลรอบข้าง

5. จัดกิจกรรมที่ให้เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอ ผู้นำกิจกรรมทำหน้าเป็นเพียงผู้สนับสนุนและเรียนรู้ร่วมไปพร้อมกับเด็ก

6. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการดำรงชีวิตพร้อมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ความมีวินัย และความพอเพียง และตามที่(สก๊อต เอเบอเริล, อ้างถึงใน วนิษา เรซ, 2553) ได้สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเป็นขั้นตอน ดังภาพ

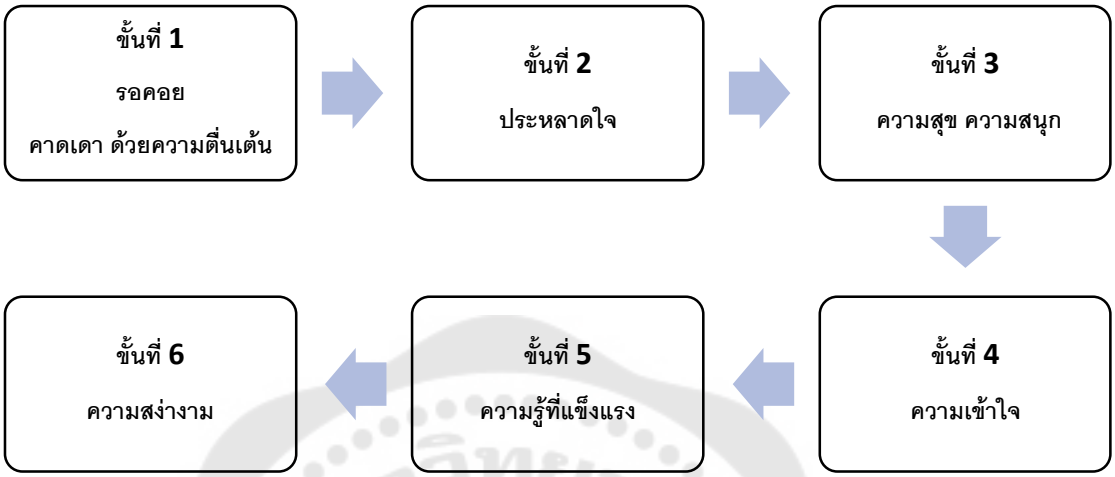

ภาพประกอบ 5 แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

ที่มา: (สก๊อต เอเบอเริล,อ้างถึงในวนิษา เรซ, 2553)

จากการศึกษาเบื้องต้นจึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัยสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ จัดกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ตามวัย วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่ให้เด็กได้มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ได้แสดงออกทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามศักยภาพตลอดจนสามารถสร้างความคิดรวบยอดผ่านการลงมือปฏิบัติ มีบรรยากาศที่อำนวยต่อการเรียนรู้ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ตาราง 1 ประเภทกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	**ลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร**
ศิลปหัตถกรรม	- เป็นกิจกรรมที่แปลงสัญลักษณ์ทางความคิดให้เป็นผลงานผ่านการวาด ปั้น ประดิษฐ์ ตัด ฉีก ปะ - เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาอยู่กับตัวเอง มีความอดทนและมุ่งมั่น - เป็นกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสในการชื่นชมผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น - เป็นกิจกรรมที่มีลำดับ ขั้นตอน และการวางแผน
เกม กีฬา และการละเล่น	- เป็นกิจกรรมที่มีวิธีการ ขั้นตอนในการเล่น - มีกฎ กติกา ข้อตกลง - สามารถเล่นได้แบบรายบุคคลและกลุ่ม - ทำให้เกิดการสร้าง กระตุ้น ความรู้ ความชำนาญ การรู้คิด ยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกเบื้องต้น ฝึกความอดทนและพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง
การเต้นรำ	- เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การวิ่งสลับเท้า การลื่นไถล ให้สัมพันธ์กับจังหวะ - เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหว - เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้แบบรายบุคคลและกลุ่ม - เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ชื่นชมความสามารถของตนเองและเพื่อน
ดนตรีและการร้องเพลง	- เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี พัฒนาทักษะการฟัง การจำแนก - เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกและอารมณ์ - เป็นกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่น
ละครและการแสดง	- เป็นการเล่นบทบาทสมมติที่เด็กสามารถสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเองหรือจากเงื่อนไขที่ได้รับ - เกิดการรับรู้ เรียนรู้ บทบาท อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมตนเอง การยอมรับผู้อื่น และการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา
วรรณกรรม (อ่าน เขียน พูด)	- เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาในลักษณะที่ใช้หลักการเรียนรู้แบบ Whole language ภาษาธรรมชาติ เป็นการใช้หลักการจำภาพจากสิ่งแวดล้อมแล้วถ่ายทอดผ่านการพูด บอกเล่า วาดภาพประกอบการพูด

ที่มา : ผู้วิจัย

3.4 การประเมินผล

การประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการจัดกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ทราบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ นั้น มีการพัฒนาศักยภาพสมรรถภาพทางกายภาพและชีวภาพมากน้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ซึ่งเป็นกลไกเพื่อติดตามและส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้พัฒนาความสามารถตามวัยให้เต็มศักยภาพ โดย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ประเมินผลอย่างมีขั้นตอน ระบบอย่างชัดเจน
2. ประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุม
3. ประเมินผลเด็กอย่างต่อเนื่องเป็นรายบุคคล
4. ประเมินผลด้วยสภาพจริงด้วยเครื่องมือวัดผลและวิธีการที่เหมาะสม
5. สรุปผลการประเมินและนำเสนอข้อมูล

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า

1. เน้นตัวเด็กเป็นสำคัญ คือ การวัดต้องชัดเจนทั้งกระบวนการและมีเกณฑ์ในการวัดที่เป็นมาตรฐาน ประเมินอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับอารมณ์ ความรู้สึกของเด็กในสภาพที่เป็นจริง

2. เน้นพัฒนาการและธรรมชาติของเด็ก คือ กระบวนการวัดและประเมินควรนำหลักทฤษฎีพัฒนาการเป็นแนวทางในการสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

3. เน้นสอดคล้องกับแนวการจัดการประสบการณ์

4. เน้นหลักความถูกต้อง คือ การใช้หลักความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของกระบวนการและเครื่องมือที่วัดผลเพราะสิ่งสำคัญในการวัดและประเมินเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กภายหลังจากการประเมิน

ดังนั้นการวัดผลและประเมินเด็กปฐมวัย ต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนเป็นระบบโดยสามารถวัดผลและประเมินผลอย่างครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม โดยผลของการวัดผลและประเมินผลต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กหลังจากการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเสร็จสิ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซิลแว็ง และคณะ(Sylvain & al, 2011) ได้ศึกษาในเรื่องการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชายและหญิง จำนวน 64 คน ที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมดนตรีที่เนื้อหาเกี่ยวกับท่วงทำนอง จังหวะ ระดับเสียง การร้อง และพื้นฐานทางดนตรี โดยจัดกิจกรรมทุกวัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 วันต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมดนตรีมีส่วนส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในด้านความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) และการยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility)

ลูคัสเซน และคณะ(Lucassen et al., 2015) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการดูแลบุตรด้วยความรุนแรงและการดูแลบุตรด้วยความรักความอบอุ่นด้วยแบบประเมินพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ส่งต่อผลทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยด้านความจำเพื่อใช้งาน การยืดหยุ่นความคิด และการยับยั้งชั่งใจ จำนวน 607 ครอบครัว พบว่าการเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นมีส่วนในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยด้านความจำเพื่อใช้งาน และการยับยั้งชั่งใจดีกว่าการเลี้ยงดูด้วยความรุนแรง แต่ในส่วนของการยืดหยุ่นความคิดไม่มีผลกระทบ

ไฮชุน และเกรย์ (Hui-Chun & Gray, 2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางภาษาและทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions-EF) เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ โดยทำการประเมินทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) พื้นฐาน 3 ด้าน คือ การยับยั้งชั่งใจ การยืดหยุ่นทางความคิด และความจำเพื่อใช้งาน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 4 - 5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนภาครัฐและเอกชน และสถานดูแลเด็ก โดยแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความบกพร่องทางภาษาจำนวน 22 คน และกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการปกติจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมและให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบประเมิน จากนั้นเด็กทั้ง 2 กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมการทดสอบด้วยการจัดกิจกรรมผ่านการเล่นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชุดฝึกทักษะทางภาษา ใช้เวลาเล่นในแต่ละครั้ง 10 นาที ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางภาษามีคะแนนทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการยืดหยุ่นทางความคิดและความจำเพื่อใช้งานน้อยกว่ากลุ่มเด็กพัฒนาการปกติ ส่วนด้านการยับยั้งชั่งใจไม่มีความแตกต่าง

มูลเว, และคณะ (Mulvey, Taunton, Pennell, & Brian, 2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่และทักษะการคิดเชิงบริหารตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้าน

1. ความจำขณะใช้งาน (Working memory) 2. การยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) 3.การยับยั้งชั่งใจ (Inhibitory Control) โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ควบคู่กับไปทักษะการคิดเชิงบริหาร ซึ่งผู้วิจัยเห็นความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions-EF) ที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย(ก่อนวัยเรียน) ให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาในการไปโรงเรียน โดยปัญหาที่พบในเด็กปฐมวัย คือ พัฒนาการและทักษะที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตที่ต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริม ดังนั้นจึงจำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการ แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่และทักษะการคิดเชิง(Executive Functions-EF) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง (n=50) และกลุ่มควบคุม (n=57) และทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 30 นาที ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่และทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Functions-EF) สูงกว่ากลุ่มควบคุม

โรด, และคณะ (Rhoads, Miller, & Jaeger, 2018) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกายกับทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Function-EF) ของเด็กปฐมวัย โดยการใช้หลักมิติสัมพันธ์ การเรียงลำดับวัตถุ 2 ชิ้นอย่างมีเงื่อนไข โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมด้วยการให้คำแนะนำ การเลียนแบบ และการเสนอแนะ และกลุ่มควบคุม โดยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต้องปฏิบัติภารกิจที่มอบให้ 2 ภารกิจ คือ 1) ให้จัดเรียงลำดับของวัตถุ 2 ชิ้น ตามขนาดและระยะ 2) ให้จัดเรียงลำดับวัตถุ 2 ชิ้น ตามรูปร่างและระยะ หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มทดลองสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

จาง, และคณะ (Zhang, Sun, Richards, Davidson, & Rao, 2018) ได้ศึกษาผลการส่งเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่และทักษะการคิดเชิงบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยประชากรเป็นเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 7,797 คน แบ่งเป็นเด็กชาย 3,908 คน และเด็กหญิง 3,889 คน จาก 6 ประเทศทางแถบเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก โดยทำการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Function-EF) และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางภาษาและคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กเล็กแห่งเอเชียตะวันออกแปซิฟิกซึ่งเป็นเครื่องมือที่ประเมินการพัฒนาเด็กในประเด็นที่กำหนดไว้ 7 ประเด็น พบว่า

1. การมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ที่ดีสามารถทำนายได้ถึงผลสัมฤทธิ์ของความรู้ ทักษะภาษาและทักษะคณิตศาสตร์

2. การมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กที่ดีสามารถทำนายได้ถึงผลผลสัมฤทธิ์ของความรู้ ทักษะภาษาและทักษะคณิตศาสตร์ได้ดีกว่าทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่

3. การมีทักษะการคิดเชิงบริหารส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะภาษาและทักษะคณิตศาสตร์ รวมถึงทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่

4.2 งานวิจัยในประเทศ

วลิสา จิรัตกิติวงศ์ (2558) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม 2 รูปแบบ คือ 1) การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ประกอบความคิดแบบหมวกหกใบ 2) การเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกรควบคู่กับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ประกอบการคิดแบบหมวกหกใบ ผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ทั้งสองรูปแบบทำให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

สิริยากร กองทอง (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มุ่งเน้นแนวคิดการทำงานทางสมองด้านการบริหารจัดการ เพื่อศึกษากรอบแนวคิดและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และนำเสนอกลยุทธ์วิธีการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยแนวคิดการทำงานทางสมองด้านการบริหารจัดการ 5 องค์ประกอบ โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 351 ศูนย์ เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการกำหนดกรอบการประกันคุณภาพ การบริหารจัดการ และการดำเนินการในเชิงวิชาการที่มุ่งเน้นแนวคิดการทำงานทางสมองด้านการบริหารจัดการในระดับมาก รวมถึงการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการทุกขั้นตอนและรวมถึงการยกระดับการมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้นแนวคิดการทำงานทางสมองด้านการบริหารจัดการ ซึ่งถือเป็นการให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทุกทักษะที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความปกติสุข

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล et al. (2560) ได้ศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทักษะด้านการคิดเชิงบริหารExecutive Functions:EF ซึ่งเป็นทักษะที่สนับสนุนให้บุคคลประสบความสำเร็จด้านชีวิตควบคู่ไปกับความสามารถด้านสติปัญญา เป็นทักษะที่ทำหน้าที่เปรียบเหมือนCEO ที่คอยประสานการทำงานร่วมกับสมองส่วนอื่นๆ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา

แบบประเมินด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานของแบบประเมิน โดยแบ่งแบบประเมินเป็น 2 ชุด คือแบบประเมินพัฒนาการทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร(MU.EF-101) และแบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการคิดเชิงบริหาร(MU.EF-102) ประเมินโดยครูปฐมวัย(ครูผู้ดูแลเด็ก) กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาก 4 ภาคของประเทศไทย โดยประเมินเด็กเป็นรายบุคคลด้วยแบบประเมิน MU.EF-101และMU.EF-102 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสร้างตารางเทียบคะแนนดิบเป็นคะแนนT แยกตามเพศและช่วงอายุ ผลการประเมินแบบMU.EF-101 ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีคะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเป็นไปในแนวทางดี โดยเด็กชายจะมีพัฒนาการช้ากว่าเด็กหญิง อย่างไรก็ตามพบว่าเด็กเกือบ 30% มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารโดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T<45) ส่วนผลประเมินด้วยแบบ MU.EF-102 พบว่าเด็กกว่า30% มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T>55) ซึ่งเป็นเด็กหญิงที่มีปัญหาพฤติกรรมน้อยกว่าเด็กชายเล็กน้อย ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมตนเอง กระทำโดยไม่คิดไตร่ตรอง ใจร้อนไม่สามารถรอคอย มีความสนใจหรือจดจ่อในการทำงานน้อย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ

รชต ถนอมกิตติ (2560) ได้ศึกษาสมาธิของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดโปรแกรมการเต้นแอโรบิก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดโปรแกรมการเต้นแอโรบิก และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมสันทนาการ ได้แก่ การฟังนิทานและการอ่านหนังสือ โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 20 นาที ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถทางสมาธิสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดโปรแกรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของสมาธิในเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้ด้วยการเต้นแอโรบิก

อัญชนา ใจหวัง (2561) ได้ศึกษาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพื้นฐานในเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเต้นสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพื้นฐานหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเต้นสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการเข้าร่วม และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อภิรักษ์ ตาแม่ก่ง (2562) ได้ศึกษาทักษะExecutive Functions ของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดโปรแกรม I AM TAP เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเด็กเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 37 คน โดยให้ทำการทดสอบก่อนและหลัง โดยกลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งเป็นรูปแบบการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบโดยบูรณาการกับแผนการเรียนการสอน โดยอยู่บนพื้นฐานของการจัดกิจกรรมตามแนวทาง EF Guideline โดยมีองค์ประกอบ คือ การยับยั้งชั่งใจ ความจำเพื่อใช้งาน และการยืดหยุ่นความคิด ผลการศึกษาพบว่า1) เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน

ทักษะการคิดเชิงบริหารหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วม และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จิระพร ชะโน and ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม (2562) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่อยู่ในสถานศึกษาที่สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม อายุ 5-6 ปี จำนวน 87 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย MU.EF-101 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลตามคะแนนมาตรฐานที (T-Score) พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การยับยั้งพฤติกรรม การยืดหยุ่นทางความคิด การควบคุมอารมณ์ ด้านความจำขณะใช้งาน และด้านการวางแผนจัดการของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก(T>60 โดยมีทักษะที่ควรพัฒนาและปรับปรุง คือ พฤติกรรมด้านการควบคุมตนเองและการยับยั้งชั่งใจ

กาญจนา บุญประคม and จิระพร ชะโน (2562) ได้ศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 12 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์จากชุดกิจกรรมฯ มีพฤติกรรมในการกำกับตนเองดีขึ้น

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สามารถสรุปองค์ประกอบของการคิดเชิงบริหารได้ดังตาราง

ตาราง 2 สรุปทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้งานวิจัย	องค์ประกอบการคิดเชิงบริหาร
จิมมิโทรวาและจิมมิโทรฟ (Gmitrova & Gmitrov, 2003)	กิจกรรมการเล่นละครแบบสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบ คือ 1)แบบมีครูคอยอำนวยความสะดวกโดยให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วม และแบบที่ 2 คือ การเล่นละครแบบกลุ่มย่อยโดยเด็กเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองทุกขั้นตอน	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
ไดมอนด์และคณะ (Adele, W. Steven, Jessica, & Sarah, 2007)	กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติในรูปแบบ Tool of the Mind	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
ซิลแว็งและคณะ (Sylvain & al, 2011)	กิจกรรมดนตรี	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด
ลูคัส และคณะ (Lucassen et al., 2015)	แบบประเมินพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
ไฮชุน และเกรย์ (Hui-Chun & Gray, 2017)	กิจกรรมผ่านการเล่นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชุดฝึกทักษะทางภาษา	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
มัลเวย์และคณะ (Mulvey et al., 2018)	โปรแกรมกิจกรรม “SKIP” แบบวัดและประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารที่เรียกว่า “HTKS”	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
โรดและคณะ (Rhoads et al., 2018)	แผนกิจกรรมการจัดลำดับวัตถุ	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ

ตาราง 2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้งานวิจัย	องค์ประกอบการคิดเชิงบริหาร
จาง และคณะ (Zhang et al., 2018)	แบบประเมินพัฒนาการเด็กเล็กแห่งเอเชียตะวันออกแปซิฟิก	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
วลิสา จิรัตกิติวงศ์ (2558)	1. แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ 2. แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ประกอบการคิดแบบหมวกหกใบ 3. แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ประกอบการคิดแบบหมวกหกใบควบคู่การเสริมแรงแบบใช้เบี้ยอรรถกร 4. แบบบันทึกพฤติกรรมการตอบคำถามของเด็ก 5. แบบทดสอบทางความคิดสร้างสรรค์	1. การยืดหยุ่นความคิด
สิริยากร กองทอง (2559)	แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ 4. การควบคุมอารมณ์ 5. การวางแผนและการจัดการ
นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล et al. (2560)	1. แบบประเมินพัฒนาการทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (MU.EF-101) 2. แบบประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการคิดเชิงบริหาร (MU.EF-102)	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ 4. การควบคุมอารมณ์ 5. การวางแผนและการจัดการ
อัญชนา ใจหวัง (2561)	1. แผนกิจกรรมการเต้นสร้างสรรค์ 2. แบบประเมินความสามารถของทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพื้นฐานในเด็กปฐมวัย	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ

ตาราง 2 (ต่อ)

ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้งานวิจัย	องค์ประกอบการคิดเชิงบริหาร
อภิรักษ์ ตาแม่ก่ง (2562)	1. โปรแกรม I AM TAP 2. แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย MU.EF-101	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
จิระพร ชะโน and ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม (2562)	แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย MU.EF-101	1. ความจำเพื่อใช้งาน 2. การยืดหยุ่นความคิด 3. การยับยั้งชั่งใจ
จิระพร ชะโน and ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม (2562)	แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย MU.EF-101	1. การควบคุมอารมณ์ 2. การวางแผนและการจัดการ
กาญจนา บุญประคม and จิระพร ชะโน (2562)	1. ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 2. แบบประเมินพฤติกรรมการกำกับตนเอง(สำหรับครู/ผู้วิจัย) 3. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม	1. การกำกับตนเอง

ที่มา: ผู้วิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความจำเพื่อใช้งาน(Working memory) 2) การยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) 3) การยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) เป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กปฐมวัยต้องได้รับส่งเสริม

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา(Research and Development)โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

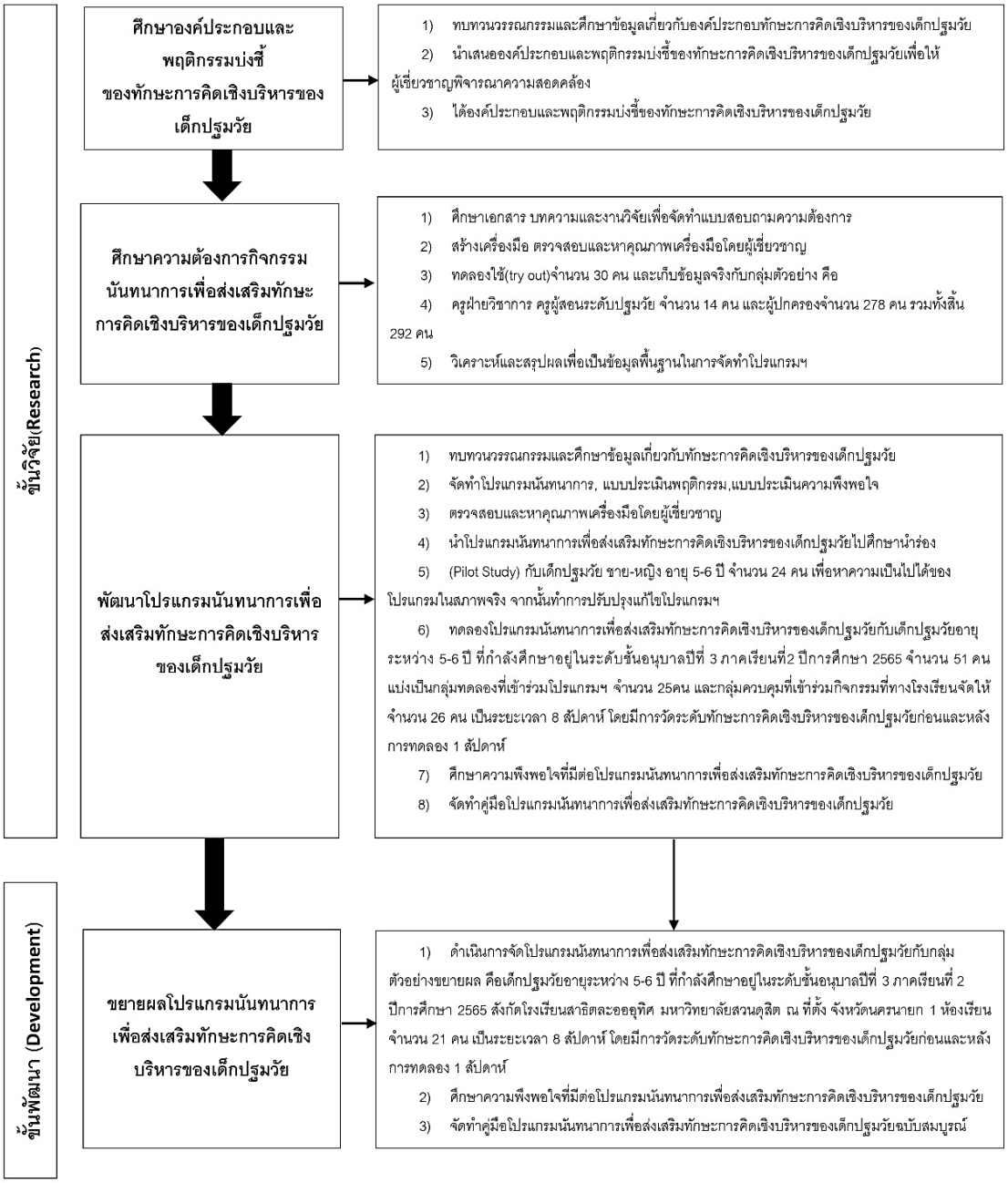

ภาพประกอบ 6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มุ่งศึกษาและพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการกำหนดประชาการ กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ครูฝ่ายวิชาการ ครูประจำชั้นและผู้ปกครองระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร, จังหวัดนครนายก, จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดลำปาง จำนวน 292 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน

3. ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ครูประจำชั้นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 12 คน

4. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 134 คน, จังหวัดนครนายก จำนวน 43 คน, จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คนและจังหวัดลำปาง จำนวน 61 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 278 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้ ทางด้านนันทนาการ จำนวน 3 ท่าน ด้านทักษะการคิดเชิงบริหารExecutive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการที่มีประสบการณ์ทางด้านนันทนาการไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือกรณีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิตจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีผลงานในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (ขั้นวิจัย) ครูประจำชั้นของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน และ (ขั้นพัฒนา) จังหวัดนครนายก จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือก คือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

3. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 ขั้นวิจัย

3.1.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้งกรุงเทพมหานคร โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

3.1.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้องเรียน 134 คน ได้มา 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการสังเกตและประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนของแบบประเมินของเด็กแต่ละคนมาเรียงคะแนนจากต่ำสุดไปสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ถึง 51 จากนั้นจัดกลุ่มด้วยวิธีการแบ่งกลุ่มแบบจับคู่ (Match-Paired sampling) ได้กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน และทำการทดสอบเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่ม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับน้อย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.1.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี

3.1.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.1.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.1.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

3.2 ขั้นพัฒนา(ขยายผล)

3.2.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 3 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนครนายก, จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดลำปาง ได้มา 1 แห่ง คือ จังหวัดนครนายก ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละออุทิศมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง จังหวัดนครนายก จากจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 43 คน ได้มา 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.2.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี

3.2.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.2.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.2.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.2 แบบสอบถามความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.3 คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.4 แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แผนการทดลอง

รูปแบบในการศึกษาวิจัย 2 รูปแบบ คือ

1.การทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

ตาราง 3 แผนการทดลอง The randomized control group pretest-posttest design

กลุ่ม	วัดก่อนทดลอง	ทดลอง	วัดหลังการทดลอง
R_1	O_1	X	O_2
R_2	O_1	-	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแทนการวิจัย

R_1 แทน กลุ่มทดลอง

R_2 แทน กลุ่มควบคุม

O_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X แทน การจัดโปรแกรมนันทนาการ

O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีการแบ่งแบบจับคู่ (Match-Paired sampling) โดยนำคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ มาเรียงลำดับจากต่ำสุดไปสูงสุด เป็นลำดับที่ 1 ถึง 51 ดังนี้

ตาราง 4 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
ลำดับที่	คะแนน(ค่าเฉลี่ย)	ลำดับที่	คะแนน(ค่าเฉลี่ย)
1	0.65	2	0.75
3	1	4	1.00
5	1.1	6	1.10
7	1.15	8	1.15
9	1.35	10	1.35
11	1.4	12	1.40
13	1.5	14	1.60
15	1.6	16	1.65
17	1.65	18	1.65
19	1.85	20	1.85
21	1.85	22	1.85
23	1.9	24	1.90
25	1.9	26	1.90
27	1.95	28	1.95
29	1.95	30	1.95
31	2	32	2.00
33	2	34	2.00
35	2	36	2.00
37	2	38	2.00
39	2	40	2.00
41	2	42	2.00
43	2	44	2.00
45	2.25	46	2.25
47	2.3	48	2.30
49	2.45	50	2.45
		51	2.45

2. การทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

ตาราง 5 แผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	วัดก่อนทดลอง	ทดลอง	วัดหลังการทดลอง
R_1	O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแทนการวิจัย

R_1 แทน กลุ่มขยายผล

O_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

X แทน การจัดโปรแกรมนันทนาการ

O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยต่อไป โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและหลักการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความ วารสารและงานวิจัย

2. จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ทักษะการยับยั้งชั่งใจและพฤติกรรมบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบเพื่อเตรียมเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจถูกต้อง

3. นำข้อมูลองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่จัดเตรียมเรียบร้อยแล้วเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นแก้ไขปรับปรุงข้อมูลตามข้อเสนอแนะ

4. นำข้อมูลองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาตัดสินว่าองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกันหรือไม่ ตามแบบประเมินความสอดคล้องฯ โดยแบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Functions)ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยกำหนดค่าดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ ไม่แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

-1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้ไม่เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

6. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่าข้อนั้นๆ เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยผลการหาค่าตัชนีความสอดคล้องพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (ภาคผนวก ข หน้า144) ดังนั้นจึงถือได้ว่าทุกข้อเหมาะสมที่จะทำหนดเป็นเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

7. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ประกอบการจัดทำโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

1. การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยเพื่อจัดทำแบบสอบถามความต้องการ

1.2 จัดทำแบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีจำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน4 ข้อ(แบบปลายปิด)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ โดยใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ ความต้องการมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์(Best, 1977) โดยมีช่วงคะแนน ดังนี้

3.26 – 4.00 ความต้องการ อยู่ในระดับ มากที่สุด

2.51 – 3.25 ความต้องการ อยู่ในระดับ มาก

1.76 – 2.50 ความต้องการ อยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.75 ความต้องการ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยมีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ (แบบปลายเปิด)

1.3 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (ภาคผนวก ค หน้า 154)

1.4 ดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนและผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุ 5 - 6 ปี โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการสอบถามความต้องการ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.97

1.6 ทำการเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 14 คน และผู้ปกครองจำนวน 278 คน รวมทั้งสิ้น 292 คน

1.7 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.8 นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้เป็นพื้นฐานข้อมูลในการสร้างโปรแกรมฯ

2. การสร้างและหาคุณภาพโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.1 โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.1.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านปรัชญาหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ โดยคำนึงถึงปัจจัยในการการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีองค์ประกอบ 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-control) เป็นเวลา8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที ประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกม กีฬาและการละเล่น การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กปฏิบัติทั้งในรูปแบบกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมคู่และกิจกรรมกลุ่ม โดยมีขอบเขตและโครงสร้างของโปรแกรมฯ ดังนี้

2.1.1.1 หัวเรื่อง ประกอบด้วย สัปดาห์ ชื่อกิจกรรม

2.1.1.2 ระยะเวลา

2.1.1.3 วัตถุประสงค์

2.1.1.4 สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

2.1.1.5 การดำเนินกิจกรรม

2.1.1.6 การวัดและประเมินผล

2.1.2 นำโปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อทางผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านทักษะการคิดเชิงบริหารExecutive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน ประเมินความความเที่ยงตรงของเนื้อหาเชิงประจักษ์ (Face Validity)

2.1.2 นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่ากิจกรรมที่พัฒนาเป็นโปรแกรมนันทนาการ

มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย และมีความเหมาะสม Face Validity (ภาคผนวก ฉ หน้า 205)

2.1.3 นำโปรแกรมฯ ไปศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 24 คน เพื่อหาความเป็นไปได้ของโปรแกรมในสภาพจริง จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ

2.1.4 นำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยสำหรับผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้มีอำนาจทำการแทน ศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและยินยอมลงนามอนุญาตให้เด็กที่อยู่ในความปกครองเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์

2.1.5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1.6 นำโปรแกรมฯ ไปทดลองกับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเป็นเวลา 8 สัปดาห์

2.1.7 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยภายหลังจากการทดลองสิ้นสุดลง 1 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1.8 นำผลของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มมาหาค่าความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมด้วยการทดสอบค่าที แบบ paired samples t-test และความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าที แบบ independent samples t-test

2.1.9 ผู้วิจัยปรับเนื้อหาและรายละเอียดของโปรแกรมฯ และนำไปขยายผลเพื่อพัฒนาโปรแกรมฯ กับเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จังหวัดนครนายก จำนวน 21 คน เป็นเวลา 8 สัปดาห์

2.1.10 ผู้วิจัยปรับเนื้อหาและรายละเอียดของโปรแกรมฯ และจัดทำคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยเพื่อจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.2.2 จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่มีความสัมพันธ์กับโปรแกรม โดยมีองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ฯ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน(Working memory) การยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) และการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) โดยมีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์(Best, 1977) โดยมีช่วงคะแนน ดังนี้

3.26 – 4.00 มีทักษะการคิดเชิงบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 – 3.25 มีทักษะการคิดเชิงบริหาร อยู่ในระดับมาก

1.76 – 2.50 มีทักษะการคิดเชิงบริหาร อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.75 มีทักษะการคิดเชิงบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยแบบประเมินฯ ฉบับนี้ มีการพัฒนามาจากแบบประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กก่อนวัยเรียน MU.EF-101 ของนวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล et al. (2560) ใช้ประเมินพฤติกรรมของเด็กในชั้นเรียนที่ประเมินโดยครูผู้แลเด็ก/ครูปฐมวัยที่มีความรู้จัก คุ้นเคยและเข้าใจในเด็กกลุ่มนั้นๆ เป็นอย่างดีอย่างน้อย 3 เดือน

2.2.3 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า(Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (ภาคผนวก ช หน้า 211)

2.2.4 ทำการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.5 นำแบบประเมินไปทดลองใช้(Try-out) กับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.91

3. การสร้างและหาคุณภาพ “คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

3.1 นำโปรแกรมฯ มาพัฒนาเป็นคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

3.2 นำคู่มือโปรแกรมฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์(Best, 1977) โดยมีช่วงคะแนน ดังนี้

3.26 – 4.00 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 – 3.25 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.76 – 2.50 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.75 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

พบว่าคู่มือโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (ภาคผนวก จ หน้า 203)

3.3 จัดทำคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยฉบับสมบูรณ์

4. การสร้างและหาคุณภาพ “แบบสอบถามแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ” โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโปรแกรมนันทนาการฯ ในภาพรวม โดยผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามตามแนวคิดการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Keys Element of Situlated Activity System) ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน3 ข้อ(คำถามแบบปลายปิด) ประเด็นในการสอบถาม เพศ อายุ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ โดยใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์(Best, 1977) โดยมีช่วงคะแนน ดังนี้

3.26 – 4.00 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.51 – 3.25 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

1.76 – 2.50 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.75 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ (คำถามแบบปลายเปิด)

4.3 นำแบบสอบถามฯ มาหาความตรงตามเนื้อหา โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา โดยกำหนดค่าดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับเนื้อหาไปในทางเดียวกัน

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ ไม่แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับเนื้อหาไปในทางเดียวกัน

-1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อคำถามนั้น ไม่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับเนื้อหาไปในทางเดียวกัน

4.4 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาพบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 (ภาคผนวก ซ หน้า 219)

4.5 ทำการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.91

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์และประสานกับครูใหญ่ทางส่วนของละอออุทิศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดโปรแกรมฯ

2. ประสานงานกับทางคุณครูที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดโปรแกรมฯ

3. นำแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ผ่านการหาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดโปรแกรม 1 สัปดาห์ จากนั้นจัดแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการนำคะแนนมาเรียงลำดับจากต่ำสุดไปสูงสุดและแบ่งกลุ่มแบบจับคู่(Match-Paired sampling)ได้กลุ่มทดลองจำนวน 25คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน โดยผู้ประเมินคือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กเป็นอย่างดีเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน ซึ่งครูประจำชั้นได้ทำความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กมาตลอดระยะเวลาในภาคเรียนที่ 1

4. จัดโปรแกรมนันทนาการเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45นาที

5. นำแบบประเมินฯ ฉบับเดียวกันที่ใช้ประเมินก่อนการทดลองดำเนินการรวบรวมข้อมูลหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามและรวบรวมข้อมูลกับครูประจำชั้นที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ตลอดโปรแกรม

6. นำผลการศึกษามาหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงโปรแกรมฯ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นพัฒนา)

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์และประสานกับครูใหญ่ทางส่วนของละอออุทิศ จังหวัดนครนายก เพื่อจัดโปรแกรมฯ

2. นำแบบประเมินฯ ดำเนินการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างขั้นพัฒนา(ขยายผล)ก่อนการจัดโปรแกรม 1 สัปดาห์โดยผู้ประเมินคือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กเป็นอย่างดีเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน ซึ่งครูประจำชั้นได้ทำความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กมาตลอดระยะเวลาในภาคเรียนที่ 1

2. นำโปรแกรมฯ ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างขั้นพัฒนา(ขยายผล) 1 แห่ง คือ โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 วันๆ ละ 45 นาที

3. นำแบบประเมินฯ ฉบับเดียวกันที่ใช้ประเมินก่อนการทดลองดำเนินการรวบรวมข้อมูลหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามและรวบรวมข้อมูลกับครูประจำชั้นที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ตลอดโปรแกรม

4. ผู้วิจัยนำผลการขยายผลเสนอต่อกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงโปรแกรมฯ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม

5, ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรมฯ ตามคำแนะนำของกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ จากนั้นจัดทำคู่มือโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแนบ 1) แบบสอบถามองค์ประกอบและพฤตกรรมบ่งชี้ทักษะการคิดเชิงบริหาร 2) แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาสอดคล้องขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะการคิดเชิงบริหาร

2. เก็บรวบรวมผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

3. วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแนบ 1) แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการฯ 2) แบบประเมินคุณภาพของโปรแกรมและคู่มือโปรแกรมฯ 3) แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหาร 4) แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสม

2. เก็บรวบรวมผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

3. วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ

4. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์และประสานกับครูใหญ่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

5. ประสานงานกับทางคุณครูฝ่ายวิชาการที่ได้รับมอบหมาย เพื่อประสานกับทางคุณครูประจำชั้นและผู้ปกครอง ในการสร้างความเข้าใจในกระบวนการ ความสำคัญและความมุ่งหมายของการจัดโปรแกรมพร้อมทั้งนำส่ง 1) แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการ 2) ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย 3) เอกสารชี้แจ้งผู้เข้าร่วมการวิจัย และ 4) หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย จากนั้นนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดโปรแกรมฯ

6. จัดโปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยจัดทุกวันจันทร์และอังคาร เวลา 09.15-10.00 น.โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยจากกลุ่มตัวอย่างเป็นการประเมินก่อนการทดลอง

1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยผู้ประเมินพฤติกรรมเด็กปฐมวัย คือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กเป็นอย่างดีเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน จำนวน 2 ท่าน ด้วยวิธีการสังเกตพร้อมจดบันทึก ลักษณะของแบบประเมินมี 3 ส่วน ส่วนที่ 1 รหัส (การตั้งรหัสให้กับเด็กแทนชื่อ สกุลจริง) ส่วนที่ 2 รายการประเมิน ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) มีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ ผู้ประเมินให้คะแนน 1 - 4 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Scoring Rubric) ดังนี้ 1 หมายถึงสามารถแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติได้เพียงบางส่วน 2 หมายถึงแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติได้เป็นบ่อยครั้ง 3 หมายถึงแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเป็นประจำ และ 4 หมายถึงแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติได้อย่างชัดเจนเป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยในรายละเอียดการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนจะมีการปรับรายละเอียดขึ้นอยู่กับข้อคำถามในการประเมินแต่ละข้อ และส่วนที่ 3 พฤติกรรมที่พบ (เพิ่มเติม) จากการที่เด็กได้แสดงออกมานอกเหนือข้อคำถามที่กำหนด จากนั้นสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ กับครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการที่เข้าร่วม

7. วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อน - หลังการทดลองและวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นพัฒนา)

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เพื่อขอความอนุเคราะห์และประสานทางครูใหญ่ จังหวัดนครนายก เพื่อจัดโปรแกรมฯ

2. ประสานงานกับทางครูที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดโปรแกรมฯ

3. จัดโปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยจัดทุกวันจันทร์และอังคาร เวลา 09.30-10.15 น. โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีประเมินก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ กับครูประจำชั้น ครูฝ่ายวิชาการที่เข้าร่วม โดยใช้กระบวนการเดียวกับขั้นวิจัย

4. วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อน - หลังการทดลองและวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G-116/2563E ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 (ภาคผนวก ฌ หน้า 224)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 สถิติวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และแบบประเมินหาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยใช้สูตร ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

1.2 สถิติวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าทีแบบ independent samples t-test และการวิเคราะห์ความแตกต่างภายในกลุ่มด้วยการทดสอบค่าทีแบบ paired samples t-test

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายและแสดงผลข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน ขนาดของประชากร

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

f แทน ความถี่

% แทน ค่าร้อยละ

μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

p-value แทน ระดับนัยสำคัญที่เกิดขึ้นจากการคำนวณค่าสถิติ

t แทน ค่าสถิติที่ใช้การพิจารณา t-distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามความมุ่งหมายโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2. ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ผลการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.ผลจากการทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

2. ผลจากการขยายผลโปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

3. ผลการหาคุณภาพของคู่มือการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและมีความคิดเห็นตรงกันว่าองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC)อยู่ระหว่าง 0.6-1.00 (ภาคผนวก ข หน้า144) โดยมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) และในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working memory) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย EF1.1 เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัยเด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)

EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลงกติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่ EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย และ EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์

EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอ

คอยได้ EF3.5 รอที่จะพูดไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย และ EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ สถานะ และระดับการศึกษา

(N=292)

ข้อมูลทั่วไป		f	%
เพศ			
	ชาย	42	14.48
	หญิง	250	85.62
	รวม	292	100.00
สถานะ			
	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	12	4.11
	ครูฝ่ายวิชาการ	2	0.68
	ผู้ปกครอง	278	95.21
	รวม	292	100.00
ระดับการศึกษา			
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2	0.68
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	1.37
	อนุปริญญา	3	1.03
	ปริญญาตรี	214	73.29
	ปริญญาโท	69	23.63
	ปริญญาเอก	0	0.00
	รวม	292	100.00

จากตาราง 6 พบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ครูฝ่ายวิชาการและผู้ปกครอง ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ(จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดลำปาง) ประจำปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 292 คนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 85.62 และเพศชาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.38 โดยส่วนใหญ่มีสถานะเป็นผู้ปกครอง

จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 95.21 และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.11 และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.68 สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 73.29 รองลงมาระดับปริญญาโท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37 ระดับอนุปริญญา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.68 ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการกิจกรรมนันทนาการ

(N=292)

กิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ		
	μ	σ	แปลผล
ประเภทศิลปหัตถกรรม			
1. การวาดภาพระบายสี เช่น การสร้างภาพ 2 มิติ ด้วยการขูด ขีด เขียน	3.82	0.44	มากที่สุด
2. การปั้น เช่น การปั้นสัตว์ สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ	3.87	0.38	มากที่สุด
3. การฉีก ตัด ปะ กระดาษ เช่น ฉีก ตัด ปะ ตามรูปที่วาดไว้ ตามรูปทรง ตามจินตนาการ	3.60	0.56	มากที่สุด
4. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ด้วยส่วนต่างๆ ของร่างกาย การพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ การพิมพ์ภาพจากวัสดุเหลือใช้	3.60	0.56	มากที่สุด
5. การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ	3.55	0.67	มากที่สุด
6. การเล่นกับสีน้ำ เช่น การเป่าสี การหยดสี การกลิ้งสี	3.52	0.70	มากที่สุด
รวม	3.66	0.55	มากที่สุด
ประเภทเกม กีฬาและการละเล่น			
1. การเล่นภาพตัดต่อ(Jigsaw)	3.64	0.55	มากที่สุด
2. การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ	3.91	0.29	มากที่สุด
3. เกมกระดาน เช่น เกมจับคู่ภาพเหมือน เกมจับคู่เงาภาพ เกมปริศนาเขาวงกต	3.53	0.68	มากที่สุด
4. เกมเบ็ดเตล็ด เช่น เกมลูกโป่งสามัคคี เกมโยนโบว์ริ่ง	3.77	0.50	มากที่สุด
5. การละเล่นพื้นบ้าน เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง รีรีข้าวสาร	3.46	0.63	มากที่สุด
รวม	3.66	0.53	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

(N=292)

กิจกรรมนันทนาการ	μ	σ	ระดับความต้องการ
ประเภทการเต้นรำ			
1. การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เช่น การเต้นตามแบบ การเต้นตามจินตนาการ	3.77	0.50	มากที่สุด
2. การเต้นแอโรบิค	3.45	0.74	มากที่สุด
3. การเต้นรำพื้นบ้าน เช่น การเต้นกำรำเคียว	3.24	0.84	มากที่สุด
4. การรำไทย เช่น การรำประกอบเพลงงามแสงเดือน(ท่าสอดสร้อยมาลา	3.30	0.81	มากที่สุด
รวม	3.44	0.72	มากที่สุด
การร้องเพลงและดนตรี			
1. การร้องเพลงประกอบทำนอง เช่น เพลงสวัสดี เพลงสัตว์ เพลงอาบน้ำ	3.71	0.55	มากที่สุด
2. การร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ เช่น ลูกแซค ไม้เคาะกลอง	3.69	0.63	มากที่สุด
3. การเล่นเครื่องเคาะจังหวะประกอบดนตรี เช่น เล่นตามกำหนด เล่นตามจินตนาการ	3.61	0.66	มากที่สุด
รวม	3.67	0.61	มากที่สุด
ภาษาและวรรณกรรม			
1. การเล่านิทานประกอบสื่อ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หน้ากาก	3.24	1.44	มากที่สุด
2. การเล่าประสบการณ์ เช่น สถานที่ที่ชื่นชอบ ของเล่นชิ้นโปรด	3.83	0.39	มากที่สุด
3. การแต่งเรื่องจากภาพ เช่น การแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด สัตว์ สิ่งของธรรมชาติ/ การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเอง	3.86	0.39	มากที่สุด
รวม	3.64	0.74	มากที่สุด
การแสดงและการละคร			
1. การแสดงประกอบการเล่านิทาน เช่น เรื่องหนูนิดปวดฟัน เรื่องเข้ให้ เข้หวง	3.60	0.56	มากที่สุด
2. การแสดงท่าทางประกอบคำสั่ง เช่น การแสดงท่าทางตามที่กำหนด การแสดงท่าทางเพื่อใบ้คำ	3.76	0.50	มากที่สุด
3. การแสดงบทบาทสมมติ เช่น อาชีพ	3.63	0.51	มากที่สุด
รวม	3.66	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	3.62	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ครูฝ่ายวิชาการและผู้ปกครองมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการทุกประเภทโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด (μ = 3.62, σ.=0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเภทกิจกรรมนันทนาการมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นันทนาการประเภทการร้องเพลงและดนตรี (μ =3.67, σ = 0.61) นันทนาการ

ประเภทศิลปหัตถกรรม (μ =3.66, σ = 0.55) นันทนาการประเภทเกม กีฬาและการละเล่น (μ =3.66, σ = 0.53) นันทนาการประเภทการแสดงและการละคร (μ =3.66, σ = 0.52) นันทนาการประเภทการเต้นรำ (μ =3.44, σ = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูผู้สอนระดับปฐมวัย ครูฝ่ายวิชาการและผู้ปกครองมีความต้องการกิจกรรมนันทนาการมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ (μ =3.91, σ = 0.29) การปั้น เช่น การปั้นสัตว์สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ (μ =3.87, σ = 0.38) การแต่งเรื่องจากภาพ เช่น การแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ/ การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเอง (μ =3.86, σ = 0.39) ตามลำดับ

จากการศึกษาเบื้องต้น กิจกรรมนันทนาการโดยรวมและรายข้อมีระดับความต้องการอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมนันทนาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรกในแต่ละประเภทมาพัฒนาเป็นโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

นำผลการประเมิน(Assessment) มาสร้างโปรแกรมนทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยตามหลักการของ AIPE ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการจำนวน 16 กิจกรรม ได้แก่ นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกม กีฬาและการละเล่น การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร โดยใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยผลการพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาเชิงประจักษ์ (Face Validity) พบว่าโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง (ภาคผนวก ฉ หน้า 205)

ตอนที่ 2 ผลการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.ผลจากการทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยทำการทดสอบค่าที แบบ paired samples t-test

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

(n=25)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1.56	0.50	น้อยที่สุด	2.62	0.34	มาก
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1.52	0.50	น้อยที่สุด	2.60	0.50	มาก
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	2.08	0.57	น้อย	2.50	0.50	น้อย
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	1.68	0.47	น้อยที่สุด	2.80	0.40	มาก
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบมีความสนใจได้นาน 8-10 นาที)	2.00	0.64	น้อย	2.48	0.50	น้อย
รวม	1.76	0.46	น้อย	2.624	.347	มาก
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)						
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	2.040	.538	น้อย	2.880	.331	มาก
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1.560	.711	น้อยที่สุด	2.360	.700	น้อย
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	1.920	.571	น้อย	2.686	476	มาก
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1.640	.700	น้อยที่สุด	2.480	.653	น้อย
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1.480	.653	น้อยที่สุด	2.320	.627	น้อย
รวม	1.728	.568	น้อยที่สุด	2.544	.481	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

(n=25)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1.92	0.64	น้อย	2.76	0.43	มาก
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1.80	0.40	น้อย	2.48	0.50	น้อย
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1.72	0.54	น้อยที่สุด	2.72	0.45	มาก
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1.80	0.70	น้อย	2.76	0.52	มาก
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1.68	0.47	น้อยที่สุด	2.72	0.54	มาก
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1.56	0.65	น้อยที่สุด	2.64	0.63	มาก
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	1.84	0.37	น้อย	3.00	0.00	มาก
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1.88	0.72	น้อย	2.84	0.37	มาก
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1.76	0.66	น้อย	2.60	0.50	มาก
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1.64	0.70	น้อย	2.84	0.37	มาก
รวม	1.76	0.49	น้อย	2.73	0.34	มาก
โดยรวม	1.75	0.48	น้อย	2.63	0.35	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย<u>กลุ่มทดลอง</u> <u>ก่อนและหลัง</u>การเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

(n=25)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม			t	p-value
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล		
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)	1.76	0.46	น้อย	2.62	0.34	มาก	-18.817	.000*
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)	1.72	0.56	น้อยที่สุด	2.54	0.48	มาก	-15.450	.000*
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)	1.76	0.49	น้อย	2.73	0.34	มาก	-23.159	.000*
รวม	1.75	0.48	น้อย	2.63	0.35	มาก	-22.350	.000*

* $p<0.05$

จากตาราง 9 พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\overline{X}$=1.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) ($\overline{X}$=1.76) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) ($\overline{X}$=1.76) และระดับน้อยที่สุด คือ ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ($\overline{X}$=1.72) และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\overline{X}$=2.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ดังนี้ ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) ($\overline{X}$= 2.73) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)($\overline{X}$=2.62) และทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ($\overline{X}$=2.54) แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

(n=26)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1.50	0.50	น้อยที่สุด	1.538	0.50	น้อยที่สุด
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1.61	0.49	น้อยที่สุด	1.692	0.47	น้อยที่สุด
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	1.88	0.51	น้อย	1.923	0.56	น้อย
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	1.80	0.40	น้อย	1.884	0.32	น้อย
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	1.80	0.56	น้อย	1.807	0.49	น้อย
รวม	1.72	0.39	น้อย	1.769	0.34	น้อย
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)						
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ โดยไม่หงุดหงิด	1.88	0.51	น้อย	1.846	0.46	น้อย
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1.57	0.57	น้อยที่สุด	1.615	0.57	น้อยที่สุด
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	1.92	0.48	น้อย	1.923	0.48	น้อย
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1.73	0.53	น้อยที่สุด	1.769	0.51	น้อย
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1.57	0.57	น้อยที่สุด	1.65	0.56	น้อยที่สุด
รวม	1.73	0.47	น้อย	1.761	0.43	น้อย
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1.88	0.51	น้อย	1.923	0.48	น้อย
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1.84	0.36	น้อย	1.923	0.39	น้อย
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1.88	0.51	น้อย	1.923	0.48	น้อย
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1.84	0.61	น้อย	1.846	0.46	น้อย
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1.80	0.40	น้อย	1.846	0.36	น้อย

ตาราง 10 (ต่อ)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อน			หลัง		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1.80	0.49	น้อย	1.88	0.43	น้อย
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	1.96	0.19	น้อย	1.96	0.34	น้อย
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1.84	0.54	น้อย	1.84	0.54	น้อย
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1.96	0.44	น้อย	2.00	0.48	น้อย
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1.73	0.53	น้อย	1.76	0.42	น้อย
รวม	1.86	0.34	น้อย	1.89	0.35	น้อย
โดยรวม	1.77	0.38	น้อย	1.80	0.35	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย และภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบ คุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมและรายด้าน

(n=26)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม			t	p-value
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล		
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)	1.72	0.39	น้อย	1.76	0.34	น้อย	-1.656	.110
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)	1.73	0.47	น้อย	1.76	0.43	น้อย	-1.140	.265
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)	1.86	0.34	น้อย	1.89	0.35	น้อย	-1.272	.215
รวม	1.77	0.38	น้อย	1.80	0.35	น้อย	-22.350	.057

* $p<0.05$

จากตาราง 11 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย($\overline{X}$=1.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) ($\overline{X}$=1.72) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) ($\overline{X}$=1.73) และทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)($\overline{X}$=1.86) และภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย($\overline{X}$=1.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)($\overline{X}$=1.76) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)($\overline{X}$=1.27) และทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) ($\overline{X}$=1.76) แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1.50	0.50	น้อยที่สุด	1.56	0.50	น้อยที่สุด
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1.61	0.49	น้อยที่สุด	1.52	0.50	น้อยที่สุด
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	1.88	0.51	น้อย	2.08	0.57	น้อย
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	1.80	0.40	น้อย	1.68	0.47	น้อยที่สุด
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	1.80	0.56	น้อย	2.00	0.64	น้อย
รวม	1.76	0.46	น้อย	1.72	0.39	น้อยที่สุด
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)						
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	1.88	0.51	น้อย	2.04	0.53	น้อย
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1.57	0.57	น้อยที่สุด	1.56	0.71	น้อยที่สุด
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	1.92	0.48	น้อย	1.92	0.57	น้อย
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1.73	0.53	น้อยที่สุด	1.64	0.70	น้อยที่สุด
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1.57	0.57	น้อยที่สุด	1.48	0.65	น้อยที่สุด
รวม	1.72	0.56	น้อยที่สุด	1.73	0.47	น้อยที่สุด
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1.88	0.51	น้อย	1.92	0.64	น้อย
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1.84	0.36	น้อย	1.80	0.40	น้อย
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1.88	0.51	น้อย	1.72	0.54	น้อยที่สุด
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1.84	0.61	น้อย	1.80	0.70	น้อย
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1.80	0.40	น้อย	1.68	0.47	น้อยที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1.80	0.49	น้อย	1.56	0.65	น้อยที่สุด
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	1.96	0.19	น้อย	1.84	0.37	น้อย
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1.84	0.54	น้อย	1.88	0.72	น้อย
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1.96	0.44	น้อย	1.76	0.66	น้อย
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1.73	0.53	น้อย	1.64	0.70	น้อย
รวม	1.77	0.38	น้อย	1.75	0.48	น้อย
โดยรวม	1.75	0.48	น้อย	1.77	0.38	น้อย

จากตาราง 12 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย และก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)			t	p-value
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล		
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)	1.76	0.46	น้อย	1.72	0.39	น้อยที่สุด	.371	.713
ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)	1.72	0.56	น้อยที่สุด	1.73	0.47	น้อยที่สุด	.072	.943
ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)	1.76	0.49	น้อย	1.86	0.34	น้อย	.799	.428
รวม	1.75	0.48	น้อย	1.77	0.38	น้อย	.327	.745

* $p<0.05$

จากตาราง 13 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\overline{X}$=1.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยและน้อยที่สุด ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) ($\overline{X}$=1.76) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด(Mental Flexibility) (($\overline{X}$=1.72) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)($\overline{X}$=1.76) และก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\overline{X}$=1.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยและน้อยที่สุด ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) ($\overline{X}$= 1.72) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ($\overline{X}$=1.73)ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) ($\overline{X}$=1.86) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย<u>กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม</u> <u>ภายหลัง</u>การเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	2.62	0.34	มาก	1.53	0.50	น้อยที่สุด
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	2.60	0.50	มาก	1.69	0.47	น้อยที่สุด
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	2.50	0.50	น้อย	1.92	0.56	น้อย
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	2.80	0.40	มาก	1.88	0.32	น้อย
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	2.48	0.50	น้อย	1.80	0.49	น้อย
รวม	2.62	0.34	มาก	1.76	0.34	น้อย
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)						
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	2.88	0.33	มาก	1.84	0.46	น้อย
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	2.36	0.70	น้อย	1.61	0.57	น้อยที่สุด
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	2.68	0.47	มาก	1.92	0.48	น้อย
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	2.48	0.65	น้อย	1.76	0.51	น้อย
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	2.32	0.62	น้อย	1.65	0.56	น้อยที่สุด
รวม	2.54	0.48	มาก	1.76	0.43	น้อย
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	2.76	0.43	มาก	1.92	0.48	น้อย
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	2.48	0.50	น้อย	1.92	0.39	น้อย
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	2.72	.45	มาก	1.92	0.48	น้อย
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	2.76	0.52	มาก	1.84	0.46	น้อย
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	2.72	0.54	มาก	1.84	0.36	น้อย

ตาราง 14 (ต่อ)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	2.64	0.63	มาก	1.88	0.43	น้อย
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	3.00	0.00	มาก	1.96	0.34	น้อย
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	2.84	0.37	มาก	1.84	0.54	น้อย
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	2.60	0.50	มาก	2.00	0.48	น้อย
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	2.84	0.37	มาก	1.76	0.42	น้อย
รวม	2.62	0.34	มาก	1.89	0.35	น้อย
โดยรวม	2.63	0.35	มาก	1.80	0.35	น้อย

จากตาราง 14 พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)			t	p-value
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล		
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)	2.62	0.34	มาก	1.76	0.34	น้อย	-8.779	.000*
ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)	2.54	0.48	มาก	1.76	0.43	น้อย	-6.098	.000*
ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)	2.73	0.34	มาก	1.89	0.35	น้อย	-8.568	.000*
รวม	2.63	0.35	มาก	1.80	0.35	น้อย	-8.269	.000*

* p<0.05

จากตาราง 15 พบว่า ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\overline{X}$=2.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) ($\overline{X}$=2.73) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ($\overline{X}$= 2.54) และทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)($\overline{X}$=2.62)ตามลำดับ และภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\overline{X}$=1.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ดังนี้ ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)($\overline{X}$=1.89) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)($\overline{X}$=1.76)และทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ($\overline{X}$=1.76) แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

ตาราง 16 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	**ขั้นวิจัย** (จังหวัดกรุงเทพมหานคร)	
	f	%
เพศ		
ชาย	2	28.58
หญิง	5	71.42
รวม	7	100.00
สถานะ		
ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	4	57.14
ครูฝ่ายวิชาการ	3	42.86
รวม	7	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	28.58
ปริญญาโท	5	71.42
ปริญญาเอก	-	-
รวม	7	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1-5 ปี	-	-
6-10 ปี	2	28.58
10 ปีขึ้นไป	5	71.42
รวม	7	100.00

จากตาราง 16 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 และเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 มีสถานะเป็นครูผู้สอนระดับ

ปฐมวัยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 โดยมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 และประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42

ตาราง 17 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

รายการ	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับคน			
1.โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงตามความต้องการ/ความสนใจของท่าน	3.57	0.53	มากที่สุด
2.โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.71	0.48	มากที่สุด
3.ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.71	0.48	มากที่สุด
4.ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของ(Executive Functions-EF)เด็กปฐมวัย	3.71	0.48	มากที่สุด
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	3.71	0.48	มากที่สุด
รวม	3.68	0.39	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อสถานที่/สภาพแวดล้อม			
1.โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงตามความต้องการ/ความสนใจของท่าน	3.57	0.53	มากที่สุด
2.โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.57	0.53	มากที่สุด
3.ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.42	0.53	มากที่สุด
4.ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของ(Executive Functions-EF)เด็กปฐมวัย	3.42	0.53	มากที่สุด
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	3.42	0.53	มากที่สุด
รวม	3.48	0.50	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการ	ความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจต่อสื่อ วัสดุและอุปกรณ์			
1.อุปกรณ์มีความเหมาะสม	3.71	0.487	มากที่สุด
2. อุปกรณ์มีความปลอดภัย	3.71	0.487	มากที่สุด
3. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้าร่วม	3.42	0.534	มากที่สุด
4. อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	3.85	0.377	มากที่สุด
5. อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.71	0.487	มากที่สุด
รวม	3.68	0.362	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อกฎ กติกาและข้อตกลง			
1.ผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย	4.00	0.000	มากที่สุด
2. กฎ กติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม	3.71	0.487	มากที่สุด
3. กฎ กติกา ข้อตกลงในแต่ละกิจกรรม เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	3.57	0.534	มากที่สุด
4. รูปแบบโปรแกรมฯ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	3.42	0.534	มากที่สุด
5. กฎ กติกา ข้อตกลงในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.71	0.487	มากที่สุด
รวม	3.68	0.323	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์			
1.ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.71	0.487	มากที่สุด
2. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้	3.85	0.377	มากที่สุด
รวม	3.78	0.393	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ			
1.กิจกรรมมีความลื่นไหลดี ไม่มีอุปสรรคระหว่างปฏิบัติกิจกรรม	3.42	0.534	มากที่สุด
2. ผู้นำกิจกรรมมีความสำคัญที่ทำให้กิจกรรมราบรื่น	3.57	0.534	มากที่สุด
3. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยทำให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ง่ายขึ้น	3.71	0.487	มากที่สุด
4. ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุก ท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา	3.85	0.377	มากที่สุด
รวม	3.64	0.349	มากที่สุด
โดยรวม	3.66	0.348	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า ครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=3.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์($\overline{X}$=3.78) รองลงมา มีความพึงพอใจต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับคน พึงพอใจต่อสื่อ วัสดุและอุปกรณ์และพึงพอใจต่อกฎกติกาและข้อตกลง($\overline{X}$=3.68) มีความพึงพอใจต่อสถานที่/สภาพแวดล้อม($\overline{X}$=3.66) และมีความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ($\overline{X}$=3.64) ตามลำดับ และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย($\overline{X}$=4.00) รองลงมา อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้ และผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุก ท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา($\overline{X}$=3.85) ตามลำดับ

2. ผลจากการขยายผลโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง จังหวัดนครนายก โดยทำการทดสอบค่าทีแบบ paired samples t-test

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

(n=21)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1.53	0.50	น้อยที่สุด	2.56	0.50	มาก
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1.70	0.46	น้อยที่สุด	2.76	0.43	มาก
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	1.83	0.37	น้อย	2.70	0.46	มาก
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	1.90	0.30	น้อย	2.66	0.47	มาก
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	1.73	0.44	น้อยที่สุด	2.63	0.49	มาก
รวม	1.74	0.05	น้อย	2.66	0.06	มาก
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)						
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	1.86	0.34	น้อย	2.60	0.49	มาก
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1.76	0.43	น้อย	2.76	0.43	มาก
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	1.90	0.30	น้อย	2.70	0.46	มาก
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1.83	0.37	น้อย	2.73	0.44	มาก
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1.70	0.46	น้อยที่สุด	2.63	0.49	มาก
รวม	1.81	0.06	น้อย	2.68	0.06	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)						
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1.90	0.30	น้อย	2.63	0.49	มาก
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1.90	0.30	น้อย	2.73	0.44	มาก
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1.86	0.34	น้อย	2.93	0.25	มาก
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1.90	0.30	น้อย	2.80	0.40	มาก
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1.86	0.34	น้อย	2.73	0.44	มาก
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1.93	0.25	น้อย	2.83	0.37	มาก
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	2.00	0.00	น้อย	2.86	0.34	มาก
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1.86	0.34	น้อย	2.83	0.37	มาก
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1.96	0.18	น้อย	2.66	0.47	มาก
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1.93	0.25	น้อย	2.76	0.43	มาก
รวม	1.91	0.03	น้อย	2.78	0.04	มาก
โดยรวม	1.84	0.24	น้อย	2.72	0.25	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผลมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มขยายผลมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ตาราง 19 การเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน

(n=21)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อนการเข้าร่วม			หลังการเข้าร่วม			t	p-value
	$\overline{X}$	S.D	แปลผล	$\overline{X}$	S.D	แปลผล		
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)	1.74	0.05	น้อย	2.66	0.06	มาก	-11.351	.000*
ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)	1.81	0.06	น้อย	2.68	0.06	มาก	-9.522	.000*
ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)	1.91	0.03	น้อย	2.78	0.04	มาก	-16.547	.000*
รวม	1.84	0.24	น้อย	2.72	0.25	มาก	-14.200	.000*

* $p<0.05$

จากตาราง 19 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผลมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ($\overline{X}$=1.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยทุกด้าน ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory)($\overline{X}$=1.74) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)($\overline{X}$=1.81) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)($\overline{X}$=1.91) และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มขยายผลมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)($\overline{X}$=2.62) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)($\overline{X}$=2.54) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)($\overline{X}$=2.73) แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผลทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

ตาราง 20 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ขั้นพัฒนา (จังหวัดนครนายก)	
	f	%
เพศ		
ชาย	1	20.00
หญิง	4	80.00
รวม	5	100.00
สถานะ		
ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	3	60.00
ครูฝ่ายวิชาการ	2	40.00
รวม	5	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	40.00
ปริญญาโท	3	60.00
ปริญญาเอก	-	-
รวม	5	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1-5 ปี	-	-
6-10 ปี	2	40.00
10 ปีขึ้นไป	3	60.00
รวม	5	100.00

จากตาราง 20 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(ขั้นพัฒนา) เป็นเพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีสถานะเป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 2 คน

คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตาราง 21 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

รายการ	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับคน			
1.โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงตามความต้องการ/ความสนใจของท่าน	3.20	0.44	มากที่สุด
2.โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.40	0.54	มากที่สุด
3.ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.60	0.54	มากที่สุด
4.ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของ(Executive Functions-EF)เด็กปฐมวัย	3.20	0.44	มากที่สุด
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	3.60	0.54	มากที่สุด
รวม	3.40	0.31	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อสถานที่/สภาพแวดล้อม			
1.โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงตามความต้องการ/ความสนใจของท่าน	3.60	0.54	มากที่สุด
2.โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.60	0.54	มากที่สุด
3.ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.00	0.00	มากที่สุด
4.ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของ(Executive Functions-EF)เด็กปฐมวัย	3.60	0.54	มากที่สุด
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	3.80	0.44	มากที่สุด
รวม	3.52	0.26	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ความพึงพอใจต่อสื่อ วัสดุและอุปกรณ์			
1.อุปกรณ์มีความเหมาะสม	3.40	0.54	มากที่สุด
2. อุปกรณ์มีความปลอดภัย	3.60	0.54	มากที่สุด
3. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้าร่วม	3.60	0.54	มากที่สุด
4. อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	3.80	0.44	มากที่สุด
5. อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มากที่สุด
รวม	3.68	0.36	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อกฎ กติกาและข้อตกลง			
1.ผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย	4.00	0.00	มากที่สุด
2. กฎ กติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม	3.80	0.44	มากที่สุด
3. กฎ กติกา ข้อตกลงในแต่ละกิจกรรม เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	3.60	0.54	มากที่สุด
4. รูปแบบโปรแกรมฯ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	3.80	0.44	มากที่สุด
5. กฎ กติกา ข้อตกลงในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	3.80	0.44	มากที่สุด
รวม	3.80	0.34	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์			
1.ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.80	0.44	มากที่สุด
2. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้	3.80	0.44	มากที่สุด
รวม	3.80	0.44	มากที่สุด
ความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ			
1.กิจกรรมมีความลื่นไหลดี ไม่มีอุปสรรคระหว่างปฏิบัติกิจกรรม	3.80	0.44	มากที่สุด
2. ผู้นำกิจกรรมมีความสำคัญที่ทำให้กิจกรรมราบรื่น	3.80	0.44	มากที่สุด
3. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยทำให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ง่ายขึ้น	3.40	0.54	มากที่สุด
4. ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุก ท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา	3.80	0.44	มากที่สุด
รวม	3.70	0.32	มากที่สุด
โดยรวม	3.65	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=3.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด 3 อันดับดังนี้ ความพึงพอใจต่อกฎ กติกาและข้อตกลง ($\overline{X}$=3.80) ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ ($\overline{X}$=3.80) และความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ ($\overline{X}$=3.70) ตามลำดับ และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด 3อันดับดังนี้ ผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย ($\overline{X}$=4.00) อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ($\overline{X}$=4.00) และท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ กฎ กติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม รูปแบบโปรแกรมฯ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยกฎ กติกา ข้อตกลงในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้ กิจกรรมมีความลื่นไหลดีไม่มีอุปสรรคระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ผู้นำกิจกรรมมีความสำคัญที่ทำให้กิจกรรมราบรื่น ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา ($\overline{X}$=3.80) ตามลำดับ

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อน-หลังแตกต่างกัน

2. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม ก่อน-หลังแตกต่างกัน

3. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

4. ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังนี้ ทางด้านนันทนาการ จำนวน 3 ท่าน ด้านทักษะการคิดเชิงบริหารExecutive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการที่มีประสบการณ์ทางด้านนันทนาการไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือกรณีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิตจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีผลงานในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (ขั้นวิจัย) ครูประจำชั้นของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยลัยสวนดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน และ (ขั้นพัฒนา) จังหวัดนครนายก จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์การเลือก คือ ครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

3. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1 ขั้นวิจัย

3.1.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้งกรุงเทพมหานคร โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection)

3.1.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้องเรียน 134 คน ได้มา 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการสังเกตและประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนของแบบประเมินของเด็กแต่ละคนมาเรียงคะแนนจากต่ำสุดไปสูงสุดเป็นลำดับที่ 1ถึง 51 จากนั้นจัดกลุ่มด้วยวิธีการแบ่งกลุ่มแบบจับคู่ (Match-Paired sampling) ได้กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน และทำการทดสอบเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่ม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับน้อย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.1.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี

3.1.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.1.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.1.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

3.2 ขั้นพัฒนา(ขยายผล)

3.2.1 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 3 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนครนายก, จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดลำปาง ได้มา 1 แห่ง คือ จังหวัดนครนายก ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2.2 เลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละออุทิศมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง จังหวัดนครนายก จากจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 43 คน ได้มา 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

3.2.2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี

3.2.2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

3.2.2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย

3.2.2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.2 แบบสอบถามความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.3 คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.4 แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารและแบบประเมินความพึงพอใจ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วจากแบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการและแบบสอบถามความพึงพอใจ นำเสนอด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)

3. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความต้องการฯ แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหาร โปรแกรมและคู่มือโปรแกรมนันทนาการฯ หาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยใช้สูตร ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

4. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการฯ แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหาร โปรแกรมนันทนาการฯ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach)

5. เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบที (t-test) แบบ independent samples t-test

5.2 เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบที (t-test) แบบ independent samples t-test

5.3 เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม(ทดลอง) โดยการทดสอบที (t-test) แบบ paired samples t-test

5.4 เปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม(ควบคุม) โดยการทดสอบที (t-test) แบบ paired samples t-test

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เสนอการสรุปข้อมูลตามจุดมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายข้อ1 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (ภาคผนวก ข หน้า144) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working

memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) และในแต่ละองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย

EF1.1 เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัยเด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน

EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ

EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง

EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ

EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน 8-10 นาที)

EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย

EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลงกติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด

EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย

EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่

EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย

EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์

EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) พฤติกรรมบ่งชี้ประกอบด้วย

EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น

EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม

EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด

EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้

EF3.5 รอที่จะพูดไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด

EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน

EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี

EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย

EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการในแต่ละประเภท ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมนันทนาการที่มีความต้องการมากที่สุด 2 ลำดับแรกในการนำมาพัฒนาโปรแกรม โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม ได้แก่ การปั้นสัตว์ สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ และการวาดภาพระบายสี เช่น การสร้างภาพ 2 มิติด้วยการขูด ขีด เขียน

2.2 นันทนาการประเภทเกม กีฬา ได้แก่ การเล่นต่อบล็อก/ตัวตัว เช่น การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ และเกมเบ็ดเตล็ด เช่น เกมลูกโป่งสามัคคี เกมโยนโบว์ริ่ง เกมลูกบอลเรซซิ่ง

2.3 นันทนาการประเภทการเต้นรำ ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เช่น การเต้นตามแบบ การเต้นตามจินตนาการ และกิจกรรมการเต้นแอโรบิค

2.4 นันทนาการประเภทการร้องเพลงและดนตรี มีความต้องการกิจกรรมการร้องเพลงประกอบทำนอง เช่น เพลงสวัสดี เพลงสัตว์ เพลงอาบน้ำ เพลงล้างมือ และการร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ เช่น ลูกแซค ไม้เคาะ กลอง

2.5 นันทนาการประเภทภาษาและวรรรณกรรม ได้แก่ การแต่งเรื่องจากภาพ เช่น การแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด (สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ) การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเอง และการเล่าประสบการณ์ เช่น สถานที่ที่ชื่นชอบ ของเล่นชิ้นโปรด เป็นต้น

2.6 นันทนาการประเภทการแสดงและการละคร ได้แก่ การแสดงท่าทางประกอบคำสั่ง เช่น การแสดงท่าทางตามที่กำหนดการแสดงท่าทางเพื่อใบ้คำ และการแสดงบทบาทสมมติ

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ตามหลักการ APIE โดยจัดเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยมีขอบเขตและโครงสร้างของโปรแกรมฯ คือ 1) หัวเรื่อง ประกอบด้วย สัปดาห์ ชื่อกิจกรรม 2) ระยะเวลา 3) วัตถุประสงค์ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ 5) การดำเนินกิจกรรม และ 6) การวัดและประเมินผล

โปรแกรมประกอบด้วยนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกมกีฬาและการละเล่น การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร ประกอบด้วยกิจกรรม 16 กิจกรรม ดังนี้ 1) เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง 2) เดินไปฟังไป 3) โคลนนิ่ง 4) ปั้นดินให้เป็นงาน 5) ชวนกันออกกำลังกาย 6) ลูกโป่งหรรษา 7) แหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้ง 8) เล่นกับบล็อก 9) เล่นด้วยกันสนุกดี 10) ของเล่นของพวกเรา 11) เธอคือใคร 12) ร้องเล่นขยับกุบกับกุบกับ 13) ภาพจำที่ฉันสุขใจ 14) นักประพันธ์ตัวน้อย 15) ติ๊กต็อก และ 16) Friendship Game โดยกิจกรรมทั้งหมดให้เด็กปฐมวัยได้แสดงพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารที่สอดคล้องกับ 3 องค์ประกอบหลัก 20 พฤติกรรมบ่งชี้

จุดมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.ผลการทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นวิจัย)

1.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองโดยรวมในการทดสอบก่อนและหลัง พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวม ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ขั้นพัฒนา)

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมฯ ดำเนินการจัดกับกลุ่มตัวอย่างขยายผลกับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี โรงเรียนสาธิตลออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จังหวัดนครนายก จำนวน 21 คน พบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมของกลุ่มขยายผลหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผล ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูประจำชั้น ครูฝ่ายวิชาการทั้งในส่วนขั้นวิจัยและขั้นพัฒนา

หลังจากการดำเนินโปรแกรมฯ เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความพึงพอใจจากครูประจำชั้น ครุฝ่ายวิชาการที่ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ตลอดโปรแกรม ทั้งในส่วนของขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) และขั้นพัฒนา (นครนายก) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมนันทนาการโดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และขั้นพัฒนา (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับคน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับคน โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

2. ด้านสถานที่/สภาพแวดล้อม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจสถานที่/สภาพแวดล้อม โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

3. ด้านสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

4. ด้านกฎ กติกาและข้อตกลง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อกฎ กติกาและข้อตกลง โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

5. ด้านความสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย(กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

6. ด้านการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ โดยรวมในระดับมากที่สุด ขั้นวิจัย (กรุงเทพมหานคร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และขั้นขยายผล (นครนายก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

4. ผลการพัฒนาคู่มือการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิง

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่าภาพรวมของคุณภาพคู่มือการใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

4.1 ควรเพิ่มเนื้อหาพอสังเขปในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ APIE และ Six Keys Elements เพื่อให้ผู้ที่สนใจในโปรแกรมสามารถศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจได้เพื่อการง่ายต่อการนำไปใช้

4.2 ปรับรายละเอียดกิจกรรมนันทนาการให้สอดคล้ององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหาร โดยในแต่ละกิจกรรมควรจะมีจุดเด่นในการกระตุ้นและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีจำนวนข้อพฤติกรรมบ่งชี้ไม่มากเกินไป มิเช่นนั้นอาจจะทำให้การวัดและประเมินผลได้ไม่ครอบคลุม

อภิปรายผล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย และนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่ได้จากการสอบถามจากครูฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุ 5-6 ปี โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ประจำปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 292 คน พบว่ามีความต้องการให้จัดกิจกรรมนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกม กีฬาและการละเล่น การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรรณกรรม การแสดงและการละคร เนื่องด้วยนันทนาการเป็นกิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาที่ว่าง อิสระ ปราศจากงาน ภารกิจหลัก หรือกิจวัตรต่างๆ ที่เกิดจากการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยเข้าร่วมตามความสนใจและพึงพอใจ เพื่อสร้างความสุข ความสดชื่น และการผ่อนคลาย(วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว, 2557) นอกจากนี้เป็นกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ มีคุณค่าในการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต เพิ่มพูนความรู้ ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะที่จำเป็น โดยอยู่บนพื้นฐานครรลองของขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อันดีงามของชุมชน สังคม ประเทศชาติ(กำโชค เผือกสุวรรณ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ตั้งสัจจพจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความเป็นตัวตน เกิดความเข้าใจและค้นพบตัวเองนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้รูปแบบการจัดโปรแกรมนันทนาการมีการจัดดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจน เปิดโอกาสและสร้างประสบการณ์ทางนันทนาการให้ผู้เข้าร่วมได้ตรงตามความสนใจ ความต้องการ และสมรรถนะตามวัย สอดคล้องกับแนวคิดของเทพประสิทธิ์

กุลธวัชวิชัย (2556)ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมนันทนาการนอกจากต้องมีรูปแบบที่ชัดเจน จัดอย่างเป็นกระบวนการแล้วนั้น ควรต้องคำนึงถึงบุคคลทั้งวัย พัฒนาการและความสามารถ เลือกใช้กิจกรรมนันทนาการที่มีความเหมาะสมและหลากหลา ให้สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เข้าร่วมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งการจัดโปรแกรมนันทนาการต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุขสนุกสนาน สร้างความพึงพอใจควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถที่พึงได้รับการส่งเสริมตามวัย และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของอารมณ์ นาวากาญจน์ (2541b) โดยรูปแบบของโปรแกรมต้องมีการส่งเสริมการเคลื่อนไหวของร่างกายเพื่อให้เป็นไปตามวัยซึ่งเป็นธรรมชาติของเด็ก โดยกระบวนการของโปรแกรมต้องมีบทบาทที่ทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุข ความสนุก ความผ่อนคลายไม่กังวลนำไปสู่ความสุขสดชื่นของสมองก่อให้เกิดสติปัญญาที่พร้อมจะสร้างสรรค์ รวมถึงลักษณะของโปรแกรมต้องเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ เปิดโอกาสให้สมาชิกในแต่บริบทได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วยกัน สร้างความเข้าใจ ความใกล้ชิด ก่อให้เกิดมิตรภาพอันดี ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการอยู่ร่วมกันทั้งในเชิงครอบครัว และหมู่คณะ และหัวใจสำคัญคือการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมเป็นผู้มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ รู้หน้าที่แห่งตน สอดคล้องกับแนวคิดของวรรธนา นันตาเขียน (2563) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจในความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกที่มากระทบและจัดการได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยการบูรณาการการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า บนพื้นฐานธรรมชาติ พัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญาผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนองต่อความสนใจในเด็ก และสอดคล้องกับแนวคิดของรอสแมน(Rossman, 2008) ได้กล่าวไว้ว่าการออกแบบโปรแกรมสิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักอันดับแรกคือ บุคคลที่เข้าร่วมในโปรแกรมซึ่งมีบุคลิกลักษณะเฉพาะตน ไม่ว่าจะด้านเพศอายุ การรับรู้เข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดที่มาจากต่างสภาพแวดล้อม ต่างถิ่นเพื่อให้ผู้จัดได้สามารถออกแบบและจัดโปรแกรมได้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เข้าร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดโปรแกรมให้กับเด็กก่อนวัยเรียนที่มีวิถีแห่งการเรียนรู้ผ่านการเล่น มีความสนใจในสิ่งรอบข้างและมีความใคร่รู้ โดยมีช่วงความสนใจในช่วงเวลาสั้นๆ และต้องเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองให้เกิดความรู้สึกพอใจในทันที ดังนั้นการจัดโปรแกรมนันทนาการให้ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการความสนใจของผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดีนั้น ควรต้องศึกษา ค้นคว้า เพื่อเข้าใจในความต่างของบุคคลและต้องคำนึงถึงการพิจารณาขั้นตอนการจัด

โปรแกรมนันทนาการอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องที่เริ่มต้นด้วยการประเมินความต้องการ การวิเคราะห์กิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และท้ายสุดนำไปสู่ประสบการณ์ที่สร้างคุณค่าและการประเมินของประสบการณ์นั้น

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นวิจัย)

2.1 ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เข้าร่วมที่เป็นกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ 45 นาที โดยโปรแกรมฯ ได้พัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารผ่านกิจกรรมนันทนาการ

จากผลการทดลองโปรแกรมฯ โดยการเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองในภาพรวม ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เนื่องด้วยทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นทักษะที่เกิดจากกระบวนการขับเคลื่อนของสมองส่วนหน้าที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึก การคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจและการแก้ปัญหา(ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019a) ได้กล่าวไว้ว่ายังรวมถึงพฤติกรรมที่มุ่งให้บุคคลมีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญได้อย่างเหมาะสม โดยมีการลงมือปฏิบัติอย่างมีระบบแบบแผน เชื่อมโยงข้อมูลความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ มีความมุ่งมั่นที่จะทำเป้าหมายให้ลุล่วงภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของนวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2559) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นทักษะระดับพื้นฐานที่สำคัญยิ่งที่บุคคลต้องได้รับการส่งเสริมเพื่อนำไปสู่บุคคลที่มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงสู่องค์ความรู้ใหม่ สามารถยืดหยุ่นวิธีคิดปรับวิธีการเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย เป็นบุคคลที่มีมุมในการมองที่ต่างออกไป มีความมุ่งมั่นตั้งใจและต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาวดี หาญเมธี (2559) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารดีย่อมเป็นผู้ที่คิด วิเคราะห์ วางแผนนำไปสู่การลงมือทำอย่างเป็นระบบและมุ่งความสำเร็จ อีกทั้งสร้างสรรค์วิธีการจัดการแบบนอกกรอบเลือกวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561b) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารดีส่งผลให้สามารถเป็นผู้ที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนสิ่งแวดล้อม เคารพกฎกติกาของสังคมและประเพณีวัฒนธรรม มีความวิริยะไม่ย่นย่อต่อความยากลำบากเพื่อความสำเร็จ โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการส่งเสริมและ

เรียนรู้ คือช่วงหกเดือนแรกถึงสิงสองปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า สมองสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเริ่มตั้งแต่หกเดือนแรกที่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุสิบสองปีที่เรียกได้ว่าเป็นช่วงโอกาสทองของการพัฒนาสมองที่เหมาะสมในการสร้างเสริมประสบการณ์และทักษะต่างๆ ที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิต โดยการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้วยโปรแกรมนันทนาการที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมที่มีแบบแผน กระบวนการ รูปแบบในการจัดกิจกรรมนันทนาการที่สร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เข้าร่วมให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักคุณค่าแห่งตนและผู้อื่น โดยคำนึงถึงความต่างของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวไว้ว่าด้วยผู้เข้าร่วมเป็นเด็กปฐมวัย (เด็กก่อนวัยเรียน) เป็นวัยที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมด้วยการจัดประสบการณ์และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีการจัดบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัย อีกทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในคุณงามความดีและปฏิบัติตนบนพื้นฐานแห่งความพอเพียง โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ดีต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ ความพร้อมและวุฒิภาวะ ระยะเวลาการจัดกิจกรรมยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เพื่อให้สัมพันธ์กับวิถีการเรียนรู้ของเด็ก ตลอดจนให้เด็กได้ใช้ความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้รวมถึงการได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง โดยลักษณะการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กได้แสดงความคิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอโดยผู้นำกิจกรรมทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและเรียนรู้ร่วมไปพร้อมกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ที่ดีของเด็กปฐมวัยรูปแบบของโปรแกรมต้องมีการวางเงื่อนไขเพิ่มความท้าทาย โดยเริ่มจากปฏิบัติในสิ่งที่ง่ายไปยากเพิ่มความซับซ้อนด้วยเงื่อนไขในรูปแบบของเวลา กติกาข้อตกลง มีการเรียงลำดับกิจกรรมที่มีลักษณะให้สามารถเชื่อมโยงความรู้และความสามารถได้ตามวัยเพราะเด็กแต่ละคนย่อมมีประสบการณ์ที่ต่างกัน ดังนั้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ต้องอาศัยแนวทางจากประสบการณ์เดิมเพื่อไปสู่รับรู้และเข้าใจในสิ่งใหม่และการให้เด็กแสดงภาวะผู้นำเพื่อเป็นแบบอย่างให้เพื่อนปฏิบัติตาม สอดคล้องกับแนวความคิดของออสติน(Austin, 1996) ได้กล่าวไว้ว่าวิธีการและรูปแบบในการจัดโปรแกรมนันทนาการด้วยหลักการ“APIE” ซึ่งเป็นรูปแบบที่นักนันทนาการสามารถนำมาใช้ในการสร้างโปรแกรม โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วย A คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ (Assessment) โดยเป็นการสอบถามความต้องการจากผู้ปกครองและครูปฐมวัย ในการเลือกกิจกรรมนันทนาการที่สามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีความเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและสมรรถนะของเด็กปฐมวัย P คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินมาวางแผนและออกแบบโปรแกรม

(Planning) ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และสมรรถนะของเด็กปฐมวัย อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมจัดให้เด็กได้เข้าร่วมในหลายลักษณะทั้งแบบเดี่ยว กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที I คือ การนำโปรแกรมไปใช้ (Implementation) เป็นการนำโปรแกรมไปใช้ปฏิบัติจริง โดยมีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ตลอดจนการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดการจัดโปรแกรม E คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรม (Evaluation) เป็นการนำผลที่ได้จากการจัดโปรแกรมมาสรุปและประเมินผล แล้วนำผลที่ได้ในประเด็นปัญหา อุปสรรคจุดแข็งจุดอ่อนในแต่ละด้านของโปรแกรมไปปรับปรุง รักษาไว้ และพัฒนา ควบคู่ไปกับการออกแบบโปรแกรมที่คำนึงถึงผู้เข้าร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของรอสแมนและซาแลตเดอร์(Rossman & Schlatter, 2008) ได้กล่าวไว้ว่าการใช้แนวทางการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม (Interacting People) 2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (The Physical Setting) 3) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ (Leisure Objects) 4) โครงสร้าง (Structure) 5) สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม(Relationships) และ6) ความต่อเนื่องของกิจกรรม (Animation) อีกทั้งรูปแบบการวัดประเมินผลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการวัดประเมินผลต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกของเด็กในสภาพที่เป็นจริง มีความชัดเจนทั้งกระบวนการและมีเกณฑ์ในการวัดที่เป็นมาตรฐาน เน้นที่เด็กเป็นสำคัญ เป็นการวัดที่สอดคล้องกับแนวการจัดการประสบการณ์ และการใช้หลักความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของกระบวนการและเครื่องมือจึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้การวัดผลและประเมินในกลุ่มผู้เข้าร่วมที่เป็นเด็กปฐมวัยต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนเป็นระบบ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสม และต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กหลังจากการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเสร็จสิ้นโดยกิจกรรมนันทนาการที่นำมาจัดในโปรแกรมครั้ง ได้แก่ 1) นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมได้แก่ การปั้นสัตว์ สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ และการวาดภาพระบายสี เช่น การสร้างภาพ 2 มิติ ด้วยการขูด ขีด เขียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แปลงสัญลักษณ์ทางความคิดให้เป็นผลงานผ่านการวาด ปั้น ประดิษฐ์ ตัด ฉีก ปะ ขณะปฏิบัติกิจกรรมเด็กต้องใช้เวลาอยู่กับตัวเอง มีความอดทนและมุ่งมั่น เป็นกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอน และการวางแผนและเด็กได้มีโอกาสในการชื่นชมผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น 2) นันทนาการประเภทเกม กีฬา ได้แก่ การเล่นต่อบล็อก/ตัวตัว เช่น การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ และเกมเบ็ดเตล็ดเช่น เกมลูกโป่งสามัคคี เกมโยนโบว์ริ่ง เกมลูกบอลเรซซิ่ง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้ร่างกายทุกส่วนในการเคลื่อนไหว มีการใช้

พื้นที่โล่ง กว้าง มีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเด็กและวัสดุอุปกรณ์ สามารถเล่นได้แบบอิสระและมีข้อตกลง กฎ กติกา โดยเด็กสามารถเล่นได้แบบรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ ทำให้เกิดการสร้าง กระตุ้น ความรู้ ความชำนาญ การรู้คิด ยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกเบื้องต้น ฝึกความอดทนและพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง 3) นันทนาการประเภทการเต้นรำ ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เช่น การเต้นตามแบบ การเต้นตามจินตนาการ และกิจกรรมการเต้นแอโรบิค เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานพื้นฐานการเคลื่อนไหวให้เด็กได้ เดิน วิ่ง กระโดด ลื่นไถลให้สัมพันธ์กับจังหวะ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหว 4) นันทนาการประเภทการร้องเพลงและดนตรี มีความต้องการกิจกรรมการร้องเพลงประกอบทำนอง เช่น เพลงสวัสดี เพลงสัตว์ เพลงอาบน้ำ เพลงล้างมือ และการร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ เช่น ลูกแซค ไม้เคาะ กลอง เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านจังหวะ เสียงดนตรีที่หลากหลาย เด็กได้ฝึกการฟัง การจำแนกและการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก 5) นันทนาการประเภทภาษาและวรรรณกรรม ได้แก่ การแต่งเรื่องจากภาพ เช่นการแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด (สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ) การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเองและการเล่าประสบการณ์ เช่น สถานที่ที่ชื่นชอบของเล่นชิ้นโปรด เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมมีลักษณะส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่เรียกว่า Whole language(ภาษาธรรมชาติ) เป็นการใช้หลักการจำด้วยรูปภาพแล้วถ่ายทอดผ่านการพูด การบอกเล่า และการวาด และ 6) นันทนาการประเภทการแสดงและการละครได้แก่ การแสดงท่าทางประกอบ คำสั่ง เช่น การแสดงท่าทางตามที่กำหนดการแสดงท่าทางเพื่อใบ้คำ และการแสดงบทบาทสมมติ เช่น อาชีพ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เด็กได้สร้างสรรค์ความคิดผ่านการเล่นบทบาทสมมติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด เกิดการเรียนรู้ รับรู้ อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ผู้อื่นนำไปสู่การเข้าใจ ยอมรับแสดงออกอย่างสมเหตุสมผลผ่านการใช้ภาษาทั้งในรูปแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาวดี หาญเมธี (2560) ได้กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยรูปแบบของกิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ลองเล่นอย่างอิสระผ่านการใช้ประสาทสัมผัส ให้เด็กได้ลองผิดลองถูกเป็นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ รวมถึงการได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา ฝึกการตัดสินใจบนพื้นฐานการใช้คำถามให้เกิดความสงสัยโดยการใช้กิจกรรมที่แปลกใหม่ ท้าทาย สนุกสนาน โดยสามารถเข้าร่วมได้ทั้งแบบบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่สอดคล้องกับแนวคิดของวนิษา เรซ (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดกิจกรรมที่ดีควรเริ่มต้นให้เด็กได้มีความรู้สึกคาดเดาด้วยความใคร่รู้ สร้างความตื่นเต้นกับสิ่งที่รอคอย จากนั้นทำให้รู้สึกประหลาดใจด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์โดยการใช้สื่ออุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการอยากมีส่วนร่วม และเมื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติจริงต้องทำให้เด็กได้รับความสุขสนุกสนาน

ตลอดจนคล้อยตามและมีส่วนร่วมด้วยความตั้งใจ ส่งผลให้เด็กได้เปิดใจยอมรับประสบการณ์นั้นๆ จนกลายเป็นความรู้ที่คงทนสามารถจดจำได้อย่างสนิทใจและสามารถบอกเล่าได้

2.2 จากผลการทดลองโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง โดยการเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นทักษะระดับพื้นฐานที่เด็กต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(The Center on the Developing Child, 2019b) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นทักษะที่ส่งผลให้เด็กสามารถจดจำนำข้อมูลความรู้เดิมเชื่อมโยงสู่ความรู้ใหม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่มีขั้นตอนมีความซับซ้อนได้อย่างต่อเนื่องด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ คิดแก้ปัญหาปรับวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่รับรู้เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นนำไปสู่การแสดงออกที่เหมาะสม รู้จักเลือกสิ่งที่ดีมีประโยชน์ให้กับตนเองเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561a) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นทักษะที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมในการจัดการความคิด การรับรู้เรียนรู้ในความต่างระหว่างบุคคลและการปรับเปลี่ยนแนวคิดมุมมองในบริบทที่แตกต่าง การส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะการคิดเชิงบริหาร คือการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ Active Learning ภายใต้สภาวะบรรยากาศที่ปลอดภัยในรูปแบบสถานการณ์ที่ท้าทาย มีความซับซ้อนด้วยเงื่อนไขของเวลา กติกาและข้อตกลง เพื่อกระตุ้นให้พฤติกรรมเกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบูรชัย ศิริมหาสาคร (2555) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ที่ดีในเด็กปฐมวัยคือการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงวัยพัฒนาการและขีดความสามารถของเด็ก ให้เด็กได้รับประสบการณ์ผ่านการลงมือปฏิบัติได้ลองผิดลองถูกโดยมีครู ผู้ใหญ่คอยให้การดูแลอย่างใกล้ชิด สำหรับแนวทางการจัดกิจกรรมต้องมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน เลือกจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เลือกใช้สื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่ปลอดภัย เพียงพอและเหมาะสม รูปแบบของกิจกรรมมีความต่อเนื่องมีความซับซ้อนของกิจกรรมที่เริ่มจากง่ายไปยาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรอสแมนซาแลตเดอร์ (Rossman & Schlatter, 2008) ได้กล่าวไว้ว่าในการสร้างโปรแกรมสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ระดับความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการปรับและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สอดคล้องกับกิจกรรมอีกทั้งการใช้แสงสว่างและดัดแปลงสภาพแวดล้อมส่วนอื่นๆ ให้เหมาะสม ตลอดจนการเลือกใช้สื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่ช่วยในการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรม โดยมีการลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน การเลือกใช้สื่อวัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนการ

ดำเนินกิจกรรม โดยการดำเนินกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องนี้สามารถดำเนินการได้ทั้งตัวบุคคล (ผู้นำกิจกรรม) ตลอดจนอุปกรณ์ กลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ ที่สนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของแฟรเรล(Farrell, 1983) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการลักษณะกิจกรรมต้องมีความหลากหลายสามารถตอบสนองความสนใจของผู้เข้าร่วม เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ตรงภายใต้ขีดความสามารถที่พึงกระทำได้ อีกทั้งต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหารสูงกว่าก่อนเข้าร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยรูปแบบกิจกรรมมีการเริ่มต้นด้วยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้น เร้า ดึงความสนใจในการเรียนรู้ของเด็ก จากนั้นมีการวางแผนการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้รับรู้ เข้าใจในกระบวน มีเป้าหมาย เป็นการนำพาไปสู่ความสำเร็จที่บริหารจัดการได้ ตามด้วยการปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เด็กต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วง ผ่านการสังเกตด้วยตาดู หูฟัง มือสัมผัส นำไปสู่การเลือก วางแผนและตัดสินใจ และสุดท้ายคือการทบทวนการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดขณะปฏิบัติกิจกรรมไม่ว่าจะความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม ความรู้สึกที่มีสภาพแวดล้อม เช่น เพื่อน วัสดุและอุปกรณ์ บรรยากาศที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556) ได้กล่าวไว้ว่าการช่วงเวลาที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของสมองตั้งแต่ช่วงอายุ 6 เดือนถึง 12 ปี เป็นช่วงเวลาที่สมองเรียนรู้จากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เป็นการกระตุ้นการทำงานของสมองให้เป็นการสะสมเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนภเนตร ธรรมบวร (2549) ได้กล่าวไว้ว่าการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย ผู้นำกิจกรรมต้องเน้นให้เด็กได้เคลื่อนไหว ใช้ร่างกายในการสื่อสารความรู้สึกนึกผิด ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยการสัมผัส ภายใต้สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกณ์ แม่แบบที่กระตุ้นการเรียนรู้โดยการใช้ทั้งสายตาและมิติสัมพันธ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมูลเวและคณะ(Mulvey et al., 2018) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบรหารให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งลักษณะของกิจกรรมเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางคำนึงถึงความสามารถ พัฒนาการที่เด็กสามารถแสดงออกได้สมวัย และจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐาน พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหารสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 การขยายผลโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ขั้นพัฒนา)

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมฯ ไปดำเนินการจัดกับกลุ่มตัวอย่างขยายผลกับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5- 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตละออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จังหวัดนครนายก จำนวน 21 คนพบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มขยายผลทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยการจัดโปรแกรมนันทนาการที่มีการใช้สิ่งเร้าเป็นตัวนำ โดยมีแรงจูงใจ การกระตุ้น การเสริมแรงอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิด ความอิสระ ความสร้างสรรค์ที่กระตุ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้เดิมที่นำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ความปรารถนาและบริบท ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาทักษะดังกล่าว สอดคล้องกับแนวความคิดของสุภาวดี หาญเมธี (2559) ได้กล่าวไว้ว่าการเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจทดลอง เล่นอิสระ ด้วยการสังเกตสำรวจ ทดลอง ได้ลองผิดลองถูกจากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าผ่านสิ่งแวดล้อมรอบตัวและสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมและปลอดภัย และในขณะปฏิบัติกิจกรรมเด็กได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้ใหญ่คอยให้กำลังใจขณะที่เด็กพยายามและจดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ และชื่นชมเมื่อเด็กทำได้สำเร็จ รวมถึงการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กได้คิด สังเกตและไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบ และการให้เด็กคิดตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การคิดและพยายามหาคำตอบจากสิ่งที่ตนสงสัยหรือสนใจ ซึ่งเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ที่เด็กจะใช้เป็นแนวทางในการหาคำตอบด้วยการค้นคว้า ทดลองทำ หรือการพูดคุยซักถามจากผู้มีประสบการณ์ เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย อธิบายและแสดงความเห็นในมุมมองของตน สามารถคาดเดาความคิดของบุคคลอื่น เป็นการฝึกให้เด็กคิดทบทวน ประเมินตนเองหรือผลงานของตนตลอดจนการชวนคิดเมื่อเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ให้คิดและตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของเหตุและผลตลอดจนพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียในการตัดสินใจเลือกนั้นๆ

การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้วยกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายแปลกใหม่ให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มเพื่อที่จะหาวิธีในการรับรู้ เรียนรู้ที่จะเข้าใจความคิด ความต้องการ และเหตุผลของผู้อื่น ซึ่งเป็นการให้เด็กได้เก็บสะสมประสบการณ์เพื่อการสร้างความทรงจำในคลังสมองที่สามารถนำกลับมาใช้เมื่อต้องคิดหรือนำมาสู่การแก้ปัญหา คือ การจัดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้จากสถานการณ์หรือสถานที่ที่ต่างไปจากทุกวัน เช่น งานประดิษฐ์ ศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง ภายใต้การจัดบริบทและสภาวะแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กคิด การจัดหาอุปกรณ์ สื่อสำเร็จรูป สื่อทางธรรมชาติตลอดจนแหล่งเรียนรู้

ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจ เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความใส่ใจและใฝ่รู้ โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นความสามารถของสมองในการความจำที่นำมาใช้งาน ความสามารถในการเก็บข้อมูล ประมวล และดึงข้อมูลที่เก็บในคลังสมองออกมาใช้ตามสถานการณ์ที่ต้องการและเหมาะสม โดยมีคุณลักษณะดังนี้ เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัยเด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน สามารถทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ อีกทั้ง จดจำกติกาหรือข้อตกลง ตลอดจนสามารถสนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบและมีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัยผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมนันทนาการที่กระตุ้น ส่งเสริมพฤติกรรมตัวบ่งชี้ดังกล่าวด้วยการใช้เกม การเล่น การฟังเพลง การฟังนิทาน การเล่าเรื่อง ตลอดจนการทำงานศิลปะผ่านกิจกรรมเสียงอะไรนะป๋องแป๋ง กิจกรรมเดินไปฟังไป กิจกรรมชวนกันออกกำลัง กิจกรรมภาพจำที่ฉันสุขใจ กิจกรรมนักประพันธ์ตัวน้อยและกิจกรรมของเล่นของพวกเรา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจความต้องการของเด็กปฐมวัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของSylvain and al (2011) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยจำนวน 64 คน ที่มีอายุระหว่าง 4 - 6 ปี เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมดนตรีที่เนื้อหาเกี่ยวกับท่วงทำนอง จังหวะ ระดับเสียง การร้อง และพื้นฐานทางดนตรี โดยจัดกิจกรรม 4 สัปดาห์ๆ ละ 5 วันๆ ละ 60 นาที ผลการศึกษาพบว่าการจัดประสบการณ์ทางดนตรีมีส่วนส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านความจำเพื่อนำไปใช้งาน

2) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) เป็นความสามารถของสมองในการยืดหยุ่นความคิด สามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงความคิดเป็น เห็นทางออกใหม่ๆ และคิดนอกกรอบได้ โดยมีคุณลักษณะคือ การปรับตัวให้เป็นไปตามข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่รู้สึกอึดอัด เมื่อเผชิญปัญหาสามารถคิดแก้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย ทำกิจกรรมต่อไปได้แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่ อีกทั้งยังสามารถระดมความคิดเพื่อร่วมกันปรับและแก้ปัญหาเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย ตลอดจนคิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมนันทนาการที่กระตุ้นส่งเสริมพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวด้วยการให้เด็กได้เล่น/แสดงบทบาทสมมติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะภายใต้ข้อจำกัด การเล่นภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างตามสถานการณ์ด้วยกระบวนการกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ภายใต้สภาวะแวดล้อมและบรรยากาศที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ด้วยกิจกรรมโคลนนิ่ง กิจกรรมเธอคือใครกิจกรรมร้องเล่นขยับกุบกับ

กุบกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลิสา จิรัตกิติวงศ์ (2558) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยทั้งด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความคิดยืดหยุ่น ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการละครสร้างสรรค์แบบประกอบความคิดแบบหมวกหกใบ และแบบการเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกรควบคู่ไปกับการคิดแบบหมวกหกใบ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ทั้งสองรูปแบบมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชนา ใจหวัง (2561) ได้ศึกษาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพื้นฐานในเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเต้นสร้างสรรค์ พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดเชิงบริหารภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) เป็นความสามารถของสมองในการการยั้งคิด ควบคุมแรงปรารถนาความต้องการของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนสามารถหยุดพฤติกรรมดังกล่าวได้ในเวลาและสถานการณ์อันเหมาะสม โดยมีคุณลักษณะดังนี้ ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่นแก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบและอยู่ในการรับผิดชอบให้สำเร็จเสร็จทันต่อเงื่อนไขการกำหนดของเวลา เข้าคิวรอได้อดทนรอคอยได้และรอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน อีกทั้งสามารถหยุดเล่นเสียงดังเมื่อได้รับการเตือน มีความมุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำไม่วอกแวกง่าย ตลอดจนเล่น/เคลื่อนไหว อย่างระวังหยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตรายและรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยผู้วิจัยได้จัดโปรแกรมนันทนาการที่กระตุ้น ส่งเสริมพฤติกรรมตัวบ่งชี้ดังกล่าวด้วยกิจกรรมปั้นดินให้เป็นงาน กิจกรรมลูกโป่งหรรษา กิจกรรมแหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้งกิจกรรมเล่นกับบล็อก กิจกรรมเล่นด้วยกันสนุกดี กิจกรรมติ๊กต็อกและกิจกรรม Friendship Games ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิรักษ์ ตาแม่ก่ง (2562) ได้ศึกษาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดโปรแกรม I AMTAP โดยเป็นลักษณะการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเด็กเป็นกลุ่มและกลุ่มควบคุม โดยให้ทำการทดสอบก่อนและหลัง โดยกลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมโปรแกรมไอแอมแท็ป ผลการศึกษาพบว่า1) เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดเชิงบริหารภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา บุญประคม and จิระพร ชะโน (2562) ได้ศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่

มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 12 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ที่ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบคัดกรองประเมินพฤติกรรมเด็กโดยครูเป็นผู้ดำเนินการ ผลการวิจัยพบว่าการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมฯ ทำให้พฤติกรรมในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูประจำชั้นและครูฝ่ายวิชาการทั้งในส่วนของขั้นทดลอง(กรุงเทพมหานคร) และขั้นขยายผล (นครนายก) มีความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านปรัชญา หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่สอดคล้องการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีองค์ประกอบ 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-control) เป็นเวลา8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยรูปแบบลักษณะของกิจกรรมประกอบด้วยนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกม กีฬาและการละเล่น การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กปฏิบัติทั้งในรูปแบบรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่เพื่อให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมโดยมีขอบเขตและโครงสร้างของโปรแกรม ที่สอดคล้องกับแนวคิดของรอสแมน(Rossman, 2008) โดยนำแนวทางการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) โดยหัวใจของโปรแกรมต้องออกแบบและสร้างให้ตรงกับความต้องการความสนใจของผู้เข้าร่วม เป็นรูปแบบกิจกรรมที่ทำให้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ได้ ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในช่วงเวลาความสนใจของเด็กกิจกรรมมีความกระชับ สามารถจัดได้ในเวลาที่กำหนด โดยจัดโปรแกรมภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริม ทั้งด้านความสะอาด แสงสว่างพื้นที่ รวมถึงสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่มีจำนวนเพียงพอพร้อมใช้งานและมีความปลอดภัย อีกทั้งยังสื่อวัสดุและอุปกรณ์มีส่วนช่วยสนับสนุนกิจกรรมให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความกระตือรือร้น มีทักษะในการสื่อสารกับเด็กด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายแจ้งกฎ กติกาข้อตกลงที่ชัดอธิบายวิธีการดำเนินกิจกรรมที่เด็กสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเองและที่สำคัญ ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุก ท้าทายและกระตือรือล้นในการ

เรียนรู้ตลอดเวลา นำกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและควบคุมสถานการณ์ในการจัดโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรธนา นันตาเขียน (2563) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการจัดประสบการณ์มีเนื้อหาที่น่าสนใจมีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงทั้งในห้องเรียนและที่บ้าน อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมมีความหลากหลายเด็กๆได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ครูและผู้ปกครองสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอบรมดูแลเด็กตามบริบทและสภาพแวดล้อมนั้นๆ

ตอนที่ 5 การพัฒนาคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การพัฒนา “คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย” ฉบับนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการที่ได้พัฒนาขึ้นโดยศึกษาเอกสารทางวิชาการ หลักการและทฤษฎีที่ทางนันทนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมฯ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) ตามแนวคิดหลักการของ APIE (Austin,2013) และหลักการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างเป็นระบบ (Six Keys Elements of a Situated Activity System) ของ Rossman & Schlatter(2008) และเมื่อออกแบบดำเนินการจัดทำโปรแกรมฯ แล้วเสร็จ จึงได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านปฐมวัยและด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมเพื่อใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาองค์ประกอบของคู่มือโปรแกรมฯ ซึ่งพบว่าคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การนำโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรม นักนันทนาการ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปรับและยืดหยุ่นรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพและความสามารถของเด็กปฐมวัยในบริบทที่แตกต่าง

2. การจัดโปรแกรมฯ ด้วยการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งความสะอาดขนาดของพื้นที่ แสงสว่างและระดับเสียง ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ อีกทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสม มีจำนวนเพียงพอพร้อมใช้งานและปลอดภัย เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. ผู้นำกิจกรรมต้องมีความรู้ ความเข้าใจในความแตกต่าง ธรรมชาติและพฤติกรรมของเด็ก อีกทั้งต้องมีความคล่องแคล่วและช่างสังเกตเป็นผู้ชี้แนะสนับสนุนส่งเสริมและเอาใจใส่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและจัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยในจังหวัดและภาคอื่นๆ เพราะลักษณะของโปรแกรมนันทนาการมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับเด็ก มีกิจกรรมที่หลากหลายสามารถตอบสนองความสนใจและขีดความสามารถของเด็ก

2. โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถนำไปศึกษาและพัฒนาให้กับเด็กในระดับการศึกษาอื่นๆ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา.เพราะการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี รู้จักการไตร่ตรอง วางแผนและแก้ปัญหาเป็น โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโปรแกรมนันทนาการที่สามารถประยุกต์ใช้และบูรณาการให้สอดคล้องความพร้อมของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัยได้

3. โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถนำไปศึกษาและพัฒนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เป็นแนวทางให้นักนันทนาการ ครู นักการศึกษา สามารถนำไปบูรณาการและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมนั้นๆ

บรรณานุกรม

Adele, D., W. Steven, B., Jessica, T., & Sarah, M. (2007, November). Preschool Program Improves Cognitive Control. *PubMed Central® (PMC)*, 1387-1388. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2174918/pdf/nihms-36247.pdf

Austin, D. R. (1996). *Therapeutic recreation : an introduction* (2nd ed..). Boston: Allyn and Bacon.

Best, J. W. (1977). *Research in Education* (Vol. 3). New Jersey: Prentice Hall.

Diamond, A., Barnett, W. S., Thomas, J., & Munro, S. (2007). Preschool program improves cognitive control. *Science, 318*(5855), 1387-1388.

Farrell, P. (1983). *The process of recreation programming : theory and technique* (2nd ed..). New York: John Wiley.

Gmitrova, V., & Gmitrov, J. (2003, June). The Impact of Teacher-Directed and Child-Directed Pretend Play on Cognitive Competence in Kindergarten Children. *Early Childhood Education Journal, 30*(4), 241-246. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/226452248_The_Impact_of_Teacher-Directed_and_Child-Directed_Pretend_Play_on_Cognitive_Competence_in_Kindergarten_Children

Hui-Chun, Y., & Gray, S. (2017). Executive Function in Preschoolers with Primary Language Impairment. *Journal of Speech, Language & Hearing Research, 60*(2), 379-392.

Lucassen, N., Kok, R., Bakermans‐Kranenburg, M. J., Van Ijzendoorn, M. H., Jaddoe, V. W. V., Hofman, A., . . . Tiemeier, H. (2015). Executive functions in early childhood: The role of maternal and paternal parenting practices. *British Journal of Developmental Psychology, 33*(4), 489-505. Retrived from https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ehh&AN=110263543&site=ehost-live

Mulvey, K. L., Taunton, S., Pennell, A., & Brian, A. (2018, October). Head, Toes, Knees, SKIP! Improving Preschool Children's Executive Function Through a Motor

Competence Intervention. *Journal of Sport & Exercise Psychology, 40*(5), 233-239. Retrieved from https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ehh&AN=133111304&site=ehost-live

Rhoads, C. L., Miller, P. H., & Jaeger, G. O. (2018, September). Put your hands up! Gesturing improves preschoolers' executive function. *Journal of Experimental Child Psychology, 173*, 41-58. Retrievd from https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=ehh&AN=129908534&site=ehost-live

Rossman, J. R. (2008). *Recreation programming : designing leisure experiences* (5th ed..): Champaign : Sagamore Publishing.

Rossman, J. R., & Schlatter, B. E. (2008). *Recreation programming : designing leisure experiences* (5th ed..). Champaign: Sagamore Publishing.

Sylvain, M., & al, e. (2011, November). Short-Term Music Training Enhances Verbal Intelligence and Executive Function. *PubMed Central® (PMC)*, 1425-1433. Retrived from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3449320/pdf/nihms405556.pdf

The Center on the Developing Child. (2019a). Enhancing and Practicing Executive Function Skills with Children from Infancy to Adolescence. Retrieved from https://developingchild.harvard.edu/resources/activities-guide-enhancing-and-practicing-executive-function-skills-with-children-from-infancy-to-adolescence/

The Center on the Developing Child. (2019b). Executive Function & Self-Regulation. Retrieved from https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/executive-function/

Zhang, L., Sun, J., Richards, B., Davidson, K., & Rao, N. (2018). Motor Skills and Executive Function Contribute to Early Achievement in East Asia and the Pacific. *Early Education & Development, 29*(8), 1061-1080.

กรมพลศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการนันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2560-2564). สืบค้นจาก https://www.dpe.go.th/news-files-402891791804

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ส. ก. (2562). รอบรู้นันทนาการ. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.เอส. พริ้นติ้ง แอน ดีไซน์ จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. สืบค้นจาก http://academic.obec.go.th/images/document/1590998426_d_1.pdf.

กาญจนา บุญประคม, & จิระพร ชะโน. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหาร ด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, *25*(1), 66-77. สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/199056/138796

กำโชค เผือกสุวรรณ. (2559). ผู้นำนันทนาการ = *Recreation leader*. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิติยวดี บุญซื่อ, & คณะ. (2541). การเรียนรู้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ: ไอเดีย สแควร์.

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นจาก https://shorturl.asia/yvwEu

คณิต เขียววิชัย. (2557). หลักนันทนาการ *Principles of Recreation* (Vol. 3). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จรินทร์ ธานีรัตน์. (2528). นันทนาการชุมชน = *Community recreation* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จิระพร ชะโน, & ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม. (2562, กรกฎาคม-กันยายน). การศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย. *JOURNAL OF EDUCATION KHON KAEN UNIVERSITY, 42*(3), 111-118. สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/216766/150458

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงตา เจริญทรัพย์. (2553). การเล่นของเด็ก ปว. *333 :* เอกสารประกอบการสอนวิชา = *CE. 333 (Play of children)*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย. (2556). การนันทนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภเนตร ธรรมบวร. (2549). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย (Vol. 5). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2560). การพัฒนาศักยภาพการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. สืบค้นจาก https://th.rajanukul.go.th/_admin/file-download/20-6116-1498452993.pdf

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, ปนัดดา ธนเศรษฐกร, & เลิศอาวัสดาตระกูล, อ. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. สืบค้นจาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/MU.res.2017.7

บันลือ พฤกษะวัน. (2551). จุดประกายสมองของเด็กปฐมวัย คู่มือครูและผู้ปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บูรชัย ศิริมหาสาคร. (2555). นวัตกรรมการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย: ตามทฤษฎี *Learning How to Learn*. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์วิชาการ.

ปนัดดา ธนเศรษฐกร. (2561). เลี้ยงลูกถึงใจ ด้วยวินัยเชิงบวก. สืบค้นจาก https://thepotential.org/2018/09/17/positive-discipline/

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561a). เลี้ยงลูกให้สมองดี ด้วย *EF*. กรุงเทพฯ: สถาบัน RLG รักลูก เลิร์นนิ่ง กรุ๊ป.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561b). เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ *EF* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: แพรวเพื่อนเด็ก.

ปรีดา ปัญญาจันทร์, & คณะ. (2553). เล่า ร้อง เต้น เล่นละคร เทคนิคการสอนเด็กปฐมวัยอย่างมีสุนทรียะ. กรุงเทพฯ: แปลนสารา.

พัชรา กระแจะเจิม, & วรรณี แกมเกต. (2558). การพัฒนาเครื่องมือการควบคุมความคิดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/40491

พัชราภา ตันติชูเวช. (2560). เจเนอเรชันแอลฟา : เจเนอรเรชันใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ *21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์, & พเยาว์ ยินดีสุข. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ *21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร. (2547). นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต = *Recreation for quality of life development*. กรุงเทพฯ: วังอักษร.

รชต ถนอมกิตติ. (2560). ผลของโปรแกรมการเต้นแอโรบิกที่มีต่อสมาธิของเด็กก่อนวัยเรียน.

(ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Dev_Psy/Ratchata_T.pdf

วนิษา เรซ. (2553). เล่นให้เป็นอัจฉริยะ. ปทุมธานี: สมองดีกับหนูดี.

วรดนู จีระเดชากุล. (2551). นันทนาการสำหรับเด็ก = *Recreation for children* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรธนา นันตาเขียน. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1279/1/gs591150011.pdf

วลิสา จิรัตกิติวงศ์. (2558). ผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Dev_Psy/Walisa_J.pdf

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ *21* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว. (2557). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาการใช้เวลาว่างสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์. ปริญญานิพนธ์ (ปร.ด. (การกีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2557. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swudis/Spo_Rec_Tou/Wipongchai_R.pdf

ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง (*EF*) สำหรับเด็กปฐมวัย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/255

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2556). เล่นตามรอยพระยุคลบาท (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พลัสเพรส.

สมบัติ กาญจนกิจ. (2542). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). สรุป

สาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2562). การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). สืบค้นจาก https://www.oap.go.th/images/documents/about-us/policy/Master_Plan_2561-80.PDF

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

สิริยากร กองทอง. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มุ่งเน้นแนวคิดการทำงานทางสมองด้านการบริหารจัดการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52247

สุภาวดี หาญเมธี. (2559). ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ Executive Function = EF. สืบค้นจาก https://shorturl.asia/5vlO3

สุภาวดี หาญเมธี. (2560). เติบโตตามรอยพ่อ. กรุงเทพฯ: รักลูกบุ๊กส์.

สุวิมล ตั้งสัจจพจน์. (2553). นันทนาการและการใช้เวลาว่าง. กรุงเทพฯ: สาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิรักษ์ ตาแม่ก่ง. (2562, มกราคม-มิถุนายน). ผลของโปรแกรม I AM TAP ต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว *14*(1), 182-196. สืบค้นจาก http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/11832/9830

อัญชนา ใจหวัง. (2561). ผลของกิจกรรมการเต้นสร้างสรรค์ที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพื้นฐานในเด็กปฐมวัย. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/227/1/gs601110083.pdf

อารมณ์ นาวากาญจน์. (2541a). คู่มือการสอนตามเอกสารประกอบการสอนรายวิชา สก *425 :* โปรแกรมสันทนาการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อารมณ์ นาวากาญจน์. (2541b). โปรแกรมสันทนาการ = *Recreation program*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลพฤกษ์ พลศร
ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการบำบัด
อาจารย์ประจำภาควิชาสาขานันทนาการ ภาควิชาพลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.อาจารย์ ดร.วิมลมาลย์ สมคะเน
ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ
อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.อาจารย์ ดร.วณัฐพงศ์ เบญจพงศ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการบำบัด
อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฟ้า รังสิยานนท์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร
(ข้าราชการบำนาญ) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

5.อาจารย์ ดร.รังรอง สมมิตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสอดคล้ององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินความสอดคล้องของ
องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ในงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”โดยมีวัตถุประสงค์ให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยแบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ว่ามีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด และทำเครื่องหมาย☑ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

☑ ลงในช่อง +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

☑ ลงในช่อง 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ ไม่แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

☑ ลงในช่อง -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญ แน่ใจ ว่าข้อกำหนดนี้ *ไม่* เหมาะสมที่จะกำหนดเป็นองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพื่อความเหมาะสมในการพัฒนา

องค์ประกอบ ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	คะแนนการพิจารณา			ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	+1	0	-1	
1.**ทักษะความจำเพื่อใช้งาน** (Working memory)				
พฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working memory)				
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน				
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ				
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง				
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ				
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)				
2.**ทักษะการยืดหยุ่นความคิด** (Mental Flexibility)				
พฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)				
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด				
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย				
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่				
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย				
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์				

องค์ประกอบ ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	คะแนนการพิจารณา			ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	+1	0	-1	
3.**ทักษะการยับยั้งชั่งใจ**(Self-Control)				
พฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)				
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น				
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม				
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด				
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้				
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด				
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน				
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี				
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย				
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย				
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น				

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....

(.....)

วันที่...../...../.....

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)							
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1	0	1	0	1	3	0.60
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1	0	1	0	1	3	0.60
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	1	1	1	1	1	5	1.00
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	0	1	1	1	1	4	0.80
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)							
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	0	1	1	1	1	4	0.80
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1	0	1	0	1	3	0.60

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ของ องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)							
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย มอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1	0	1	0	1	3	0.60

ข้อเสนอแนะ

-ปรับคำอธิบายพฤติกรรมบ่งชี้ให้กระชับ ชัดเจน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย” ของนางสาวอารี ตีรณปัญญา นิสิตระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานะและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีการกำหนดระดับความต้องการของข้อคำถามไว้ จากน้อยที่สุด ถึง มากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย)

คำอธิบายความหมายของกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ศิลปหัตถกรรม

เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความสามารถด้านงานฝีมือ ความงามความซาบซึ้งในผลงาน สร้างความสุขและความเพลิดเพลินให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกิจกรรมการวาด การระบาย การปั้น การฉีก การปะติด งานประดิษฐ์ โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่แปลงสัญลักษณ์ทางความคิดให้เป็นผลงานที่มีลักษณะเป็นชิ้นงานผ่านการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีลำดับ ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม

ศิลปหัตถกรรมสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ โดยขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมต้องใช้เวลาอยู่กับตัวเองทั้งในการใช้ความคิดที่เชื่อมโยงความรู้เดิมนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานการใช้ความทรงจำในการระลึกถึงขั้นตอนการปฏิบัติและการพลิกแพลง ยืดหยุ่นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่สำเร็จ ควบคู่ไปกับการ

มีความพยายามความอดทนและมุ่งมั่น อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและชื่นชมผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น

เกม กีฬาและการละเล่น

เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสมรรถภาพทางกาย โดยใช้ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ใช้พละกำลังและไหวพริบในการประกอบกิจกรรมโดยเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ที่เรียกว่า “การเล่น” พัฒนาไปสู่การแข่งขันที่เรียกว่า “เกม” และเมื่อต้องใช้ทักษะทางกายมากขึ้น ซับซ้อนขึ้น มีกฎกติกาที่ชัดเจนขึ้น เรียกว่า “กีฬา” ซึ่งนอกจากได้พัฒนาสมรรถภาพทางกายแล้วนั้น ผู้เข้าร่วมยังได้รับความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะควบคู่ด้วย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่มีวิธีการ ขั้นตอนในการเล่นที่มีแบบแผน กฎ กติกา ข้อตกลง สามารถเล่นได้แบบรายบุคคลและกลุ่ม

เกม กีฬาและการละเล่นสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารได้ โดยมีเป้าหมายในลักษณะเดียวกันคือ มุ่งให้เด็กเข้าร่วมภายใต้กฎ กติกาและข้อตกลงที่ชัดเจน เพื่อความราบรื่นและความปลอดภัยขณะปฏิบัติกิจกรรมซึ่งทำให้เด็กได้ตระหนักและระมัดระวังตนและผู้อื่นให้ห่างจากอันตรายได้รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลเดิมกับข้อมูลใหม่ในการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้(ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นกับวัสดุ/อุปกรณ์ประกอบการเล่นซึ่งทำให้เด็กคิดหรือเปลี่ยนแปลงวิธีเล่นให้มีความหลากหลายและเหมาะสม(ทักษะการยืดหยุ่นความคิด-Mental Flexibility และทักษะการยับยั้งชั่งใจ-Self-Control)

การเต้นรำ

เป็นกิจกรรมที่เด็กได้แสดงลีลา ท่าทางการเคลื่อนไหวทางร่างกายโดยใช้เสียงเพลงหรือการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเป็นองค์ประกอบ ซึ่งการเต้นรำเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นชนชาติต่างๆ รวมถึงการพัฒนาจังหวะการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ ไปพร้อมกับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าสังคมให้แก่ผู้เข้าร่วมอีกด้วย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การวิ่งสลับเท้า การลื่นไถล ให้สัมพันธ์กับจังหวะ โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดสร้างสรรค์ ออกแบบ วางแผนท่าทางการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อเพลงและจังหวะ ที่ปฏิบัติได้ทั้งแบบรายบุคคลและกลุ่ม และเด็กได้ชื่นชมความสามารถของตนเองและเพื่อน

การเต้นรำสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารได้ โดยขณะที่เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะช้า-เร็วตามท่วงทำนองของเพลง การเคลื่อนไหวแบบมีระดับสูง-ต่ำตามระดับเสียงเพลง (ทักษะการยืดหยุ่นความคิด-Mental Flexibility) การเต้นรำอย่างมีทิศ

ทางซ้าย-ขวา หน้า-หลัง การเลียนแบบการท่าทางเคลื่อนไหวจากธรรมชาติ(ทักษะความจำเพื่อใช้งาน-Working Memory) รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่เต้น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับวัสดุ/อุปกรณ์ประกอบการเต้นรำซึ่งทำให้เด็กคิดหรือเปลี่ยนแปลงวิธีเล่นให้มีความหลากหลายและเหมาะสม(ทักษะการยืดหยุ่นความคิด-Mental Flexibility และทักษะการยับยั้งชั่งใจ-Self-Control)

การร้องเพลงและดนตรี

เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารและถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆผ่านการใช้เสียงที่เกิดจากการร้องเพลงหรือการเล่นดนตรีที่มีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟัง การจำแนกเสียงที่แตกต่าง ที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก ที่เชื่อมความรู้สึก ความสัมพันธ์เข้าใจตนเองและผู้อื่น

การร้องเพลงและดนตรีสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารได้ โดยเริ่มต้นจากการซึมซับท่วงทำนอง จังหวะและเนื้อร้องของเพลงผ่านการฟังเพลง การร้องเพลง และการเล่นดนตรีอย่างมีเป้าหมาย ทำให้เด็กต้องฟังอย่างตั้งใจ จดจ่อ โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กโดยผ่านบทเพลงที่มีเนื้อหาที่เหมาะสม ใช้ภาษาสวยงามคล้องจองจับใจความได้ง่ายและมีท่วงทำนองที่ไพเราะ เพื่อเป็นสร้างการรับรู้และความทรงจำแล้วพัฒนาไปสู่การคิดสร้างสรรค์เนื้อเพลงหรือการเล่นดนตรีสร้างท่วงทำนองอย่างวิธีการที่หลากหลาย(ทักษะความจำเพื่อใช้งาน-Working Memory) อีกทั้งท่วงทำนองและจังหวะที่ประกอบขึ้นจากองค์ประกอบที่หลากหลายทั้งระดับเสียงสูง-ต่ำ จังหวะช้า-เร็ว ความดัง-เบาของเสียงย่อมส่งผลต่อการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้เด็กรู้จักยับยั้งชั่งใจ(ทักษะการยืดหยุ่นความคิด-Mental Flexibility และทักษะการยับยั้งชั่งใจ-Self-Control)

ภาษาและวรรรณกรรม

เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เด็กได้พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถทางการคิดจินตนาการและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยเกิดจากการคิดและจินตนาการ แล้วเรียบเรียงนำเสนอออกมาให้สามารถอ่าน เขียนหรือพูดได้อย่างมีสาระและน่าสนใจ โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาในลักษณะที่ใช้หลักการเรียนรู้แบบ Whole language ภาษาธรรมชาติ เป็นการใช้หลักการจำภาพจากสิ่งแวดล้อมแล้วถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา

ภาษาและวรรณกรรมสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ โดยการใช้สื่อ/เครื่องมือ ได้แก่ นิทาน นิทานภาพ ที่ผู้ใหญ่เป็นผู้อ่าน/เล่าให้ฟัง ซึ่งในขณะที่อ่าน/เล่า เด็กย่อมต้องจดจ่อตั้งใจฟัง ยั้งใจตนจากการไปปฏิบัติกิจกรรมอย่างอื่น อีกทั้งเด็กได้คิด รับรู้

อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการไปตามเรื่องราวโดยการเชื่อมโยงข้อมูลเดิมในสมองกับข้อมูลใหม่(ทักษะความจำเพื่อใช้งาน-Working Memory)หากข้อมูลใหม่แตกต่างไปจากข้อมูลเดิม เด็กอาจเกิดการปรับความคิดและส่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีที่สอดแทรกในเรื่องราวที่ได้ฟัง(ทักษะการยืดหยุ่นความคิด-Mental Flexibility และทักษะการยับยั้งชั่งใจ-Self-Control)

การแสดงและการละคร

เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารออกมาด้วยการแสดงในรูปแบบต่างๆส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก สร้างความรู้สึกและอารมณ์ร่วมผ่านรูปแบบกิจกรรมที่มีการผูกเรื่องราว โดยอาจสร้างจากจินตนาการ เรื่องราวการเล่าขานหรือแต่งเติมจากเค้าโครงเรื่องจริง โดยมีลักษณะคือ เป็นการเล่นบทบาทสมมติที่เด็กสามารถสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเองหรือจากเงื่อนไขที่ได้รับ เกิดการรับรู้ เรียนรู้ บทบาท อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมตนเอง การยอมรับผู้อื่น และการสื่อสารทางภาษากาย ภาษาพูด

การแสดงและการละครสามารถเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ โดยเด็กต้องดึงประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับตัวละครนั้นๆ ทั้งท่าทาง การพูดจา การแต่งกาย โดยต้องใช้ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) อีกทั้งต้องยืดหยุ่นทางความคิดและรู้จักยับยั้งคิดชั่งใจเสมอว่ากำลังสวมบทบาทเป็นตัวละครนั้นๆ

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ขอบพระคุณอย่างยิ่ง

นางสาวอารี ตีรณปัญญา

(ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ในช่องตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามตามความเป็นจริง

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ..... ปี

สถานะ ☐ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ☐ ผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า ☐ อนุปริญญา

☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ .....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับระดับความต้องการของท่านมากที่สุดตามความเป็นจริง**<u>เพียงช่องเดียว</u>**

กิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ประเภทศิลปหัตถกรรม				
การวาดภาพระบายสี เช่น การสร้างภาพ 2 มิติ ด้วยการขูด ขีด เขียน				
การปั้น เช่น การปั้นสัตว์ สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ				
การฉีก ตัด ปะ กระดาษ เช่น ฉีก ตัด ปะ ตามรูปที่วาดไว้ การฉีก ตัด ปะ ตามรูปทรงเรขาคณิต หรือ ฉีก ตัด ปะ กระดาษอิสระตามจินตนาการ				
การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ด้วยส่วนต่างๆ ของร่างกาย การพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ การพิมพ์ภาพจากวัสดุเหลือใช้				

กิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ประเภทศิลปหัตถกรรม				
การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ				
การเล่นกับสีน้ำ เช่น การเป่าสี การหยดสี การกลิ้งสี				
ประเภทเกม กีฬาและการละเล่น				
การเล่นต่อบล็อก/ตัวตัว เช่น การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ				
การเล่นภาพตัดต่อ(Jigsaw)				
เกมกระดาน เช่น เกมจับคู่ภาพเหมือน เกมจับคู่เงาภาพ เกมปริศนาเขาวงกต				
เกมเบ็ดเตล็ด เช่น เกมลูกโป่งสามัคคี เกมโยนโบว์ริ่ง เกมลูกบอลเรซซิ่ง				
การละเล่นพื้นบ้าน เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง รีรีข้าวสาร				
การเต้นรำ				
การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เช่น การเต้นตามแบบ การเต้นตามจินตนาการ				
การเต้นแอโรบิค				
การเต้นรำพื้นบ้าน เช่น การเต้นกำรำเคียว				
การรำไทย เช่น การรำประกอบเพลงงามแสงเดือน(ท่าสอดสร้อยมาลา)				
การร้องเพลงและดนตรี				
การร้องเพลงประกอบทำนอง เช่น เพลงสวัสดี เพลงสัตว์ เพลงอาบน้ำ เพลง ล้างมือ				

กิจกรรมนันทนาการ	ระดับความต้องการ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
การร้องเพลงและดนตรี				
การเล่นเครื่องเคาะจังหวะประกอบดนตรี เช่น เล่นตามกำหนด เล่นตามจินตนาการ				
ภาษาและวรรรณกรรม				
การเล่านิทานประกอบสื่อ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หน้ากาก				
การเล่าประสบการณ์ เช่น สถานที่ที่ชื่นชอบ ของเล่นชิ้นโปรด				
การแต่งเรื่องจากภาพ เช่น การแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด (สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ) การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเอง				
การแสดงและการละคร				
การแสดงประกอบการเล่านิทาน เช่น เรื่องหนูนิดปวดฟัน เรื่องเข้ให้ เข้หวง				
การแสดงท่าทางประกอบคำสั่ง เช่น การแสดงท่าทางตามที่กำหนด การแสดงท่าทางเพื่อใบ้คำ				
การแสดงบทบาทสมมติ เช่น อาชีพ				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

……

……

……

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาของความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ของความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม							
เพศ ☐ชาย ☐หญิง	1	1	1	1	1	5	1.00
อายุ.....ปี	1	1	1	1	1	5	1.00
สถานะ ☐ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ☐ผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	5	1.00
ระดับการศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่นๆ	1	1	1	1	1	5	1.00
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ประเภทศิลปหัตถกรรม							
การวาดภาพระบายสี เช่น การสร้างภาพ 2 มิติ ด้วยการขูด ขีด เขียน	1	1	1	1	1	5	1.00
การปั้น เช่น การปั้นสัตว์ สิ่งของ การปั้นตามเรื่องเล่าจากนิทาน การปั้นตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ของความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมนันทนาการ	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ประเภทศิลปหัตถกรรม							
การฉีก ตัด ปะ กระดาษ เช่น ฉีก ตัด ปะ ตามรูปที่วาดไว้ การฉีก ตัด ปะ ตามรูปทรงเรขาคณิต หรือ ฉีก ตัด ปะ กระดาษอิสระตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1.00
การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ด้วยส่วนต่างๆของร่างกาย การพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ การพิมพ์ภาพจากวัสดุเหลือใช้	1	1	1	1	1	5	1.00
การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์จากเศษวัสดุ	1	1	1	1	1	5	1.00
การเล่นกับสีน้ำ เช่น การเป่าสี การหยดสี การกลิ้งสี	1	1	1	1	1	5	1.00
ประเภทเกม กีฬาและการละเล่น							
การเล่นต่อบล็อก/ตัวตัว เช่น การต่อบล็อกตามข้อตกลง การต่อบล็อกตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1.00
การเล่นภาพตัดต่อ(Jigsaw)	1	1	1	1	1	5	1.00
เกมกระดาน เช่น เกมจับคู่ภาพเหมือน เกมจับคู่เงาภาพ เกมปริศนาเขาวงกต	1	1	1	1	1	5	1.00
เกมเบ็ดเตล็ด เช่น เกมลูกโป่งสามัคคี เกมโยนโบว์ริ่ง เกมลูกบอลเรซซิ่ง	1	1	1	1	1	5	1.00
การละเล่นพื้นบ้าน เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง รีรีข้าวสาร	1	1	1	1	1	5	1.00
การเต้นรำ							
การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เช่น การเต้นตามแบบ การเต้นตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1.00
การเต้นแอโรบิค	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ของความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

กิจกรรมนันทนาการ	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ประเภทเต้นรำ							
การเต้นรำพื้นบ้าน เช่น การเต้นกำรำเคียว	1	0	1	1	1	4	0.80
การรำไทย เช่น การรำประกอบเพลงงามแสงเดือน(ท่าสอดสร้อยมาลา)	1	1	1	1	1	5	1.00
การร้องเพลงและดนตรี							
การร้องเพลงประกอบทำนอง เช่น เพลงสวัสดี เพลงสัตว์ เพลงอาบน้ำ เพลง ล้างมือ	1	1	1	1	1	5	1.00
การร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ เช่น ลูกแซค ไม้เคาะ กลอง	1	1	1	1	1	5	1.00
การเล่นเครื่องเคาะจังหวะประกอบดนตรี เช่น เล่นตามกำหนด เล่นตามจินตนาการ	1	1	1	1	1	5	1.00
ภาษาและวรรรณกรรม							
การเล่านิทานประกอบสื่อ เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หน้ากาก	1	1	1	1	1	5	1.00
การเล่าประสบการณ์ เช่น สถานที่ที่ชื่นชอบของเล่นชิ้นโปรด	1	1	1	1	1	5	1.00
การแต่งเรื่องจากภาพ เช่น การแต่งเรื่องจากภาพที่กำหนด (สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ) การแต่งเรื่องจากภาพที่วาดด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	4	0.80

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objcetive Congruence: IOC)ของความต้องการกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

กิจกรรมนันทนาการ	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
การแสดงและการละคร							
การแสดงประกอบการเล่านิทาน เช่น เรื่อง หนูนิดปวดฟัน เรื่องเข้ให้ เข้หวง	1	0	1	1	1	4	0.80
การแสดงท่าทางประกอบคำสั่ง เช่น การแสดงท่าทางตามที่กำหนด การแสดงท่าทางเพื่อใบ้คำ	1	0	1	1	1	4	0.80
การแสดงบทบาทสมมติ เช่น อาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ง

คู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

คู่มือโปรแกรมนันทนาการ

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

จัดทำโดย

นางสาวอารี ตีรณปัญญา

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

คู่มือการใช้ “โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย” ฉบับนี้ประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยศึกษาเอกสารทางวิชาการ หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร โดยผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดหลักการของAPIE ประกอบด้วย A คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ (Assessment) P คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินมาวางแผนและออกแบบโปรแกรม (Planning) I คือ การนำโปรแกรมไปใช้(Implementation) และ E คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรม (Evaluation) และการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ของรอสแมนและซาแลตเดอร์ประกอบด้วย 1)การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม (Interacting People) 2)สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (The Physical Setting) 3) สื่อวัสดุและอุปกรณ์ (Leisure Objects) 4) โครงสร้าง (Structure) 5) สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม (Relationships) และ6) ความต่อเนื่องของกิจกรรม(Animation)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการใช้ “ โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย” ฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้นักนันทนาการ ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อสร้างรากฐานที่ดีในการดูแลตัวเอง เอาตัวรอดเป็นตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ผู้อื่น ชุมชน สังคมโลกบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม

อารี ตีรณปัญญา

ผู้จัดทำ

สารบัญ

ความเป็นมา	162
วัตถุประสงค์ของคู่มือ	163
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	163
กลุ่มเป้าหมาย	163
ระยะเวลาดำเนินโปรแกรม	163
หลักการจัดโปรแกรม	163
แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร	164
องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	166
สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดโปรแกรม	167
ข้อควรปฏิบัติ	168
การวัดและประเมินผล	168
ตารางแสดงรายละเอียดของโปรแกรมนันทนาการโดยรวม	169

โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เป็นไปตามบริบทของสังคมโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี(Technology)และนวัตกรรม(Innovation)กอปรกับการเชื่อมโยงในเรื่องการสื่อสารข้อมูลความรู้ ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจและการเมืองการปกครองจนกลายเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาศัยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้บริบทสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้าน 1)ด้านเศรษฐกิจ 2)ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมวัฒนธรรม และ3)ด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นบุคคลที่เกิดขึ้นมาในพ.ศ. 2553-2568 ซึ่งเรียกว่าบุคคลเจเนอเรชันแอลฟาเป็นบุคคลแห่งโลกศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถดำเนินชีวิตให้ได้อย่างอยู่ดีมีสุขบนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีในสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยเด็กยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีลักษณะเฉพาะสร้างอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน สามารถสร้างสรรค์ดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการและความพอใจ ค้นหา ตรวจสอบความจริงและสิ่งที่ต้องการรู้ให้ได้ซึ่งคำตอบ มีความมั่นใจในตนเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลกลุ่มคณะ เพื่อรวมตัวเป็นองค์กร มีมุมมอง ทัศนคติในเชิงบวก โดยลักษณะดังกล่าวสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยเป็นลักษณะที่เกิดจากการทำงานของสมองส่วนหน้าที่ทำหน้าในการพัฒนา โดยเรียกว่าทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นทักษะที่ช่วยให้มนุษย์ความสามารถในกระทำกิจการงานต่างๆ ด้วยความใส่ใจจดจ่อมีความมุ่งมั่น การจัดลำดับความสำคัญและการจัดการสิ่งต่างๆให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งสามารถควบคุมอารมณ์ ยับยั้งพฤติกรรม และปรับแต่งอารมณ์ความรู้สึกให้สามารถแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้จักการรอคอย มีความมุ่งมั่น จดจำสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ สามารถยืดหยุ่นความคิดและใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลในสังคมอย่างเห็นอกเห็นใจรู้จักให้การช่วยเหลือด้วยมิตรไมตรีและสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การกระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะการคิดเชิงบริหารต้องมีการปรับและจัดกิจกรรมที่ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงวัยและศักยภาพในการเรียนรู้ซึ่งการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้วยการจัดกิจกรรมนันทนาการที่มีลักษณะการบูรณาการศาสตร์ทางการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ทั้งรูปแบบที่เรียกว่า Active Learning เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง5และการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์ปัญหาและการแก้ปัญหารวมถึงการทำกิจกรรมประจำวันที่มีเวลา ข้อตกลงเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยหัวใจหลักของกิจกรรมนันทนาการ คือกระบวนการหรือประสบการณ์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านกิจกรรมที่หลากหลายที่อยู่บนพื้นฐานที่สังคม

ยอมรับ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุข ความเบิกบานตลอดจนการผ่อนคลาย และเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการเจริญงอกงามของผู้เข้าร่วมด้วยกิจกรรมที่มีความหลากหลายในวิธีการและการใช้สื่ออุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความบันเทิงใจขณะเรียนรู้ และมีลำดับความง่ายยากเพิ่มความซับซ้อนเพื่อให้เกิดการท้าทายและทุกลำดับของการเรียนรู้เด็กต้องได้ลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานความแตกต่างของบุคคล

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้นำนันทนาการ ครูผู้สอนปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก นำโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยด้วยโปรแกรมนันทนาการ

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตละออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม

8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที

หลักการจัดทำโปรแกรม

A คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ (Assessment) โดยเป็นการสอบถามความต้องการจากผู้ปกครอง และครูปฐมวัย ในการเลือกกิจกรรมนันทนาการที่สามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีความเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและสมรรถนะของเด็กปฐมวัย

P คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินมาวางแผนและออกแบบโปรแกรม (Planning)ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และสมรรถนะของเด็กปฐมวัย อีกทั้งลักษณะของกิจกรรมจัดให้เด็กได้เข้าร่วมแบบรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ โดยจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที

I คือ การนำโปรแกรมไปใช้(Implementation) เป็นการนำโปรแกรมไปใช้ปฏิบัติจริง โดยมีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ตลอดจนการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดการจัดโปรแกรม

E คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรม (Evaluation) เป็นการนำผลที่ได้จากการจัดโปรแกรมมาสรุปและประเมินผล แล้วนำผลที่ได้ในประเด็นปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนในแต่ละด้านของโปรแกรมไปปรับปรุง รักษาไว้ และพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร

นันทนาการ คือ กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาที่ว่าง อิสระ ปราศจากงานภารกิจหลัก หรือกิจวัตรต่างๆ ที่เกิดจากการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยเข้าร่วมตามความสนใจและพึงพอใจ เพื่อสร้างความสุข ความสดชื่น และการผ่อนคลาย นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าในการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต เพิ่มพูนความรู้ ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพทางกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของครรลองแห่งความถูกต้องของขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อันดีงามของชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ประเภทกิจกรรมนันทนาการ

ศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความสามารถด้านงานฝีมือ ความงาม ความซาบซึ้งในผลงาน สร้างความสุขและความเพลิดเพลินให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกิจกรรมงานประดิษฐ์ และงานศิลปะต่างๆ โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่แปลงสัญลักษณ์ทางความคิดให้เป็นผลงานผ่านการลงมือปฏิบัติจริงที่มีลำดับ ขั้นตอน กระบวนการที่ต้องใช้เวลาอยู่กับตัวเอง มีความอดทนและมุ่งมั่น อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและชื่นชมผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น

เกม กีฬาและการละเล่น เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสมรรถภาพทางกาย โดยใช้ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย ใช้พละกำลังและไหวพริบในการประกอบกิจกรรม โดยเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ที่เรียกว่า “การเล่น” พัฒนาไปสู่การแข่งขันที่เรียกว่า “เกม” และเมื่อต้องใช้ทักษะทางกายมากขึ้น ซับซ้อนขึ้น มีกฎกติกาที่ชัดเจนขึ้น เรียกว่า “กีฬา” ซึ่งนอกจากได้พัฒนาสมรรถภาพทางกายแล้วนั้น ผู้เข้าร่วมยังได้รับความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ท้าทาย และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะควบคู่ด้วย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่มีวิธีการ ขั้นตอนในการเล่นที่มีแบบแผน กฎ กติกา ข้อตกลง สามารถเล่นได้แบบรายบุคคลและกลุ่ม ทำให้เกิดการสร้าง กระตุ้น ความรู้ ความชำนาญ การรู้คิด ยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกเบื้องต้น ฝึกความอดทนและพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง

การเต้นรำ เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมได้แสดงลีลา ท่าทางการเคลื่อนไหวทางร่างกาย โดยใช้เสียงเพลงหรือการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเป็นองค์ประกอบ ซึ่งการเต้นรำเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นชนชาติต่างๆ รวมถึงการพัฒนาจังหวะการเคลื่อนไหว

ร่างกายส่วนต่างๆ ไปพร้อมกับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าสังคมให้แก่ผู้เข้าร่วมอีกด้วย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การวิ่งสลับเท้า การลื่นไถล ให้สัมพันธ์กับจังหวะ โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดสร้างสรรค์ ออกแบบ วางแผนท่าทางการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อเพลงและจังหวะ ที่ปฏิบัติได้ทั้งแบบรายบุคคลและกลุ่ม และเด็กได้ชื่นชมความสามารถของตนเองและเพื่อน

การร้องเพลงและดนตรี เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารและถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ผ่านการใช้เสียงที่เกิดจากการร้องเพลงหรือการเล่นดนตรีที่มีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟัง การจำแนกเสียงที่แตกต่าง ที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก ที่เชื่อมความรู้สึก ความสัมพันธ์เข้าใจตนเองและผู้อื่น

ภาษาและวรรรณกรรม เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เด็กได้พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถทางการคิด จินตนาการและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยเกิดจากการคิดและจินตนาการ แล้วเรียบเรียงนำเสนอออกมาให้สามารถอ่าน เขียนหรือพูดได้อย่างมีสาระและน่าสนใจ โดยมีลักษณะคือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาในลักษณะที่ใช้หลักการเรียนรู้แบบ Whole language ภาษาธรรมชาติ เป็นการใช้หลักการจำภาพจากสิ่งแวดล้อมแล้วถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษา

การแสดงและการละคร เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารออกมาด้วยการแสดงในรูปแบบต่างๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก สร้างความรู้สึกและอารมณ์ร่วมผ่านรูปแบบกิจกรรมที่มีการผูกเรื่องราว โดยอาจสร้างจากจินตนาการ เรื่องราวการเล่าขานหรือแต่งเติมจากเค้าโครงเรื่องจริง โดยมีลักษณะคือ เป็นการเล่นบทบาทสมมติที่เด็กสามารถสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเองหรือจากเงื่อนไขที่ได้รับ เกิดการรับรู้ เรียนรู้ บทบาท อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การควบคุมตนเอง การยอมรับผู้อื่น และการสื่อสารทางภาษากาย ภาษาพูด

ทักษะการคิดเชิงบริหาร

ทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions คือ กระบวนการทำงานทางสมองที่ช่วยให้เราสามารถรู้จักการจัดการสิ่งต่างๆ อย่างมีระบบแบบแผน ทำด้วยความมุ่งมั่นใส่ใจ สามารถจัดลำดับความสำคัญ และการจัดการสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย เปรียบเสมือนการจัดระบบการขนส่งทางอากาศยาน ที่ต้องมีการจัดกระบวนการเข้าและออกของอากาศยานอย่างมีเป็นระบบและปลอดภัย เช่นเดียวกับการทำงานของสมองที่ต้องใช้ทักษะในการกรองสิ่งรบกวน คือ

การจดจ่อสนใจในสิ่งที่ทำ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การกำหนดเป้าหมาย และการควบคุมสภาวะจิตใจ อารมณ์ของตนเอง

เมื่อเด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนา ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถจัดการบริหารตนเอง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ รู้จักเลือกสิ่งที่ดีให้กับตนเองและผู้อื่น

องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) หมายถึง ความจำที่นำมาใช้งาน มีความสามารถในการคิด มีความจำที่สามารถเก็บจดจำข้อมูลไว้ในใจและสามารถจัดการประมวลข้อมูลที่มีอยู่ในใจได้ ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการจดจำแผนการของตนเอง จดจำคำสั่งของผู้อื่น สามารถพิจารณาถึงทางเลือกอื่นๆ เชื่อมโยงปัจจุบันเข้ากับอดีตหรืออนาคตได้ สามารถนำข้อมูลในการจำมาทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ และเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่

EF1.1 เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

ครบถ้วน

EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ

EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง

EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ

EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)

การยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงให้เห็นถึง

ความสามารถที่จะปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์และกลุ่มคนที่หลากหลาย มีการจัดลำดับความสำคัญของงานและทำงานอย่างเป็นระบบ เมื่อสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนไปก็พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีอีกทั้งยังสามารถที่พลิกแพลงความคิดเปลี่ยนมุมมองในการคิด สามารถคิดนอกกรอบ มีความสามารถคิดหาวิธีการที่หลากหลาย

EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด

EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย

EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่

EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย

EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์

การยับยั้งชั่งใจ (Self-Control) หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ทำงานได้อย่างอดทน มีเป้าหมาย ตลอดจนการยับยั้งอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายใน และสิ่งล่อใจจากภายนอก เพื่อให้สามารถจดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่กำลังปฏิบัติ และควบคุมแรงปรารถนาของตนอยู่ในระดับที่เหมาะสม

EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น

EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม

EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด

EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้

EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด

EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน

EF3.7 พูดเชิงบวก (พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี)

EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย

EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดโปรแกรม

นิทาน: เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง, ไม่เหมือนกันแต่ก็เหมือนกัน, ปลาสายรุ้ง และเล่นด้วยกันสนุกดี

เพลง: เสียงอะไร, Limbo rock, Rock Scissors Paper, Shake and Move, T26, รักออกกำลังกายลูกโป่งสวรรค์, เธอคือใคร, Syncopated Clock และม้าวิ่งกุบกับ กุบกับ

อุปกรณ์ศิลปะ: ดินสอ, ยางลบ, สีชอล์ก, สีเทียน, กระดาษวาดรูป, แผ่นรองกันเปื้อน, ดินน้ำมัน, กระดาษแข็ง,ไม้แขวนเสื้อ, กะละมัง, ตระกร้า, เชือก, ไม้หนีบ, กระดาษลัง, หนังยาง, ห่วง

ชุดภาพ: ชุดภาพเงาปริศนา, ชุดภาพตัดต่อ, รูปภาพ 2 มิติ และแบบภาพนิทานหน้าเดียว ได้แก่ โลกใต้น้ำ สวนสัตว์ ดินแดนแห่งความฝัน

เครื่องเคาะจังหวะ: ไม้เคาะ แซค แทมบูรีน กระป๋อง

อุปกรณ์เกม: ลูกโป่ง, ผ้า, บล็อกตัวต่อ

ข้อควรปฏิบัติ

1.การตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้อยู่ในความปลอดภัย และมีความสะอาด

2.เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลของผู้นำกิจกรรม

3.กฎ กติกาและข้อตกลง ต้องมีความชัดเจน และอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของเด็ก

4.ระหว่างดำเนินกิจกรรม ผู้นำกิจกรรมควรให้ความสนใจ สังเกตและประเมินความสามารถของเด็ก เพื่อสามารถให้แนะนำต่างๆ ได้อย่างใกล้ชิด และระมัดระวังในเรื่องของความปลอดภัยขณะปฏิบัติกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. การทดสอบก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test, Post-test) โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Functions-EF)ของเด็กปฐมวัย

2. การสนทนาและจดบันทึก

ตารางแสดงรายละเอียดของโปรแกรมนันทนาการโดยรวม

สัปดาห์	หัวข้อกิจกรรม	ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร			เวลา (นาที)
			ความจำเพื่อใช้งาน	การยืดหยุ่นความคิด	การยับยั้งชั่งใจ	
1	กิจกรรมที่ 1 เสียงอะไรนะป่องแป่ง	การแสดงและการละคร(แสดงท่าทางประกอบคำสั่ง) ศิลปหัตถกรรม (การวาดภาพระบายสี)	EF1.1 EF.1.2	EF2.3	EF3.1 EF3.8	45
	กิจกรรมที่ 2 เดินไป ฟังไป	การร้องเพลงและดนตรี (การร้องเพลงประกอบทำนอง)	EF1.5	EF2.1	EF3.2 EF3.3 EF3.10	45
2	กิจกรรมที่ 3 โคลนนิ่ง	การเต้นรำ (การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ)	EF1.5	EF2.5	EF3.9 EF3.10	45
	กิจกรรมที่ 4 ปั้นดินให้เป็นงาน	ศิลปหัตถกรรม (การปั้น)	EF1.2	EF2.4	EF3.3 EF3.5 EF3.8 EF3.10	45
3	กิจกรรมที่ 5 ชวนกันออกกำลังกาย	การเต้นรำ (การเต้นแอโรบิค)	EF1.5	EF2.3	EF3.4 EF3.10	45
3	กิจกรรมที่ 6 ลูกโป่งหรรษา	เกม กีฬาและการละเล่น	EF1.3 EF1.4	EF2.1 EF2.5	EF3.9 EF3.10	45

ตารางแสดงรายละเอียดของโปรแกรมนันทนาการโดยรวม(ต่อ)

สัปดาห์	หัวข้อ กิจกรรม	ประเภท กิจกรรมนันทนาการ	องค์ประกอบ ทักษะการคิดเชิงบริหาร			เวลา (นาที)
			ความจำเพื่อใช้งาน	การยืดหยุ่นความคิด	การยับยั้งชั่งใจ	
4	กิจกรรมที่ 7 แหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้ง	การแสดงและการละคร (การแสดงบทบาทสมมติ)	EF1.5	EF2.1	EF3.1 EF3.9	45
	กิจกรรมที่ 8 เล่นกับบล็อก	เกม กีฬาและการละเล่น (การเล่นบล็อก)	EF1.2 EF1.5	EF2.1	EF3.1 EF3.2 EF3.3	45
5	กิจกรรมที่ 9 เล่นด้วยกันสนุกดี	ศิลปหัตถกรรม (การประดิษฐ์)	EF1.4 EF1.5	EF2.5	EF3.1 EF3.3 EF3.4 EF3.6 EF3.8	45
	กิจกรรมที่ 10 ของเล่นของพวกเรา	ศิลปหัตถกรรม (การประดิษฐ์)	EF1.1 EF1.5	EF2.2 EF2.4 EF2.5	EF3.7 EF3.10	45
6	กิจกรรมที่ 12 ร้อง เล่น ขยับ กุบกับกุบกับ	การร้องเพลงและดนตรี (การร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ) การเต้นรำ (การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ)	EF1.2 EF1.3 EF1.5	-	EF3.1 EF3.9	45

ตารางแสดงรายละเอียดของโปรแกรมนันทนาการโดยรวม(ต่อ)

สัปดาห์	หัวข้อกิจกรรม	ประเภทกิจกรรมนันทนาการ	องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร			เวลา(นาที)
			ความจำเพื่อใช้งาน	การยืดหยุ่นความคิด	การยับยั้งชั่งใจ	
7	กิจกรรมที่ 13 ภาพจำที่ฉันสุขใจ	ศิลปหัตถกรรม (การวาดภาพระบายสี) ภาษาและวรรณกรรม (การเล่าประสบการณ์)	EF1.4 EF1.5	-	EF3.1 EF3.3 EF3.8	45
	กิจรรมที่ 14 นักประพันธ์ตัวน้อย	ศิลปหัตถกรรม (การระบายสี การตัดและติดภาพ) ภาษาและวรรณกรรม (การแต่งเรื่องจากภาพ)	EF1.2 EF1.4	-	EF3.1 EF3.3 EF3.8	45
8	กิจกรรมที่ 15 ติ๊กต็อก	การเต้นรำ (การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะพร้อมอุปกรณ์)	EF1.2 EF1.3 EF1.5	EF2.5	EF3.9	45
	กิจกรรมที่ 16 Friendship Game	เกม กีฬาและการละเล่น (เกมเบ็ดเตล็ด)	EF1.2 EF1.3	EF2.1 EF2.2 EF2.3 EF2.4 EF2.5	EF3.3 EF3.9 EF3.10	45

สัปดาห์ที่1

กิจกรรมที่ 1 เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน
2. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
3. ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่
4. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
5. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- นิทานเรื่อง “เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง
- ดินสอ/สีชอล์ก,สีเทียน/กระดาษวาดรูป/ยางลบ

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ ทายเสียงที่อยู่ในกล่อง
2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำชื่อและส่วนประกอบของหนังสือนิทานเรื่อง “เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง” พร้อมบอกชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพให้เด็กรู้จัก
3. เด็กฟังนิทานที่ผู้นำกิจกรรมเล่าให้ฟัง พร้อมทั้งให้เด็กๆ แสดงท่าทางและเลียนเสียงที่ปรากฏในนิทาน
4. ผู้นำกิจกรรมสนทนากับเด็กโดยการใช้คำถาม

(4.1) เสียงที่ปรากฏในนิทานมีเสียงใดบ้าง

(4.2) ถ้าให้เด็กๆ คิดเสียงที่แตกต่างจากเสียงที่ปรากฏในนิทาน เด็กๆ จะทำเสียงเป็นลักษณะใด

5. ผู้นำกิจกรรมจัดวางอุปกรณ์ลงบนโต๊ะ ได้แก่ กระดาษวาดรูป สีชอล์ก ดินสอ พร้อมแนะนำและสาธิตกิจกรรม “ทายสิเสียงอะไร” ดังนี้

(5.1) วาดรูปสัตว์ หรือสิ่งของ ตามจินตนาการ พร้อมระบายสี

(5.2) คิดเสียงประกอบภาพ

6. เด็กๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรม จากนั้นให้เด็กๆ นำเสนอภาพประกอบเสียงเป็นรายบุคคล

7. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 1

กิจกรรมที่ 2 เดินไปฟังไป

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน 8-10 นาที)
2. ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้ โดยไม่หงุดหงิด
3. แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม
4. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
5. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

เพลงเสียงอะไร คำร้องและทำนองโดย คุณประชา พงศ์สุพัฒน์ (เดินไปฟังไป เสียงอะไรต่ออะไร เสียงเล็กเสียงใหญ่ แว๊บไปแว๊บมา เดินไปฟังไป เสียงอะไรนั่นหนา ใครรู้ก็บอกมาก ทายมาได้เลย ฟังนะ....)

การดำเนินกิจกรรม

1. เด็กร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง “เสียงอะไร” ตามผู้นำกิจกรรมละทีวรรคจนคล่องแคล่ว

2. เด็กร่วมกันร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบเพลง และในช่วงท้ายของเพลง จะมีเสียง (นาฬิกา นก รถไฟ) ให้เด็กฟังและบอกชื่อที่มาของเสียงนั้นๆ

3. ผู้นำกิจกรรมเปิดเพลง “เสียงอะไร” และในช่วงท้ายของเพลง ให้เด็กอาสาสมัครเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์เสียงเพื่อให้เพื่อนทาย

4. ให้เด็กจับกลุ่มๆ ละ 3-4 คน ร่วมกันคิดสร้างสรรค์เสียงเพื่อให้เพื่อนๆ ทาย ปฏิบัติทีละกลุ่มจนครบ

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 2

กิจกรรมที่ 3 โคลนนิ่ง

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน 8-10 นาที)

2. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์

3. เล่น(เคลื่อนไหว)อย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น(เคลื่อนไหว)แรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

4. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- นิทานเรื่อง “ไม่เหมือนกันแต่ก็เหมือนกัน”
- เพลง Limbo rock ประพันธ์โดย Chubby Checker
- ชุดภาพเงา

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมแนะนำชื่อและส่วนประกอบของหนังสือนิทานเรื่อง “ไม่เหมือนกันแต่ก็เหมือนกัน” พร้อมบอกชื่อผู้แต่งและชื่อผู้วาดภาพให้เด็กรู้จัก

2. เด็กฟังนิทานที่ผู้นำกิจกรรมเล่าให้ฟังจนจบ

3. ผู้นำกิจกรรมให้เด็กๆ สำรวจและบอกสิ่งที่เด็กๆ กับเพื่อนมีเหมือนกันและไม่เหมือนกัน

4. ผู้นำกิจกรรมเปิดเพลง “Limbo rock” และชวนเด็กๆ เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลงอย่างอิสระ จากนั้นเพิ่มข้อตกลง คือ เมื่อเพลงหยุด เด็กๆ หยุดตามเพลงพร้อมแสดงท่าทางเลียนแบบตามภาพเงาที่กำหนด โดยชุดภาพประกอบด้วย 3 ชุด คือ

(1) ชุดภาพเงาที่ปฏิบัติเป็นรายบุคคล เช่น ภาพกางแขน ภาพยืนตรงชูมือ ภาพสะพานโค้ง

(2) ชุดภาพเงาที่ปฏิบัติเป็นรายคู่ เช่น ภาพจับมือ ภาพนั่งหันหลังชนกัน

(3) ชุดภาพเงาที่ปฏิบัติเป็นกลุ่ม เช่น ภาพวงกลม ภาพสามเหลี่ยม ภาพพระอาทิตย์

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”
2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 2

กิจกรรมที่ 4 ปั้นดินให้เป็นงาน

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย
3. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
4. รู้จักรอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด
5. มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย
6. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- เพลง Rock Scissors Paper ประพันธ์โดย Super Simple Songs
- แผ่นรองกันเปื้อน/ดินน้ำมัน/กระดาษแข็งขนาด ½ A4

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ ขยับมือประกอบเพลง “Rock Scissors Paper”

2. ผู้นำกิจกรรมจัดวางอุปกรณ์ลงบนโต๊ะ ได้แก่ แผ่นรองกันเปื้อน ดินน้ำมัน และตั้งคำถามให้เด็กตอบ “เด็กๆ คิดว่าวันนี้จะทำกิจกรรมอะไร”

3. ผู้นำกิจกรรมแนะนำและสาธิตวิธีการปั้นพื้นฐาน ได้แก่ การคลึง การกลิ้ง การบีบ เป็นต้น พร้อมกับให้เด็กๆ ปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน

4. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ ปฏิบัติกิจกรรม “ปั้นดินให้เป็นงาน โดยจัดกลุ่มเด็ก กลุ่มละ 3 คน และร่วมกันคิด ออกแบบและนำเสนอผลงานผ่านการปั้น พร้อมทั้งตั้งชื่อผลงาน และนำเสนอแนวความคิด ทีละกลุ่ม

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 3

กิจกรรมที่ 5 ชวนกันออกกำลังกาย

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
2. ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่
3. เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้
4. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

-เพลง Shake and Move, T26 และเพลงรักออกกำลังกาย

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ หาพื้นที่ในการเคลื่อนไหวจากนั้นเตรียมความพร้อมร่างกายด้วยเพลง “Shake and Move และ T26” จากนั้นถามคำถามให้เด็กตอบ “การออกกำลังกายดีอย่างไร”

2. ผู้นำกิจกรรมนำเด็กๆ ออกกำลังกาย “เต้นแอโรบิค” ประกอบเพลงรักออกกำลังกาย จากนั้นขออาสาสมัครเด็กออกมานำออกกำลังกายทีละคน

3. เด็กๆ จับกลุ่มๆ ละ 4-5 คน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและเลือกท่าทางการออกกำลังกายจำนวน 1 ท่า

4. เปิดเพลง “รักออกกำลังกาย” อีกครั้ง และเมื่อผู้นำกิจกรรมให้สัญญาณมือไปทางกลุ่มใด ให้เด็กๆ กลุ่มนั้นเต้นออกกำลังกายด้วยท่าทางประจำกลุ่มประกอบจังหวะ

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 3

กิจกรรมที่ 6 ลูกโป่งหรรษา

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จดจำกติกาหรือข้อตกลง
2. สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ
3. ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด
4. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
5. เล่นอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย
6. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- ภาพตัดต่อปริศนา 1 ภาพ (ภาพลูกโป่ง)
- เพลงลูกโป่งสวรรค์/ลูกโป่ง และผ้าสี่เหลี่ยมจัตุรัส

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ เล่นเกมเปิดภาพตัดต่อปริศนา คำตอบ ภาพลูกโป่ง
2. เด็กๆ รับลูกโป่งคนละ 1 ใบ พร้อมถามคำถามให้เด็กตอบ

(2.1) เด็กๆ สัมผัสลูกโป่งแล้วรู้สึกอย่างไร (2.2) เด็กๆ คิดวิธีการเล่นกับลูกโป่ง

3. ผู้นำกิจกรรมเปิดเพลง “ลูกโป่งสวรรค์” พร้อมทั้งให้เด็กๆ เคลื่อนไหวอย่างอิสระประกอบเพลงไปพร้อมกับลูกโป่ง จากนั้นเมื่อได้ยินเนื้อเพลงที่บอกสีของลูกโป่ง ให้เด็กที่ถือลูกโป่งสีนั้นๆ โยน-รับ ลูกโป่ง ตามจังหวะเพลง

4. เด็กๆ จับกลุ่มๆ ละ 4 คน โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับแจกผ้าสี่เหลี่ยมจตุรัส ให้เด็กจับผ้าคนละมุม ผู้นำกิจกรรมนำลูกโป่ง 1 ใบ วางลงบนผ้าของแต่ละกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มสะบัดผ้าให้ลูกโป่งลอยโดยไม่ระวังไม่ให้ตกลงบนพื้นไปพร้อมกับเพลง “ลูกโป่งสวรรค์” จากนั้นผู้นำกิจกรรมเพิ่มจำนวนลูกโป่งให้แต่ละกลุ่มทีละใบ เป็น 2,3,4 และ5 ใบตามลำดับ

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 4

กิจกรรมที่ 7 แหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้ง

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
2. ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด
3. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
4. เล่นอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

นิทานเรื่อง ปลาสายรุ้ง

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมแนะนำชื่อและส่วนประกอบของหนังสือนิทานเรื่อง “ปลาสายรุ้ง” พร้อมบอกชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพให้เด็กรู้จัก

2. เด็กฟังนิทานที่ผู้นำกิจกรรมเล่าให้ฟัง พร้อมทั้งให้เด็กๆ แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวและเลียนเสียง โดยให้เด็กๆ จินตนาการว่าเป็น “ปลาสายรุ้ง” พร้อมจะแหวกว่ายไปในธาราร่วมกับเพื่อนๆ ประกอบนิทาน

3. ผู้นำกิจกรรมถามคำถามให้เด็กตอบ “เด็กๆ มีวิธีปฏิบัติตนอย่างไรให้คนรอบๆ ข้างรักและเอ็นดู”

4. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 4

กิจกรรมที่ 8 เล่นกับบล็อก

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
3. ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด
4. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
5. แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม
6. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- บล็อกตัวต่อ
- รูปภาพ 2 มิติ

การดำเนินกิจกรรม

1.ผู้นำกิจกรรมนำกล่องปริศนาที่บรรจุบล็อกตัวต่อไว้ด้านในกล่อง จากนั้นให้เด็กๆ ทีละคนนำมือล้วงเข้าไปในกล่องพร้อมทั้งให้บอกลักษณะของสิ่งของที่ได้สัมผัสและทายว่าสิ่งของชิ้นนั้น คืออะไร

2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำวิธีและสาธิตการเล่นบล็อกให้เด็กดู รวมถึงวิธีการเก็บบล็อกหลังเลิกเล่น

3.ผู้นำกิจกรรมแบ่งเด็กเป็นกลุ่มๆ ละ 3-4 คน แล้วให้เด็กๆ ต่อบล็อกให้เป็นรูปร่างตามจินตนาการ โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับบล็อกกลุ่มละ 1 กล่อง โดยมีข้อตกลงคือ เด็กๆ สามารถใช้บล็อกได้ไม่เกิน 10 ชิ้น และนำเสนอทีละคน จากนั้นผู้นำกิจกรรมเพิ่มเงื่อนไข โดยการมีภาพ 2 มิติที่ต่อด้วยบล็อก แล้วให้เด็กนำไปเป็นต้นแบบในการต่อให้เหมือน

4. ผู้นำกิจกรรมถามคำถามให้เด็กตอบ “เด็กๆ ชอบวิธีการต่อบล็อกแบบใดระหว่างต่อบล็อกตามจินตนาการหรือต่อบล็อกตามแบบที่กำหนด เพราะอะไร”

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 5

กิจกรรมที่ 9 เล่นด้วยกันสนุกดี

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ
2. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
3. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
5. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
6. เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้
7. เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน
8. มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- นิทานเรื่อง “เล่นด้วยกันสนุกดี
- ผ้า ไม้แขวนเสื้อ กะละมัง ตระกร้า เชือก ไม้หนีบ กระดาษลัง หนังยาง ลูกโป่ง

การดำเนินกิจกรรม

1.ผู้นำกิจกรรมแนะนำชื่อและส่วนประกอบของหนังสือนิทานเรื่อง “เล่นด้วยกันสนุกดี” พร้อมบอกชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพให้เด็กรู้จัก

2.เด็กฟังนิทานที่ผู้นำกิจกรรมเล่าให้ฟัง พร้อมทั้งให้เด็กๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้วยคำถามที่ว่า

(2.1) ถ้าเด็กๆ มีผ้า 1 ผืน จะดัดแปลงเป็นของเล่นอะไร

(2.2) ถ้าเด็กๆ มีผ้า 1 ผืน และไม้แขวนเสื้อ 1 อัน จะดัดแปลงเป็นของเล่นอะไร

3. ผู้นำกิจกรรมแนะนำนำอุปกรณ์ ได้แก่ ผ้า ไม้แขวนเสื้อ กะละมัง ตระกร้า เชือก ไม้หนีบ กระดาษลัง หนังยาง เป็นต้น ให้เด็กรู้จัก จากนั้นให้เด็กแต่ละคนพิจารณาและเลือกอุปกรณ์เพื่อนำไปออกแบบให้เป็นของเล่น 1 ชิ้น พร้อมนำเสนอ

4. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 5

กิจกรรมที่ 10 ของเล่นของพวกเรา

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน
2. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
3. เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย
4. แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย
5. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
6. พูดเชิงบวก (พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี)
7. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

ผ้า ไม้แขวนเสื้อ กะละมัง ตระกร้า เชือก ไม้หนีบ กระดาษลัง หนังยาง ลูกโป่ง

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมจัดวางและแนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ ผ้า ไม้แขวนเสื้อ กะละมัง ตระกร้า เชือก ไม้หนีบ กระดาษลัง หนังยาง ลูกโป่ง เป็นต้น
2. ให้เด็กๆ จับกลุ่มๆ ละ 3-4 คนเพื่อปฏิบัติกิจกรรม “ของเล่นของพวกเรา” โดยมีขั้นตอนดังนี้

(2.1) ร่วมกันพิจารณาและเลือกอุปกรณ์

(2.2) ออกแบบ จัดทำสร้างของเล่นกลุ่มละ 1 ชิ้น

(2.3) นำเสนอ โดยให้แนวคิดที่ว่า “เด็กๆ เป็นเจ้าหน้าที่แนะนำผลิตภัณฑ์ของเล่น โดยต้องแนะนำ สาธิตวิธีการและข้อกำหนดในการเล่นของเล่น โดยนำเสนอทีละกลุ่ม

3. จากนั้น เมื่อเด็กๆ แต่ละกลุ่มนำเสนอครบเรียบร้อยทุกกลุ่มแล้ว ให้เด็กๆ สามารถเลือกเล่นของเล่นของแต่ละกลุ่มตามที่ตนสนใจ โดยให้ปฏิบัติตนตามข้อตกลงให้ถูกต้อง ได้แก่ การเล่นที่ถูกวิธีและปฏิบัติตามข้อแนะนำของการเล่น เพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น

4. เด็กๆ และผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

(4.1) เด็กๆ ชอบเครื่องเล่นชิ้นใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

(4.2) เด็กๆ มีความรู้สึกอย่างไรหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรม “ของเล่นของพวกเรา”

5. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 6

กิจกรรมที่ 11 เธอคือใคร

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จดจำกติกาหรือข้อตกลง
2. ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่
3. แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย
4. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
5. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
6. รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด
7. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

เพลงเธอคือใคร ผู้ประพันธ์ ปัญญา ประดิษฐธรรม “เธอคือใคร เธอคือใคร ไหนช่วยลองบอกมา เธอคือใคร เธอคือใคร ไหนช่วยลองบอกมา ฉันคือ....ฉันคือ....”

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเปิดคลิปเสียงทีละเสียง ได้แก่ เสียงสัตว์ เสียงสิ่งของ เสียงธรรมชาติ เช่น ฝนตก ฟ้าร้อง เป็นต้น พร้อมให้เด็กๆ ร่วมกันทายว่าเสียงที่ได้ยิน คือเสียงอะไร

2. ผู้นำกิจกรรมร้องเพลง “เธอคือใคร” จากนั้นให้เด็กๆ ร้องตามทีละวรรคจนคล่องแคล่ว

3. ผู้นำกิจกรรมร้องเพลง “เธอคือใคร” อีกครั้ง และเมื่อถึงประโยคที่ว่า “ฉันคือ...” ขออาสาสมัครเด็กกำหนดว่าจะเป็นสัตว์ชนิดใด พร้อมสร้างสรรค์เสียงเพื่อให้เพื่อนๆ แสดงท่าทางและร้องตาม ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำจนเด็กๆ เข้าใจในรูปแบบของกิจกรรม “เธอคือใคร”

4. แบ่งเด็กๆ เป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน พร้อมกับร่วมกันเลือก คิดท่าทางและเสียงร้องประกอบ โดยหัวข้อในการสร้างท่าทางและเสียง คือ สิ่งของ

5. ผู้นำกิจกรรมและเด็กๆ ร่วมกันร้องเพลง “เธอคือใคร” และเมื่อถึงประโยคที่ว่า “ฉันคือ....” ผู้นำกิจกรรมผายมือไปที่กลุ่มใด ให้เด็กๆ ร้องเพลง แสดงท่าทางและเลียนเสียงตามที่กลุ่มกำหนด ปฏิบัติจนครบทุกกลุ่ม

6. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 6

กิจกรรมที่ 12 ร้อง เล่น ขยับ กุบกับกุบกับ

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☐การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. จดจำกติกาหรือข้อตกลง
3. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
4. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
5. เล่นอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- เพลงม้าวิ่ง
- เครื่องเคาะจังหวะ ได้แก่ ไม้เคาะ แซค แทมบูรีน กระป๋อง

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเปิดคลิปเสียงม้า พร้อมให้เด็กๆ ร่วมกันทายว่าเสียงที่ได้ยิน คือเสียงของสัตว์ชนิดใด จากนั้นให้เด็กๆ ลองแสดงท่าทางเลียนแบบม้า ได้แก่ ม้ากินหญ้า ม้าย่อง ม้าวิ่ง
2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำและสอนร้องเพลง “ม้าวิ่งกุบกับ กุบกับ” ให้เด็กฝึกร้องตามทีละท่อนจนคล่องแคล่ว จากนั้นร้องร่วมกันทั้งห้องประกอบจังหวะเพลงที่ผู้นำกิจกรรมบรรเลงพร้อมปรบมือ แตะไหล่ ตบตัก ย่ำเท้า แบบอยู่กับที่ประกอบ
3. ผู้นำแนะนำและสาธิตการเล่นเครื่องเคาะจังหวะ ได้แก่ ไม้เคาะ แซค แทมบูรีน และกระป๋อง จากนั้นให้เด็กๆ นั่งเป็นวงกลมพร้อมรับเครื่องเคาะจังหวะคนละ 1 ชิ้น เล่นประกอบเพลง และเมื่อเล่นจบ 1 รอบเพลง ให้เด็กส่งเครื่องเคาะจังหวะไปทางด้านขวามือให้เพื่อนคนถัดไปปฏิบัติจนครบรอบ 1 วงกลม
4. ให้เด็กๆ แสดงท่าทางการควบม้าประกอบจังหวะเพลง “ม้าวิ่ง กุบกับ กุบกับ” แบบเคลื่อนที่ โดยมีข้อตกลง ดังนี้

(4.1) เมื่อเพลงหยุด ให้เด็กหยุด

(4.2) เมื่อเด็กๆ ได้ยินเสียงเพลงบรรเลงเป็นเสียงสูง ให้เด็กผู้หญิงร้องเพลงและเคลื่อนที่

ประกอบจังหวะเพลง โดยให้เด็กผู้ชายหยุดนิ่ง แต่ถ้าได้ยินเสียงบรรเลงเป็นเสียงต่ำ ให้เด็กผู้ชายร้องเพลงและเคลื่อนที่ประกอบจังหวะ โดยให้เด็กผู้หญิงหยุดนิ่ง

5. เด็กๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะจังหวะ ช้า-เร็ว และระดับเสียงสูง-ต่ำ

6. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 7

กิจกรรมที่ 13 ภาพจำที่ฉันสุขใจ

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☐การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ
2. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
3. ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
4. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
5. มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

ดินสอ สีเทียน สีชอล์ก กระดาษวาดภาพขนาด A4

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ เล่นทายชื่อสถานที่จากภาพปริศนาตัดต่อ ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสนุก ทะเล ภูเขา วัด โรงพยาบาล เป็นต้น พร้อมถามคำถาม “เด็กๆ ชอบไปเที่ยวที่สถานที่ใด”

2. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม “ภาพจำประทับใจ” โดยให้เด็กวาดภาพและระบายสีสถานที่ที่เด็กๆ เคยไปและมีความประทับใจ พร้อมทั้งนำเสนอด้วยการเล่าเรื่องประกอบภาพ

3. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 7

กิจกรรมที่ 14 นักประพันธ์ตัวน้อย

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ
3. ทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น
4. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนดและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวก

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- Pattern ภาพนิทานหน้าเดียว ได้แก่ โลกใต้น้ำ สวนสัตว์ ดินแดนแห่งความฝัน
- ดินสอ สี กระดาษวาดภาพขนาด A3

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมแนะนำ Pattern ภาพนิทานหน้าเดียว ได้แก่ โลกใต้น้ำ สวนสัตว์ ดินแดนแห่งความฝัน

2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำและสาธิตวิธีการปฏิบัติกิจกรรม “นักประพันธ์ตัวน้อย” ดังนี้

(2.1) เลือก Pattern ภาพที่จะนำมาทำนิทานหน้าเดียวและระบายสีและตัดตัวละคร

(2.4) นำภาพที่ตัดแล้วไปออกแบบวางลงบนกระดาษวาดภาพขนาด A4 ตามจินตนาการ

จากนั้นให้เด็กๆ ทากาวและติดลงบนกระดาษที่จัดให้

(2.5) ให้เด็กๆ เขียนเล่าเรื่องตามจินตนาการ โดยจะให้เด็กมาเล่าให้ผู้นำกิจกรรมฟังและเขียนตามคำบอกของเด็ก จากนั้นให้เด็กนำข้อความที่ตนเล่าไปลอกและเขียนลงในภาพ

3. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 8

กิจกรรมที่ 15 ติ๊กต็อก

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. จดจำกติกาหรือข้อตกลง
3. มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)
4. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
5. เล่นอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- เพลง Syncopated Clock
- ผ้า

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเปิดเพลง “Syncopated Clock” พร้อมถามคำถาม “เด็กได้ยินเสียงอะไรบ้างในบทเพลง” (เสียงนาฬิกาเดิน เสียงไวโอลิน เสียงกริ่ง) และ “ฟังแล้วรู้สึกอย่างไร”

2. เด็กๆ เคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะไปพร้อมกับผู้นำกิจกรรม ดังนี้

(2.1) เสียงนาฬิกา ให้เด็กๆ เดิน

(2.2) เสียงไวโอลิน ให้เด็กเคลื่อนไหวอิสระตามจินตนาการ

(2.3) เสียงกริ่ง ให้เด็กๆ กระโดด โดยรอบที่ 1 ให้เด็กเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ประกอบเพลง จนคล่องแคล่ว จากนั้นในรอบที่ 2 ให้เด็กเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่

3. เด็กๆ รับผ้าคนละ 1 ผืน ทดลองเล่นกับผ้าด้วยการโบก สะบัด และโยน-รับ จากนั้นให้เด็กเคลื่อนไหวไปพร้อมกับผ้าประกอบเพลง โดยเพิ่มข้อตกลง คือ เมื่อเด็กๆ ได้ยินเสียงกริ่ง ให้เปลี่ยนจากการกระโดด เป็นการโยน-รับผ้าแทน

4. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่

สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

สัปดาห์ที่ 8

กิจกรรมที่ 16 Friendship Game

ระยะเวลา 45 นาที

เป้าหมายเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหาร

☑ความจำเพื่อใช้งาน ☑การยืดหยุ่นความคิด ☑การยับยั้งชั่งใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ
2. จดจำกติกาหรือข้อตกลง
3. ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด
4. เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย
5. ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่
6. แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย
7. คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์
8. ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด
9. เล่นอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย
10. รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

- ผ้าสามเหลี่ยม 3 ผืน ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง
- ห่วง บอลสี ตระกร้า ลูกโป่ง ถุงมือ เพลงประกอบจังหวะ

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมชวนเด็กๆ หาพื้นที่ในการเคลื่อนไหวจากนั้นเตรียมความพร้อมร่างกายด้วยเพลง T26

2. ผู้นำกิจกรรมแนะนำ สาธิตและข้อตกลง กิจกรรม Friendship Game คือ On the boat เก็บไข่ไดเสาร์ ลูกโป่งสวรรค์ และ

3. เด็กๆ แต่ละสีปฏิบัติกิจกรรม Friendship Game พร้อมกันทั้ง 3 กลุ่ม โดยเริ่มเล่นทีละเกมภายใต้การนำและดูแลโดยผู้นำกิจกรรม

4. เด็กและผู้นำกิจกรรมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตและบันทึก “แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย”

2. การสนทนาและจดบันทึก

กิจกรรม 1 On the boat

- แนะนำชื่อกิจกรรม “On the boat” แนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ ห่วง 2 ห่วง โดยให้เด็กๆ จินตนาการเป็นเรือที่จะช่วยพาเด็กๆ ให้ไปถึงยังจุดหมาย

- สาธิตวิธีการเล่น โดยกำหนดจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของการเดินทาง จากนั้นวางห่วง 1 ห่วง ที่จุดเริ่มต้นและให้ผู้เล่นเข้าไปอยู่ในห่วงพร้อมถือห่วงอีก 1 ห่วง เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ผู้เล่นนำห่วงที่ถือในมือวางลงบนพื้นเพื่อนำพาไปยังจุดหมายแล้วก้าวข้ามเข้าไปอยู่ในห่วง จากนั้นหยิบห่วงที่เพิ่งก้าวออกมายกมาวางที่พื้นเพื่อที่จะได้ให้สมาชิกในกลุ่มก้าวข้ามไปข้างหน้าปฏิบัติซ้ำจนถึงจุดหมาย ถือว่าภาระกิจสำเร็จ

- ข้อตกลง ผู้เล่นจะสามารถหยิบห่วงที่พื้นเพื่อยกไปวางด้านหน้าได้เมื่อสมาชิกในห่วงได้ก้าวออกมาหมดเรียบร้อยแล้ว และข้อควรระวัง ควรก้าวเท้าให้พ้นห่วงเพื่อป้องกันการลื่นล้ม

- ให้เด็กๆ วางแผนและทดลองเล่นจนคล่องแคล่ว

- ผู้นำกิจกรรมให้สัญญาณนกหวีดเริ่มต้นกิจกรรมเพื่อให้เด็กๆ แต่ละสีปฏิบัติกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงกันจนสำเร็จภารกิจ

กิจกรรม 2 เก็บไข่ไดโนเสาร์

- แนะนำชื่อกิจกรรม “เก็บไข่ไดโนเสาร์” แนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ บอลสี 3 สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง สีละ 15 ลูก โดยให้เด็กๆ จินตนาการเป็นไข่ไดโนเสาร์ เชือกวงสำหรับทำเป็นรังไข่ไดโนเสาร์และตะกร้าสำหรับใส่ไข่ไดโนเสาร์

- จัดวางอุปกรณ์และสาธิตวิธีการเล่น โดยผู้นำกิจกรรมนำเชือกวงมาวางตรงกลางห้องและวางลูกบอลทั้ง 3 สี สมมติว่าเป็นรังไข่ไดโนเสาร์ นำตะกร้าวางที่มุมห้อง 3 มุม และให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มเลือกมุมเพื่อไปยืนประจำตำแหน่ง เมื่อผู้นำกิจกรรมให้สัญญาณนกหวีด ให้ผู้เล่นแต่ละสีเดินแบบเท้าต่อเท้ามาหยิบไข่ไดโนเสาร์ที่มีสีตรงกับสีประจำกลุ่มของผู้เล่นมาใส่ในตะกร้า เช่น ผู้เล่นสีเขียวให้หยิบไข่ไดโนเสาร์สีเขียว เมื่อผู้เล่นแต่ละสีหยิบไข่ไดโนเสาร์จนครบ ถือว่าภาระกิจสำเร็จ

- ข้อตกลง ผู้เล่นจะสามารถมาหยิบไข่ไดโนเสาร์ได้เพียงครั้งละ 1 คน โดยเมื่อผู้เล่นเดิรแบบเท้าต่อเท้าไปหยิบและนำไข่ไดโนเสาร์กลับมาใส่ตะกร้าและแตะมือผู้เล่นคนถัดไป ข้อควรระวังผู้เล่นต้องหยิบสีของไข่ไดโนเสาร์ให้ตรงกับสีประจำกลุ่ม กรณีหยิบผิดต้องนำกลับไปคืนในรัง

- ให้เด็กๆ วางแผน จัดลำดับผู้เล่นและทดลองเล่นจนคล่องแคล่ว

- ผู้นำกิจกรรมให้สัญญาณนกหวีดเริ่มต้นกิจกรรมเพื่อให้เด็กๆ แต่ละสีปฏิบัติกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงกันจนสำเร็จภารกิจ

กิจกรรม 3 ลูกโป่งสวรรค์

-แนะนำชื่อกิจกรรม “ลูกโป่งสวรรค์” แนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ ลูกโป่ง ถุงมือ

-สาธิตวิธีการเล่น ให้ผู้เล่นๆ สวมถุงมือ จากนั้นให้ผู้เล่นๆ แต่ละสียืนและจับมือเป็นวงกลม จากนั้นผู้นำโยนลูกโป่งให้ลอย แล้วให้ผู้เล่นในกลุ่มพยายามรักษาลูกโป่งให้ลอยอยู่บนอากาศ ด้วยวิธีการต่างๆ โดยไม่ให้ลูกโป่งตกลงบนพื้น โดยกลุ่มใดสามารถปฏิบัติได้ตามกติกาถือว่าภารกิจสำเร็จ

- ข้อตกลง ผู้เล่นสามารถใช้ร่างกายส่วนใดก็ได้ในการสัมผัสให้ลูกโป่งลอยอยู่บนอากาศ กรณีลูกโป่งตกลงบนพื้น ผู้เล่นสามารถนำกลับขึ้นมาเล่นใหม่ได้ โดยที่มือของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มยังจับกันอยู่

- ให้เด็กๆ วางแผนวิธีการเล่นและทดลองเล่นจนคล่องแคล่ว

- ผู้นำกิจกรรมให้สัญญาณนกหวีดเริ่มต้นกิจกรรมเพื่อให้เด็กๆ แต่ละสีปฏิบัติกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงกันจนสำเร็จภาระกิจ

ภาคผนวก จ

การหาคุณภาพคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางแสดงผลการหาคุณภาพคู่มือโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ลำดับ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1	ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม	4	3	3	3	4	3.40
2	วัตถุประสงค์ของโปรแกรมกับเนื้อหาในการจัดกิจกรรม	4	4	4	4	4	4.00
3	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมกับการดำเนินการจัดกิจกรรม	4	4	4	4	3	3.80
4	การดำเนินกิจกรรมกับสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	4	4	4	4	4	4.00
5	การดำเนินกิจกรรมกับการวัดและประเมินผล	4	4	4	4	4	4.00
6	เนื้อหาโปรแกรมฯ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้	4	4	4	4	4	4.00
7	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4	4	4	4	4	4.00
8	วิธีการจัดกิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมฯ ที่เหมาะสม	3	3	3	4	3	3.20
ค่าเฉลี่ย							3.80

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์(Face Validity) โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางแสดงค่า Face Vadility จากผู้เชี่ยวชาญ

สัปดาห์	กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม		เนื้อหา		วัตถุประสงค์		การจัดกิจกรรม		พฤติกรรมบ่งชี้	
		เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1	เสียงอะไรนะป๋องแป๋ง	✓		✓		✓		✓		✓	
	เดินไปฟังไป	✓		✓		✓		✓		✓	
2	โคลนนิ่ง	✓		✓		✓		✓		✓	
	ปั้นดินให้เป็นงาน	✓		✓		✓		✓		✓	
3	ชวนกันออกกำลังกาย	✓		✓		✓		✓		✓	
	ลูกโป่งหรรษา	✓		✓		✓		✓		✓	
4	แหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้ง	✓		✓		✓		✓		✓	
	เล่นกับบล็อก	✓		✓		✓		✓		✓	
5	เล่นด้วยกันสนุกดี	✓		✓		✓		✓		✓	
	ของเล่นของพวกเรา	✓		✓		✓		✓		✓	
6	เธอคือใคร	✓		✓		✓		✓		✓	
	ร้อง เล่น ขยับกุบกับกุบกับ	✓		✓		✓		✓		✓	
7	ภาพจำที่ฉันสุขใจ	✓		✓		✓		✓		✓	
	นักประพันธ์ตัวน้อย	✓		✓		✓		✓		✓	
8	ติ๊กต็อก	✓		✓		✓		✓		✓	
	Friendship Games	✓		✓		✓		✓		✓	

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมจาก 50 นาที เป็น 45 นาที เพื่ออยู่ในระยะความสนใจของเด็กปฐมวัย

2. ปรับวัตถุประสงค์แต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารให้ชัดเจน

ภาคผนวก ช

แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตามโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

……

รหัส.....

รายการประเมิน	**คะแนน**				**พฤติกรรมที่พบ**
	4	3	2	1	
EF1.ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory)					
EF1.1 เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน					…… …… ……
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ					…… …… ……
EF.13 จดจำกติกาหรือข้อตกลง					…… …… ……
EF.14 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ					…… …… ……
EF.15 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ ขวบ มีความสนใจได้นาน 58-10 นาที)					…… …… ……

รายการประเมิน	คะแนน				พฤติกรรมที่พบ
	4	3	2	1	
EF2.ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)					
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด					…… …… …… …… ……
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย					…… …… …… …… ……
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่					…… …… …… …… ……
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย					…… …… …… …… ……
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์					…… …… ……

รายการประเมิน	คะแนน				พฤติกรรมที่พบ
	4	3	2	1	
EF3.ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)					
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น					…… …… …… …… ……
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม					…… …… …… …… ……
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด					…… …… …… …… ……
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้					…… …… …… …… ……
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด					…… …… …… ……

รายการประเมิน	คะแนน				พฤติกรรมที่พบ
	4	3	2	1	
EF3.ทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-Control)					
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน					…… …… …… …… ……
EF3.7 พูดเชิงบวก (พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี)					…… …… …… …… ……
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย					…… …… …… …… ……
EF3.9 เล่นอย่างระวัง รู้จักหยุดเมื่อเห็นว่าการเล่นแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย					…… …… …… …… ……
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					…… …… …… …… ……

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)							
EF1.1เมื่อมอบหมายงานสองหรือสามอย่างตามวัย เด็กจำได้และปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วน	1	0	1	0	1	3	0.60
EF1.2 ทำกิจกรรมที่มีหลายขั้นตอนได้เองจนเสร็จ โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่กำกับ	1	0	1	0	1	3	0.60
EF1.3 จดจำกติกาหรือข้อตกลง	1	1	1	1	1	5	1.00
EF1.4 สนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ	0	1	1	1	1	4	0.80
EF1.5 มีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย (อายุ 5 ขวบ มีความสนใจได้นาน8-10 นาที)	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2 ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility)							
EF2.1 ปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลง กติกาใหม่ๆ ได้โดยไม่หงุดหงิด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.2 เมื่อพบปัญหา สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามวัย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.3 ทำกิจกรรมต่อไปได้ แม้สิ่งแวดล้อมจะวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังเซ็งแซ่	0	1	1	1	1	4	0.80
EF2.4 แก้ปัญหาร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมที่ทำบรรลุตามเป้าหมาย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF2.5 คิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการได้เหมาะสมกับสถานการณ์	1	0	1	0	1	3	0.60

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (ต่อ)

องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control)							
EF3.1 ตั้งใจทำกิจกรรมของตนเอง ไม่รบกวนผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.2 แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.3 ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย มอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.4 เข้าคิวรอได้ อดทนรอคอยได้	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.5 รอที่จะพูด ไม่พูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูด	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.6 เมื่อต้องการของที่เพื่อนใช้หรือเล่นอยู่ ใช้วิธีขออนุญาตหรือรอให้เพื่อนใช้หรือเล่นเสร็จก่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.7 พูดเชิงบวก พูดกับผู้อื่นด้วยคำพูดที่ดี	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.8 มุ่งมั่นและตั้งใจกับงานที่ทำ ไม่วอกแวกง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.9 เล่น/เคลื่อนไหวอย่างระวัง หยุดเมื่อเห็นว่าการเล่น/เคลื่อนไหวแรงขึ้นจนอาจบาดเจ็บหรือเกิดอันตราย	1	1	1	1	1	5	1.00
EF3.10 รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ซ

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร
ของเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย” ของนางสาวอารี ตีรณปัญญา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สำรวจความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
2. เป็นข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย และนำผลที่ได้มาปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions-EF) ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

จากวัตถุประสงค์และรูปแบบของการศึกษาที่กล่าวในข้างต้น จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและจะไม่ส่งผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่จะเป็นการสะท้อนสภาพความเป็นจริงที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่สละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย

ขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวอารี ตีรณปัญญา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ☑ ลงในช่องตัวเลือกแต่ละข้อตามความเป็นจริง

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

สังกัด ☐ กรุงเทพมหานคร ☐ นครนายก

ตำแหน่ง ☐ ครูประจำชั้น ☐ ฝ่ายวิชาการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions-EF) ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ☑ลงในช่องตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามตามความเป็นจริง

ความพึงพอใจ	**ระดับความพึงพอใจ**			
	มากที่สุด	**มาก**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ (Interaction people)				
1. โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงความต้องการ/ความสนใจของท่าน				
2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม				
3. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของ (Executive Functions-EF)เด็กปฐมวัย				
4. โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย				
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในด้านการเรียนการสอนได้				
ความพึงพอใจต่อสถานที่ (Physical setting)				
6. สถานที่ในการจัดโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ				

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ความพึงพอใจต่อสถานที่ (Physical setting)				
7. บรรยากาศในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้				
8. สถานที่มีความสะอาดเหมาะสมแก่การจัดกิจกรรม				
9. สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความปลอดภัย มีพื้นที่และแสงสว่างเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรม				
10. สถานที่จัดกิจกรรมมีสิ่งอำนวยความสะดวก เอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม				
ความพึงพอใจต่อวัสดุอุปกรณ์ (Leisure objects)				
11. อุปกรณ์มีความเหมาะสม				
12. อุปกรณ์มีความปลอดภัย				
13. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้าร่วม				
14. อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ				
15. อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Functions-EF)ของเด็กปฐมวัย				
ความพึงพอใจต่อกฎ ระเบียบ ข้อตกลง (Rules)				
16. ผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย				
17. กฎ กติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม				
18. กฎ กติกา ข้อตกลงในแต่ละกิจกรรม เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน				

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ความพึงพอใจต่อกฎ ระเบียบ ข้อตกลง (Rules)				
19. รูปแบบโปรแกรมฯ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย				
20. กฎ กติกา ข้อตกลงในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions-EF) ของเด็กปฐมวัย				
ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ (Relationships)				
21. ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม				
22. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้				
ความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ (Animation)				
23. กิจกรรมมีความลื่นไหลดี ไม่มีอุปสรรคระหว่างปฏิบัติกิจกรรม				
24. ผู้นำกิจกรรมมีความสำคัญที่ทำให้กิจกรรมราบรื่น				
25. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยทำให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร(Executive Functions-EF) ของเด็กปฐมวัยได้ง่ายขึ้น				
26. ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุก ท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบพระคุณที่สละเวลาในการร่วมตอบแบบสอบถาม

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม							
เพศ ☐ชาย ☐หญิง	1	1	1	1	1	5	1.00
สถานะ ☐ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ☐ครูฝ่ายวิชาการ	1	1	1	1	1	5	1.00
ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	1	1	1	1	1	5	1.00
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ (Interaction people)							
1. โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นตรงความต้องการ/ความสนใจของท่าน	1	1	1	1	1	5	1.00
2. โปรแกรมฯ ที่ท่านเข้าร่วมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ความพึงพอใจต่อโปรแกรมฯ (Interaction people)							
5. ท่านสามารถนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	5	1.00
ความพึงพอใจต่อสถานที่ (Physical setting)							
6. สถานที่ในการจัดโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
7. บรรยากาศในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
8. สถานที่มีความสะอาดเหมาะสมแก่การจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
9. สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความปลอดภัย มีพื้นที่และแสงสว่างเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
10. สถานที่จัดกิจกรรมมีสิ่งอำนวยความสะดวก เอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
ความพึงพอใจต่อวัสดุอุปกรณ์ (Leisure objects)							
11. อุปกรณ์มีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
12. อุปกรณ์มีความปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1.00
13. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้าร่วม	1	1	1	1	1	5	1.00
14. อุปกรณ์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00
15. อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะฯ	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ความพึงพอใจต่อกฎ ระเบียบ ข้อตกลง (Rules)							
16. ผู้นำชี้แจงข้อตกลงการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละกิจกรรมชัดเจน เข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1.00
17. กฎ กติกา ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00
18. กฎ กติกา ข้อตกลงในแต่ละกิจกรรม เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	1	1	1	1	1	5	1.00
19. รูปแบบโปรแกรมฯ เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1.00
20. กฎ กติกา ข้อตกลงในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม ช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions-EF)ของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1.00
ความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ (Relationships)							
21. ผู้นำกิจกรรมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
22. ท่านตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ต้องมีผู้นำกิจกรรมในการให้ความรู้	1	1	1	1	1	5	1.00
ความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ (Animation)							
23.กิจกรรมมีความลื่นไหลดี ไม่มีอุปสรรคระหว่างปฏิบัติกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
24. ผู้นำกิจกรรมมีความสำคัญที่ทำให้กิจกรรมราบรื่น	1	1	1	1	1	5	1.00

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item-Objective Congruence: IOC)ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย							
ความพึงพอใจต่อการเคลื่อนไหวของโปรแกรมฯ (Animation)							
25. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ช่วยทำให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions-EF) ของเด็กปฐมวัยได้ง่ายขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00
26. ผู้นำกิจกรรมมีการสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกท้าทายและกระตือรือล้นในการเรียนรู้ตลอดเวลา	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ฌ

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

MF-04-version-2.0
วันที่ 18 ต.ค. 61

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G-116/2563E (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
ชื่อผู้วิจัยหลัก : นางสาวอารี ตีรณปัญญา
สังกัด : คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน :
แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย เพื่อขอต่ออายุการรับรอง ฉบับลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2564
วันที่ประชุม : 30 มิถุนายน 2564 **การประชุมครั้งที่ :** 6/2564
ผลการพิจารณา : รับรอง
ข้อเสนอแนะ : โปรดปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการวิจัยในมนุษย์ช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

(ลงชื่อ).....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิรกุล)
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-G116/2563
วันที่ให้การรับรอง : 01/07/2564
วันหมดอายุใบรับรอง : 30/06/2565

ภาคผนวก ญ

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

MF-10-1-version-2.0
วันที่ 18 ต.ค. 61

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
(Participant Information Sheet)

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามหัวหน้าโครงการวิจัยอธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปอ่านที่บ้านเพื่อปรึกษาหารือกับญาติพี่น้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย .....นางสาวอารี ตีรณปัญญา.....

สถานที่วิจัย .....โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.....

สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ของหัวหน้าโครงการวิจัยที่ต่อได้ทั้งในและนอกเวลาราชการ ภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขโทรศัพท์ 065-541-4563.....

ผู้สนับสนุนทุนวิจัย.....ไม่มี.....

ระยะเวลาในการวิจัย.....2 เดือน.....

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ 1. พัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อการทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ซึ่งโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย และเป็นแนวทางในการนำโปรแกรมนันทนาการไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย เพราะการที่เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions-EF ที่ดีย่อมมีความสำคัญที่ส่งผลให้เด็กสามารถ 1)ดูแลตัวเองได้ โดยเริ่มที่ความสามารถในการดูแลตนเอง ได้แก่ การรับประทาน การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย การดูแลและทำความสะอาดร่างกายได้ จากนั้นขยับไปอีกขั้นในการดูแลสิ่งต่างๆ รอบกาย ได้แก่ การรู้จักเก็บรักษา ตลอดจนการทำความสะอาดข้าวของเครื่องใช้ ของเล่น ที่นอน ของใช้ส่วนตัว ตามมาด้วยความสามารถในการดูแลบ้านด้วยการทำงานบ้านที่ไม่เกินกำลังความสามารถภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ ลำดับสุดท้าย คือความสามารถในการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เคารพในข้อตกลงกติกาที่พึงปฏิบัติในพื้นที่สาธารณะ 2)เอาตัวรอดได้จากสิ่งยั่วยุที่ทำให้หลงผิด ความสุขความสบายที่กลายเป็นความเคยตัวซึ่งส่งผลเสียต่ออนาคต การที่เด็กเอาตัวรอดได้ต้องมีความอดทนในการทำอะไรก็ตามที่ได้มาด้วยความยากลำบาก ซับซ้อน ท้าทาย รู้จักการรอคอยที่ส่งผลต่อความสุขแห่งความสำเร็จ และ3)มีอนาคตที่ดีที่เกิดจากการพัฒนาระดับขีดความสามารถของสมองและจิตใจ รู้และเข้าใจความต้องการของตนเองโดยมีแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น และทำด้วยความรัก ผ่านการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ลงมือปฏิบัติและพร้อมที่จะยอมรับในผลที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะดีหรือไม่ดี สามารถที่จะตั้งรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะปรับปรุงโดยไม่ย่อท้อ

เด็กในปกครองของท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เพราะ

ทักษะการคิดเชิงบริหารตนเอง Executive Functions-EF เป็นทักษะที่ไม่ได้มีมาตั้งแต่แรกเกิดแต่เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้เกิดศักยภาพได้ โดยปัจจัยความสำเร็จในการฝึก ส่งเสริม และพัฒนา คือช่วงอายุ 2-7 ปี ที่เรียกได้ว่าเป็น

“หน้าต่างแห่งโอกาส” นับเป็นช่วงเวลาที่สร้างความสามารถในการเรียนรู้ของสมอง คือ เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และสมองของเด็กตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิตมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็วซึ่งนับเป็นการพัฒนารากฐานของทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Function-EF อย่างดีที่สุดก่อนที่เด็กจะเข้าสู่ระบบโรงเรียนและระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะศตวรรษที่21 ที่เด็กจักต้องมีทักษะเรียนรู้ที่สามารถหาคำตอบ เข้าถึงแหล่งข้อมูลด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ในสิ่งที่อยากรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีแบบแผน มีทักษะชีวิตที่ดี คือ รู้จักคิดวิเคราะห์ วางแผน ตัดสินใจและลงมือทำอย่างมีเป้าหมายและรับรู้ถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจ

จะมีผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้ทั้งสิ้นประมาณ 120 คน โดยเป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ณ ที่ตั้ง 4 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี นครนายก และ ลำปาง

หากเด็กในปกครองของท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาศรีนรินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตละออุทิศกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
2. ประสานงานกับทางคุณครูที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการจัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
3. จัดโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีแผนการประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯสัปดาห์ที่ 8
4. วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
5. รายงานผลการวิเคราะห์

วิธีการปกป้อง ความลับ หรือข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย

เนื่องจากการจัดโครงการวิจัยฯ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการบันทึกข้อมูลโดยมีวิธีการบันทึกข้อมูลส่วนตัว ด้วยการใช้รหัสแทนชื่อและข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการบันทึกข้อมูลในแบบเก็บข้อมูล และมีการบันทึกข้อมูลเป็นรูปถ่าย / ภาพนิ่ง และวีดิทัศน์ / ภาพเคลื่อนไหว ซึ่งการบันทึกข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ คือ นางสาวอารี ตีรณปัญญา (หัวหน้าโครงการวิจัย) วิธีการป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูล ด้วยการเก็บเอกสาร/แผ่น CD / ไฟล์ ในตู้/ลิ้นชัก ที่มีกุญแจล็อก และผู้วิจัยเท่านั้นที่มีกุญแจเปิด-ปิด จากนั้น<u>ข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัว จะเก็บไฟล์ไว้ต่อเป็นเวลา 1 ปี หลังสิ้นสุดการวิจัยและจะทำลายข้อมูลด้วยวิธีการลบไฟล์ออกจากเครื่องในลักษณะที่ไม่สามารถกู้ข้อมูลกลับมาได้</u>

มาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ในการจัดกิจกรรม

1. มีจุดคัดกรองวัดอุณหภูมิ
2. สวมหน้ากากอนามัย
3. ล้างมือบ่อย ๆ
4. เว้นระยะห่างขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยมีการกำหนดพื้นที่ของผู้เข้าร่วมการวิจัยในระยะห่าง 1-2 เมตร

5. ทำความสะอาดผิวสัมผัสจุดต่างๆ บ่อยขึ้น □ □และอุปกรณ์ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยจัดเป็นสัดส่วน แยกและระบุชื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยลงบนอุปกรณ์

6. ผู้วิจัยปฏิบัติตนตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค COVID-19 ของทางสถานศึกษาอย่างเข้มงวด และทำการ Antigen test kit (ATK) ก่อนเข้าสถานศึกษา

ความไม่สบายกาย หรือไม่สบายใจที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย

ในการเข้าร่วมการวิจัยผู้เข้าร่วมอาจเกิดความเบื่อหน่าย ความเมื่อยล้า ความกังวล ความวิตกและหรืออุบัติเหตุจากการเข้าร่วมโปรแกรมและหากผู้เข้าร่วมวิจัยมีอาการดังกล่าวและประสงค์ที่จะพัก เพื่อพักผ่อนอิริยาบถ สามารถพักได้โดยแจ้งต่อหัวหน้าโครงการวิจัย หรือหากสังเกตจากอาการที่แสดงออกผ่านสีหน้าหรืออากัปกิริยาที่เห็นได้ชัด ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมความสนุก ผ่อนคลาย และปลอดภัยทั้งทางกายและทางใจ โดยในการดำเนินการโครงการวิจัยฯ ครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญกับผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นอันดับแรก ดังนั้นการออกแบบและรูปแบบการดำเนินกิจกรรมจักอยู่บนพื้นฐานของ

1) ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมทางนันทนาการที่มุ่งเน้นให้เด็กในปกครองของท่านได้เข้าร่วมอย่างมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยลักษณะของกิจกรรมได้คำนึงถึงพัฒนาการ ความต้องการของเด็กในปกครองของท่านเป็นสำคัญและออกแบบกิจกรรมบนพื้นฐานทางนันทนาการที่คำนึงให้เด็กในปกครองของท่านได้รับความสุขและความพึงพอใจด้วยกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายและเหมาะสม

2) ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม 30-40 นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาพื้นฐานของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม

3) การวัดและประเมินผล ใช้รูปแบบการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่เด็กในปกครองของท่านถ่ายทอดผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นการรบกวนและทำให้เด็กไม่รู้สึกเป็นตัวของตัวเอง

ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย

สำหรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย คือ ระยะเวลาของการดำเนินกิจกรรม 30-40 นาที อาจทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เหนื่อยล้า หรือกดดันในขั้นตอนใดตอนหนึ่งของกิจกรรม ผู้วิจัยจึงได้ทำศึกษาตำรา เอกสารและบทความวิจัยเพื่อทำการออกแบบกิจกรรมนันทนาการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบแบบแผน มีความเชื่อถือได้ โดยผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ทางด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions : EF และการศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงเพศ วัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย(พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ความสนใจ ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมด้วยกิจกรรมทางนันทนาการที่มีความหลากหลาย เช่น เกม การละเล่น ศิลปะ ดนตรี การเต้นรำ การเคลื่อนไหว ที่มุ่งเน้นให้เด็กในปกครองของท่านที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ควบคู่ไปกับการได้รับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร Executive Functions : EF

หากเด็กในปกครองของท่านไม่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานใดๆ ของเด็กในปกครองของท่าน หรือส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนของเด็กในปกครองของท่าน (ในกรณีที่เด็กในปกครองของท่านกำลังศึกษาอยู่) แต่อย่างใด

หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย ท่านสามารถติดต่อ.....นางสาวอารี ตีรณปัญญา หมายเลขโทรศัพท์ 065-541-4563 ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

เด็กในปกครองของท่านจะได้รับการช่วยเหลือหรือดูแลรักษาอันเนื่องมาจากการวิจัยตามมาตรฐานทางการแพทย์ โดยผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาคือ.....นางสาวอารี ตีรณปัญญา.....

ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เด็กในปกครองของท่านและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารตนเองExecutive Functions-EF ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่สามารถฝึกฝนอย่างเป็นประจำและต่อเนื่องพัฒนาให้เกิดในเด็กจนกลายเป็น “สามัญสำนึก” คือ 1)ความจำเพื่อใช้งาน Working memory รู้จักการเชื่อมโยงความรู้เดิมเพิ่มเติมความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการงานต่างๆ ผ่านกระบวนการวางแผนและลงมือปฏิบัติจนกิจการงานนั้นๆ จนบรรลุเป้าหมาย 2) การยืดหยุ่นความคิด Mental Flexibility รู้จักรักษาหรือเปลี่ยนความสนใจในการตอบสนองต่อความต้องการในสถานการณ์ที่ต่างกัน การดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ให้ได้ทางออกหลายทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา รวมถึงการปรับตัวเข้ากับบุคคลและสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และ3)การยับยั้งชั่งใจ Self-Control รู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนที่มีความตั้งใจตั้งมั่นและไม่วอกแวกจากสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัวในการกระทำสิ่งใดก็ตามในระยะเวลาที่นานพอ โดยไม่ย่อท้อหรือเบื่อหน่ายเพื่อเป้าหมายให้งานสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กในปกครองของท่านและเด็กปฐมวัยเป็นบุคคลซึ่งคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21 ด้วยนันทนาการที่ว่าด้วย 1)บุคคลใดก็ตามที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วยความสมัครใจพึงพอใจ ย่อมทำให้บุคคลผู้นั้นมีความสุข สดชื่น เกิดความสมดุลและมีคุณภาพชีวิตที่ดีส่งผลให้ 2)เป็นบุคคลซึ่งมีความเป็นพลเมืองที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมปฏิบัติตนตามกติกา ข้อตกลงของสังคม 3)ตระหนักรู้คุณค่าของเวลาสามารถจัดสรรเวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองทั้งในการประกอบกิจวัตรประจำวันและการพักผ่อน 4)ตระหนักรู้คุณค่าแห่งตน เข้าใจความรู้สึกนึกคิดมีความเข้าใจในตนเองและรู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมให้แก่ตนเอง 5)เพิ่มพูนและสร้างเสริมประสบการณ์เกิดทักษะแห่งการเรียนรู้ที่แปลกใหม่และท้าทาย 6)เสริมสร้างความสามัคคี ความเข้าใจอันดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคคล ไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ค่าตอบแทนหรือของที่ระลึกที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับ ชุดของที่ระลึกสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ นิทาน ภาพตัดต่อและบล๊อกตัวต่อเสริมพัฒนาทางสติปัญญา

ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องรับผิดชอบเอง.....ไม่มี.....

หากมีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งด้านประโยชน์และโทษที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะแจ้งให้ทราบโดยรวดเร็วและไม่ปิดบัง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย จะถูกเก็บรักษาไว้โดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวมโดยไม่สามารถระบุข้อมูลรายบุคคลได้ ข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นรายบุคคล อาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบัน หรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ รวมถึงคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมีหน้าที่ตรวจสอบได้

ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อเด็กในปกครองของท่านแต่ประการใด

ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัย หรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานใดๆ ของเด็กในปกครองของท่าน หรือส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนของเด็กในปกครองของท่าน (ในกรณีที่ท่านกำลังศึกษาอยู่) เด็กในปกครองของท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล

หากเด็กในปกครองของท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านสามารถแจ้งให้ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนทราบได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย อาคารศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 20 โทร (02) 649-5000 ต่อ 11019 โทรสาร: (02) 259-1822

ลงชื่อ..... ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(.....)
วันที่.....

MF-10-3-version-2.1
วันที่ 19 ก.พ. 63

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย
สำหรับผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

วันที่ .....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....**เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทน นาย/ นาง/ นางสาว/ เด็กชาย/ เด็กหญิง** .....**อายุ**.....ปี

มีความเกี่ยวข้องเป็น .....

ขอทำหนังสือนี้ให้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า ข้าพเจ้าและ/หรือ**ผู้ที่อยู่ในความปกครองของข้าพเจ้า**

ข้อ 1. ได้รับทราบโครงการวิจัยของ.....นางสาวอารี ตีรณปัญญา.....

เรื่อง.....การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย.....

ข้อ 2. ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ด้วยความสมัครใจ โดยมิได้มีการบังคับขู่เข็ญ หลอกลวงแต่ประการใด และจะให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกประการ

ข้อ 3. ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย อาการหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางป้องกัน และการแก้ไข หากเกิดอันตราย ค่าตอบแทนที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายที่จะต้องรับผิดชอบจ่ายเอง โดยได้อ่านข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้อ 4. ได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวเป็นความลับ จะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น

ข้อ 5. ได้รับทราบแล้วว่ามีสิทธิ์จะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้ และการบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานใดๆ หรือส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน (ในกรณีที่กำลังศึกษาอยู่)

ข้อ 6. หากมีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย สามารถติดต่อกับ.....นางสาวอารี ตีรณปัญญา หมายเลขโทรศัพท์ 06-5541-4563

ข้อ 7. หากได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย สามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ หรือผู้แทน ได้ที่สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 11019

ข้าพเจ้าและ/หรือผู้ที่อยู่ในความปกครองของข้าพเจ้า ได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนารมณ์ จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับหัวหน้าโครงการวิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้มีอำนาจทำการแทน

ลงชื่อ .....

(.....นางสาวอารี ตีรณปัญญา.....)

ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม / หัวหน้าโครงการวิจัย

ลงชื่อ .....

(.....)

พยาน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อารี ตีรณปัญญา
วัน เดือน ปี เกิด	มีนาคม 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	14 ซอยจันทน์ 59 แยก 3-3 ถนนจันทน์ แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร 10120